

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Hamsun, Knut.

Redaktør Lyngé : Roman.

København : P. G. Philipsens Forlag, 1893

332 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57. - 151.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021271722

REDAKTØR LYNGE

KNUT HAMSUN

H REDAKTØR LYNGE

ROMAN

KØBENHAVN

P. G. PHILIPSENS FORLAG

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

Retten til Oversættelse til Tysk er solgt.

I.

Saa mangt, saa mangt der kan hænde i Verden

To Herrer kommer ud fra et Hus paa Hægdehaugen. Den ene er Husets Søn, Kandidat Ihlen, klædt i lysegraat Sommertøj med Silkehat og Stok, den anden er hans Ven og Artiumskammerat, Radikaleren Endre Bondesen. De standser et Øjeblik og ser op til Vinduerne i anden Etage, hvor en ung Pige med rødligt Haar staar og nikker; saa nikker ogsaa Herrerne og hilser og gaar. Ihlen raaber engang op til sin Søster:

»Farvel, Charlotte.«

Bondesen har en sort, tætsluttende Cheviot-dragt paa, en Silkehue paa Hovedet og en ulden Skjorte med Snore i Brystet. Man saa

straks, at han var Sportsmand. Han havde heller ingen Stok.

»Du har vel Manuskriptet?« siger han.

Og Ihlen svarer, at han har Manuskriptet.

»Nej, naar der er sligt Vejr, med denne høje Himmel, — hvad! Og hvordan er det saa ikke opover Sankt Hanshaugen, udover Landet, med endda højere Himmel og Sus i Løvet! Naar jeg blir gammel, vil jeg være Landmand.«

Endre Bondesen studered Jus. Han var fem seks og tyve Aar, med et smukt Overskæg og et tyndt, sirligt Haar under Huen. Hans Hudfarve var bleg, næsten skær, men hans vuggende Gang og svajende Arme viste, hvor kæk han var; var han ikke stærk, saa var han smidig og sejj. Forøvrigt læste han ikke mer, han drev, red paa Bicycle og var radikal. Han havde god Raad dertil, hver Maaned fik han Penge hjemmefra, fra Proprietæren i det Bergenske, som slet ikke saa for nøje paa Skillingen. Endre rangled ikke meget, men alligevel fik han jo Brug for Penge baade nu og da, og han fortalte ofte selv, hvorledes han bar sig ad med at faa Faderen til at forstrække sig lidt udenfor de reglementerede

Maanedspenge. Saaledes havde han engang skrevet hjem, at nu skulde han begynde at studere Romerret, og Romerret kunde kun studeres i Rom, hvorfor han haabed at faa denne lille Sum, som han nu bad om, til Rejsen. Og Proprietæren sendte Pengene.

Ihlen var af Bondesens Alder, men var endnu lidt spinklere, han var ogsaa lidt højere, uden Skæg og med lange, hvide Hænder og smale Fødder. Hans Pande sitred nu og da over Næsen.

Nede i Gaden hilser de paa en Bekendt, og Bondesen siger:

»Han skulde bare vide, hvad Ærinde vi gaar i!«

Bondesen var i et udmærket Humør. Havde han ikke nu endelig faaet omvendt sin Ven Aristokraten, som han havde arbejdet med i tre Aar! Det var en stolt Dag for ham, og han havde i Anledningen udtrykkelig givet Afkald paa en Cycletur til Ejds vold. Charlotte havde ogsaa siddet og set ham lige ind i Ansigtet, mens han for tyvende Gang overbeviste Broderen med sine bedste Grunde. Hvo ved, kanske havde han rørt hende lidt med!

»Hør, du har vel Manuskriptet?« siger han igen; »for du glemte det vel ikke paa Bordet?«

Og Ihlen klapper sig paa Brystlommen og svarer atter, at han har Manuskriptet.

»Det er nu forresten ikke et Menneske, om jeg ogsaa har ladet det ligge paa Bordet,« siger han saa. »Og desuden er det lidet rimeligt, at han tager det.«

»Han tager det, han tager det!« svarer Bondesen. »Lyngé tager det med en Gang. Du kender ikke Redaktør Lyngé. Der er ikke mange Mennesker herhjemme, som har min Beundring i den Grad som han; lige fra jeg var Yngling og gik hjemme har han lært mig rigtig meget, og jeg blir hed af Taknemmelighed bare jeg ser ham paa Gaden. Det er en underlig Følelse, du. Har du nogensinde set Magen til Kraft? Tre fire Linjer i hans Blad siger lige saa meget som en Spalte i andre Blade. Han slaar smærteligt, ja, det gør han; men slig skal de have det, paa godt og ondt. Saa du den bitte lille Notis til Ministeriet i sidste Numer? De seks første Linjer saa milde, saa fredelige, uden noget ondt i Sinde, og saa den syvende, en eneste

Linje, en Snært, som slutted det hele og efterlod en nydelig blodig Strime. Jo-jo, han kan det! . . . Naar du kommer op til ham, saa sig saadan og saadan, du har skrevet mere end dette, noget har du sendt til Udlandet og mere har du i Hovedet. Dermed lægger du Manuskriptet frem . . . Havde jeg bare havt noget at gaa til ham med jeg ogsaa! Men skulde jeg faa noget, jeg mener senerehen, kanske til næste Aar engang, saa maa du gøre mig den Tjeneste at tage det med til ham. Jo, det maa du, jeg kommer mig ikke til, det ved jeg, for han har havt en stærk Indflydelse paa mig.»

»Du taler, som om jeg var fast ansat i *Gazetten*.«

»Der er stor Forskel paa dig og mig. Du har et gammelt, kendt Navn at komme med, for ikke alle og enhver hedder Ihlen; desuden skriver du jo videnskabelige Afhandlinger.«

»Hvor du lægger afsted!« raaber Ihlen.
»Jeg kan dog ikke komme dyvaad frem.«

»Nej, det har du Ret i! Nej, du skal komme rolig ind til ham. Saa venter jeg paa dig nedenunder til du kommer ud igen . . .

Den Bjørnen Højbro læste ikke *Gazetten* mer, sagde han. Nu, det svarer altsaa til Mandens Dannelse, han læser naturligvis Ingenting ...»

»Jo, han læser meget,« siger Ihlen.

»Gør Højbro? Læser Højbro meget? Men vil man følge med og være et moderne Menneske, maa man læse *Gazetten*, synes jeg. Højbro lo ad det, at jeg sagde, at *Gazetten* var radikal. Det var purt Vigtigmageri. Jeg er radikal, og jeg siger, at *Gazetten* ogsaa er det. Men den reklamerer og skryder af sig selv, — rent ud sagt: hvorfor ikke? Har den ikke Grund til at føle sin Overlegenhed? Allesammen efteraber den, ja, om det saa bare er at lave Overskrifter over Artiklerne, saa maa de lære det af *Gazetten*. Er det ikke sandt? Forresten kan man sige hvad man vil, saa er *Gazetten* det eneste Blad med nogen Indflydelse at nævne. Lynge har — jeg havde nær sagt bogstavelig — sat Ministeriet paa Krakkerne, og han er Mand for at løfte det af igen ogsaa. Ganske vist, han modarbejder saaledes paa en Maade sit eget Arbejde; men er det L ynges Skyld? Er det ikke Ministeriet, som sviger sin egen gamle Fane? Ned med Elendigheden! Lynge skal nok sørge for det.«

»Siden du nævner Overskrifter, kommer jeg i Tanke om, at jeg kanske burde sætte nok en Overskrift paa min Artikel?«

»Hvad hedder den nu?«

»Nu hedder den bare: Lidt om vore Bær-sorter.«

»Ja, lad os gaa ind i *Grand* og finde paa en Overskrift til.«

Men da Herrerne kom ind i *Grand* og fik sig en Sejdel hver, forandrer Bondesen Beslutning. Dette Lidt om vore Bær-sorter var ingen Titel for *Gazetten*, den tog sig ikke ud, den gjorde sig ikke, den var ogsaa for lang til én Linje. Men det var en beskeden Titel paa et Debutarbejde at lægge frem paa en stor Redaktørs Bord. De vilde overlade til Lynges selv at gøre Overskriften, der fandtes ikke hans Mage til at gøre Overskrifterne pikante. Lidt om vore Bær-sorter var foreløbig godt, ikke et Ord mere.

Og Herrerne gik atter ud paa Gaden.

Da de kom til *Gazettens* Lokaler, sagtned de begge to uvilkaarlig deres Gang. Bondesen saa ganske beklemmt ud. Bladets Navn var anbragt over Porten, tværsover Husets Façade, paa Skærmbærd i Vinduerne, paa Dørplader,

overalt hvor det kunde anbringes. Inde fra Trykkeriet lød Suset fra Valser og Hjul.

»Ser du,« sagde Bondesen, »her er store Forhold!« Og han talte endog dæmpet midt i denne Støj.

»Ja, Gud ved, hvordan det nu vil gaa!« sagde Ihlen og smilte. »Men jeg kan nu ikke faa mere end Nej.«

»Gaa du bare op og gør, som jeg har sagt,« opmuntred Vennen. »Du har sendt noget til et udenlandsk Tidsskrift, og mere har du i Hovedet. Vørsaaartig, her var nu lidt om Bær, om vore Bærsorter . . . Jeg venter paa dig her.«

Ihlen kom ind i Redaktørens Forværelse. To Herrer sad der og skrev og klippede med Sakse, og han syntes, at det var mindst fem Sakse, som gik, saa store var Forholdene. Han spurgte efter Redaktøren, og med en Haandbevægelse af en af de skrivende Herrer blev han vist hen til Redaktørens private Dør, som han aabned.

Der var flere Mennesker tilstede, endog et Par Damer; midt i Værelset ved et Bord

ved Væggen sad Redaktøren selv, Alexander Lyngge, den store Journalist, som hele Byen kendte. Han er en Mand paa firti Aar, med et markeret, livligt Ansigt og kvikke Gutteøjne. Hans lyse Haar er klippet tæt ind til Hovedet, og hans Skæg er studset med Omhu; saavel hans Klæder som hans Sko er nye. I det hele taget ser han elskværdig og vindende ud. De to Damer smiler over noget, han har sagt, og imens sidder han selv og aabner Telegrammer, som han forsyner med Overskrifter med mange Streger under; naar han bøjer sig over Bordet, kommer hans Dobbelt-hage tilsyne, og hans Vest slaar fede Smaarynker over Maven.

Han nikker til Ihlen, uden at lade sig forstyrre i sit Arbejde, og taler imens tilhøjre og venstre.

Ihlen ser sig om. Paa Væggene hænger Billeder og Udklip, Aviser og Tidsskrifter flyder om alle vegne, paa Borde, paa Stole, i Vinduerne, paa Gulvet; Haandbøger og leksikale Værker ligger hulter til bulter i en Hylde over Redaktørens Hoved, og paa hans Skrivebord svømmer Papirer og Manuskripter om, saa han knapt kan røre Armene. Hver Krog

af Værelset er optagen af denne Mands Virksomhed. Denne Mængde Trykt, denne Uorden overalt, disse dybe Sumpe af Blade og Bøger gav Indtryk af et stærkt og ustandseligt Arbejde. Ingensinde var der Ro, Telefonen ringed uaf-ladelig, Folk kom og gik, Maskinerne sused ind fra Trykkeriet og Postbudet bragte nye Dynger af Breve og Aviser. Det var som om denne Chef for et Blad var nær ved at begraves i et Hav af Arbejde og Vanskeligheder, som om en liden Alverden strømmed ind paa ham og ventede paa hans Afgørelser i alle Ting.

Og midt i denne Travlhed sidder han selv med overlegen Ro og holder Traadene, skriver Overskrifter, modtager vigtige Meddelelser, noterer paa løse Blade, konverserer med de ventende Mennesker, aabner nu og da Døren for at gøre et Spørgsmaal eller give en Ordre til sine Undergivne i det ydre Kontor. Alt gaar som en Leg for ham, han siger endog med Mellemrum en Pudsighed, som faar Damerne til at le. En fattig Kone træder ind, Lynge kender hende og ved hendes Ærinde, hun er aabenbart vant til at komme til ham paa visse Dage, han rækker hende over Bordet en Krone, nikker og skriver igen.

Han har sine Garn ude allevegne, og over alles Hoved blinker *Gazettens* Sværd; en Redaktør er en Statsmagt, og Lynges Magt er større end nogen andens. Han ser paa Klokken, rejser sig og raaber ud til Sekretæren:

»Har ikke Ministeriet sendt os nogen Forklaring endnu?«

»Nej.«

Og Lynges sætter sig rolig ned igen. Han ved, at Ministeriet maa bekvemme sig til at give ham den Forklaring, han har forlangt, ellers giver han den endnu et Stød, maaske Naadestødet.

»Gud, hvor De er haard mod de stakkels Ministre!« siger den ene af Damerne; »De dræber dem jo.«

Men Lynges svarer alvorligt og varmt:

»Saaledes gaar det hver Svigersjæl i Norge!«

Ved hans venstre Side, henne ved Vinduet, sidder en for *Gazettens* Redaktør meget vigtig Person, en mager, graahaaret Herre med Briller og Paryk, det er Hr. Ole Brede. Denne Mand, en Journalist uden Ansættelse og som aldrig skriver noget, er Lynges Ven og uadskillelige Ledsager; onde Tunger har givet

ham Opnavnet Leporello, fordi han stadig er ved Lynges Side. Han bestiller ikke noget i Bladet, han har ingen anden Sysselsættelse end den at sidde paa en Stol og optage en Plads. Han taler ikke, uden at han blir spurgt om noget, og selv da leder han efter de fattigste Ord. Manden er en prægtig Blanding af Dumhed og Godmodighed, en Mand, der er koldblodig af Ladhed og elskværdig af Nød. Redaktøren driller ham med at kalde ham Digteren, og Leporello smiler hertil, som om det ikke kommer ham ved. Da de to Damer rejser sig og gaar, rejser Redaktøren sig ogsaa, men Leporello blir siddende.

»Farvel,« siger Redaktøren og bukker smilende. »Glem ikke Deres Pakke, Frøken. Farvel.«

Endelig vender han sig til Ihlen:

»Var det noget, De vilde?«

Og Ihlen træder frem.

»Jeg har en Artikel om vore Bærsorter, som jeg vilde høre om De kunde bruge.«

»Om vore . . . ?«

»Bærsorter.«

Redaktøren tager Manuskriptet i Haanden og siger, idet han ser paa det:

»Har De skrevet noget før?»

»Jeg har sendt en liden Afhandling om Sop til *Letterstedtska Tidskrift*, og jeg har forskellige Arbejder i Hovedet. Men . . .«

Ihlen standser.

»Sop og Bær er jo lidet aktuelle Spørgsmaal,« siger Redaktøren da.

»Ja,« svarer Ihlen.

»Hvad er Deres Navn?»

»Ihlen, Kandidat Ihlen.«

Redaktøren studser lidt ved dette gamle, konservative Navn. Kom nu ogsaa en Ihlen til *Gazetten*! Og han havde en behagelig Fornemmelse af, at hans Magt begyndte at antage Dimensioner. Han kasted et Blik paa den unge Mand: han var godt klædt og syntes ikke at have det meget daarligt, men Gud ved, kanske var det temmelig knapt for ham hjemme, kanske havde han skrevet dette blot forat skaffe sig nogle Skillinger. Men hvorfor gik han ikke til Højrebladene? Hvornaar havde man tidligere hørt, at en Ihlen var kommet til *Gazetten*? Hvorom alting var, Bær var et neutralt Æmne, der var ialfald ingen Højrepolitik i det.

»De kan jo lade Artiklen ligge, saa skal vi se paa den,« siger han og tager fat paa nye Papirer.

Ihlen forstaar, at hans Audiens er forbi og siger Farvel.

Da han kom ned i Porten og fortalte Bondesen, hvorledes hans Ærinde var spændt af, forlangte denne hele Samtalen, Ordlyden; han vilde vide hvorledes det saa ud deroppe, hvormange Mennesker der var, hvad Lynges havde sagt til alle.

»Svigersjæle, hvad? Har vi ikke der Ordet?« spurgte han begejstret. »Svigersjæle, det er storartet, jeg noterer mig det. . . . Naa, men der kan du se, han tager det altsaa, det betyder det samme som, at han tager det. Hvorfor tror du ellers, at han vilde beholde det hos sig?«

Og de to Venner gik i den bedste Stemning hjemad. Men paa Vejen traf de et Par Bekendte, og Bondesen bestemte sig til i Anledningen at byde paa noget i *Grand*.

II.

Enkefru Ihlen havde et lidet Hus paa Hægdehaugen. Hun leved sammen med sin Søn og sine to Døttre af de Penge, hun kunde tjene paa forskellig Vis, mest ved fint Haandarbejde; hun havde forresten ogsaa sin lille Pension. Enkefru Ihlen var en flink og nærig Kone, som forstod at faa Midlerne til at strække, selv om de var knappe, og hun var glad og tilfreds fra Morgen til Aften. Havde hun ikke ogsaa sidste Flyttedag været saa heldig at faa en fast Logerende til sit Hjørneværelse, en Mand, som betalte kontant paa Dagen og var til megen Hygge! Gudskelov, nu var den værste Strid over for hende! I Begyndelsen, da Børnene var unge og Sønnen havde sine Studeringer, kunde det ofte være møjsomme-

ligt nok at slaa sig igennem; men nu var den Tid omme, Fredrik var bleven Kandidat og Døttrene konfirmerede begge to.

Enkefru Ihlen gik hastigt ud og ind i Dørene, ordned, tørred Støv, laved Mad og brugte hver Fristund til at tage nogle Sting i et Broderi. Der var ogsaa kommet en usædvanlig Uro over hende idag, hun vidste, at Fredrik nu gjorde det første Forsøg paa at tjene Skillinger efter sin Eksamen, og saa kom det jo an paa, hvorledes det gik ham. Kunde blot Fredrik sørge for sig selv, var hele Huset ovenpaa; hun kunde ikke nægte, at alt i hendes Stuer begyndte at forraade en vis indhul Velstand, med nye Broderier over gammelt Træværk og sprukne og ramponerede Kakkelovne og Senge. Men det blev vel bedre det ogsaa med Tiden.

Forresten blev Fredrik mærkelig længe borte. Han gik ud ved Ellevetiden sammen med Bondesen, men var endnu ikke kommet tilbage, og Maden stod og stegtes ind. Klokken var seks, den Logerende var allerede kommet ind i Stuen og sad og talte med Smaapigerne, som han plejed. Ja, det var en hyggelig Logerende, denne Hr. Højbro. Han var ude

hele Dagen paa sine egne Forretninger, passed sin Tjeneste i Banken om Formiddagen, besøgte Bibliotekerne, vandred sine egne Veje, og naar han kom hjem om Aftenerne, satte han sig ofte ind til Familien med en Bog eller nogle Papirer, som han studered i. Fruen havde ogsaa selv bedt ham om hans Besøg, og dermed havde Fruen havt sine Meninger; for naar Hr. Højbro var i Stuen, spared hun Lys og Varme den Stund, og saa var han ogsaa til Hygge for Smaapigerne, som han lærte baade et og andet. Desuden var det nu dette med Bicyclen, som han havde foræret Charlotte. Jo, hun kunde virkelig ikke faa en bedre Logerende, og hun vilde gøre alt forat beholde ham.

Døttrene sad ved hver sit Arbejde og var flittige. Charlotte var høj og fyldig, med rødligt Haar og høj Barm; hendes Hud var ganske mærkelig skær, med bitte smaa røde Pletter og med en huld, fløjlagtig Blødhed. Hun havde allerede et Navn i Sportskredse formedelst sit Bekendtskab med Endre Bondesen og sit eget skønne Ridt paa Cycle. Søsteren Sofie var to Aar ældre, men var mindre udviklet og skeled ganske ubetydeligt. Det var

forresten om denne unge Dame, at hele Byen kunde en Historie:

En mørk Aften havde en Herre gaaet frem og tilbage udenfor Skulpturmusæet med den faste Bestemmelse at søge Damefølge hjem; Herren var Ole Brede, Leporello, men han havde Frakkekraven slaaet op, saa ingen kendte ham. Han møder ogsaa en Dame og hilser, og Damen svarer.

Om han maatte slaa Følge?

Jo, det maatte han.

Og Damen tager Manden med gennem Gader og Smug, hen til en Veninde, hvor der netop var fremmede.

Her boed hun, sagde Damen, det galdt at komme forsigtigt op.

Og Manden tager sine Sko af og gaar paa Tærne opad Trapperne.

De standser i tredje Etage, Entréen er aaben, og de træder ind.

Pludselig aabner Damen Stuedøren, slaar den paa vid Væg og puffer Herren foran sig. Stuen er oplyst af mange Lys og fuld af fremmede.

Og Damen peger paa den arme Mand,

som staar der med Skoene i Hænderne og ser fortunlet paa Selskabet. Hun siger:

Denne Mand har tiltalt mig paa Gaden!

Det var nok, hendes Veninder skreg op: Gud, har han virkelig talt til dig paa Gaden! Men da de summed sig lidt, saa de hvem de havde for sig, og den ene efter den anden udstødte forbauset Leporellos Navn.

Efter dette forstod Herren, at det bedste, han kunde gøre, var at forsvinde, og han forsvandt.

Men Damen, han havde havt fat i, var Sofie Ihlen.

Der saa man, hvad Slags Personer, Lynges, denne Venstreredaktør, havde Omgang med! Hvorledes vilde han klare sig i denne Sag? Naturligvis tie om det hele!

Dagen efter stod Tildragelsen diskret fortalt i *Gazetten* under Overskriften: Modig ung Dame. Det var overordentlig godt gjort, sagde *Gazetten*, en Daad til Efterlignelse. Maatte den »mane vore unge Damer til højere Maal!«

Ja, til højere Maal.

Denne lille sympatiske Notis gjorde med et Slag langt mere Virkning i den Ihlen'ske Familje end alle Endre Bondesens Venstre-

argumenter tilsammen; det blev fra den Dag af ikke forbudt Bondesen at bringe *Gazetten* til Huset. Hvilken Redaktør var alligevel ikke denne Lyngel! Der var ingen Persons Anseelse hos denne karakterfaste Mand, han fornægtede strængt sin egen Leporello endog, om det kneb . . .

Og de to Søstre syr med flittige Fingre, mens Moderen vandrer ud og ind og Hr. Højbro sidder og iagttager dem. Han er en Herre paa tredive Aar, med næsten kulsort Haar og Skæg, men med blaa Øjne, og disse blaa Øjne ser sært og sløret paa én. Nu og da hæver han i Distraktion saa den ene, saa den anden af sine tunge Skuldre. Han ser imponerende ud og synes fremmedagtig paa Grund af sit mørke Ansigt.

Leo Højbro var til daglig meget stille og beskeden, han kunde mangan Gang sige blot det allernødvendigste, hvorpaa han atter saaned i sin Bog eller gav sig til at tænke paa noget. Men naar han en enkelt Gang blev ivrig, gløded hans Tale og hans Blik op, og han viste mærkelige bundne Kræfter. Denne Mand var forresten Student fra tolv Aar tilbage og laante sine Venner en og anden

Krone, naar det galdt. Saaledes var han. Han havde boet hos Ih lens i fem Maaneder.

Damerne var stadig lige flittige, sagde han.

Aa, ja, man fik hænge i.

Hvad var nu det der, om han turde spørge?

Et Tæppe. Var det ikke smukt? Det skulde til Udstillingen. Og naar det var færdigt, skulde de faa hver sit rimelige Ønske opfyldt, det havde Mama lovet dem. Charlotte vilde have en kort, ganske enkel Sportskjole.

Og Frøken Sofie?

En Bankbog paa ti Kroner, svared Sofie. Saa læste Højbro i sin Bog igen.

En blaa Sportskjole, gentager Charlotte, og Højbro ser paa hende.

Ja, hvad saa?

Nej, Ingenting. Men hun skulde altsaa for en Gangs Skyld have en ny Kjole paa, naar hun red.

Højbro mumler noget om, at der begyndte at blive meget af Sporten nu. Der var snart sagt ikke andre Mennesker til, end de, som kunde ride paa noget.

Saa? Ja, det var i saa Fald Tiden, Udviklingen. Hvad var forresten Hr. Højbro's Ideal af en ung Pige, vilde han sige det? En Dame, som gik, bare gik, trippede?

Nej, det vidste han ikke saadan. Men han havde engang været Huslærer i et Hjem, som han altid havde husket siden. Det var paa Landet, man havde ikke lunkne Bad og Karl Johansstøv og beklædte Mopse omkring sig, men de unge Damer var hede og fyrige, fulde af Kræfter og fulde af hjærtelig Latter fra Morgen til Aften. Det vilde kanske have knebet for dem, hvis de var blevne eksaminerede i lærde Materier, han var temmelig sikker paa, at de ikke kendte Jordens fem Perioder eller Monerernes otte Slægter, men Gud bevare os, hvor deres Puls slog og deres Øjne straaled! Ja, hvor de var vankundige i Kunstsport, de Smaa! En Aften fortæller Moderen dem, at hun engang havde haft en Ring med Sten i, som hun nu havde mistet; det var endda en blaa Sten, Gud ved, om den ikke var aldeles ægte, og Ringen var en Gave. Saa siger Bolette, som var den ældste af Døttrene, hun siger: Hvis du havde haft den Ring nu, Mor, saa havde vel jeg faaet den?

Men før Moderen kunde svare, lægger Thora sig kælent ind til hende og siger, at saa havde vel hun faaet den. Tænk, saa begynder de to Søstre at trætte og surmule sig imellem og formelig blive morsomt uenige om, hvem der skulde have arvet den Ring, hvis den ikke havde været bortkommet. Og det var slet ikke fordi den ene vilde berøve den anden Ringen, men fordi begge vilde staa højest i Moderens Hjærte.

Ja? siger Charlotte forundret; var det saa overordentlig idealt det, at de to Søstre begyndte at skændes?

Herregud, hun skulde bare have set det selv! svarer Højbro. Det nytted ikke at gengive det, saa rørende var det. Moderen siger saa tilslut til de to: Hør, Smaapiger, er I gale, er Bolette og Thora uenige? — Uenige, vi? raaber de begge to og springer op og omfavner hinanden. Der laa de Bryst ved Bryst de voksne Børn, og de tog forresten et Ryggetag, saa de rulled om paa Gulvet begge to bagefter. Nej, de var ikke Uvenner, de lo af Glæde.

Efter dette blir der en Pause i Samtalen. Sofies Naal gaar hæftigt. Pludselig stikker

hun den fast, slænger sit Arbejde paa Bordet og siger:

»Hvilke vaasede Tøser fra Landet!«

Derpaa gik Sofie ud.

Og atter blir der en Pause.

»Det var nu forresten De selv, som foræred mig Bicyclen, Højbro,« siger Charlotte tankefuldt.

»Ak har jeg nu fornærmet Dem? Om De ingen Bicycle havde, jeg vilde forære Dem en igen, hvis De ønskede den. Jeg haaber, De tror mig. Med Dem er det en anden Sag, jeg finder jo intet galt ved Dem, naturligvis. Hvis De vidste, hvor glad jeg er ved at se Dem baade ridende og og herinde! Det er mig det samme, hvor De er.«

»Hys! Nej, Højbro!«

Sofie kommer ind igen.

Højbro stirred stivt ned i sin Bog. Urolige Tanker fór om i hans Hoved. Havde han nu virkelig krænket Charlotte, hende, som han mindst af alle vilde krænke! Og han havde ikke engang faaet Tid til at bede hende om Tilgivelse. Og bestandig kom den Cycle-historie frem igen, denne ulyksalige Cycle-historie, som havde kostet ham saa mangen

urolig Time. Ja, det var sandt, han havde foræret hende den Cycle, og han havde begaaet sin nederdrægtige Streg med aabne Øjne. Naar han altsaa i en glad Stund havde lovet hende Cyclen og gjort ogsaa hende straalende, maatte han selvfølgelig holde sit Løfte. Han havde ikke Midlerne selv, ikke allesammen, hvor kunde han ogsaa have saa mange Penge liggende paa sin Kistebund? Kort og godt, han havde laant Pengene, havde faaet dem i den selvsamme Bank, hvori han selv stod og arbejded, faaet dem paa et Par gode Navne, efterskrevne Navne, kort og godt. Men ingen havde opdaget Stregen, ingen grebet ham, Navnene gik, Papiret gæmtes og Pengene udbetaltes. Og siden havde han betalt og betalt troligt hver Maaned, Gudskelov, der stod ikke mer end lidt over det halve tilbage, og han vilde ogsaa betale lige saa troligt her-efter. Ja, han vilde gøre det med Brystet fuldt af Glæde ogsaa; for han havde set Charlottes Øjne skinne af Fryd bare én Gang, og det var, da hun fik Cyclen. Og ingen, nej, ingen skulde opdage det allermindste!

»At dog ikke Fredrik kommer!« siger Sofie.

»Fredrik har lovet os Teaterbilletter, hvis det gaar ham godt idag,« oplyser Charlotte.

Højbro holder Fingeren som Mærke i Bogen og ser op.

»Saa? Det er altsaa derfor, Damerne er saa utaalmodige, ha-ha.«

»Nej, ikke bare derfor. Fy, hvor kan De tro det!«

»Nej-nej, men ogsaa derfor. Ja-ja, det maa De have Lov til.«

»Gaar ikke De i Teatret?«

»Nej.«

»Gør De ikke? Gaar De ikke i Teatret?« spørger Sofie ogsaa.

»Aa, nej, jeg gør ikke det.«

»Men hvorfor ikke?«

»Aa, allermest fordi det keder mig. Det er for mig det usleste Skaberi af alt. Jeg er saa lej af det barnlige Narreværk, at jeg kunde rejse mig op midt i Parket og hyle af Lede.«

Men denne Gang blir ikke Sofie stødt. En Mand med saa daarlig Dannelse fik man have Medlidenhed med.

»Stakkels Dem!« siger hun.

»Ja-ja, stakkels mig da!« siger han og smiler.

Saa lød der endelig Skridt i Entréen, og lidt efter traadte Fredrik og Bondesen ind. De havde kanske drukket et Par Glas, de var lidt oprømte og fyldte Stuen med deres udmærkede Stemning.

»Gratuler os!« raabte Bondesen straks.

»Nej? Er det sandt, gik det virkelig godt?«

»Nej, nej,« svarer Fredrik, »det ved vi Ingenting om endda. Han beholdt Manuskriftet.«

»Jeg siger Dem, mine Damer, at det er akkurat det samme som, at han tager det. Det er Skikken saaledes. Jeg Endre Moohr Bondesen siger det. Saah!«

Saa kom Fru Ihlen ind, og Spørgsmaal og Svar tumled om hinanden. Nej, Tak, de skulde intet have at spise, de havde i Anledningen spist paa *Grand*, det var da det mindste, de kunde gøre. De havde ogsaa med en Flaske, de skulde simpelthen drikke paa dette her.

Og Bondesen henter Flasken ude i sin Frakkelomme.

Højbro rejser sig og vil forsvinde, men Fruen raaber ham tilbage. Alle blev livlige, de drak, skaaled og talte højt.

»Hvad læser De der?« spurgte Bondesen.
 »Hvad, Statsøkonomi?«

»Ja, det er ikke stort,« svarer Højbro sagte.

»De læser kanske noksaa meget?«

»Nej, det gør jeg ikke, jeg læser ikke meget, ikke videre.«

»Nej, De læser ialfald ikke *Gazetten*. Jeg begriber ikke, at nogen kan undlade at læse det Blad. Men ved De hvad: de, som er ivrigst i at sige, at de ikke læser *Gazetten*, de læser den netop mest, har jeg hørt; ja, tager jeg ikke fejl, saa har jeg det fra Bladet selv. Ja, dette var ikke til Dem, Gudbevares. Skaal! Nej, Gudbevares, det var ikke til Dem, hvad? Men sig mig engang, hvad har De egentlig saa meget imod *Gazetten* for?

»Jeg har ikke egentlig noget imod *Gazetten*, lad den gælde for hvad den er. Jeg læser den blot ikke mer, jeg har tabt Interessen for den, den er et latterligt Papir, synes jeg.«

»Ser man det! Men ikke sandt, saa er det vel ikke den, som er den ledende i Politiken heller? Saa har den ingen Indflydelse? Saa har den slingret og sveget og gjort Ugavn

paa alle Maader? Har De nogensinde set, at Lynge har veget en Tomme?»

»Nej, det ved jeg ikke.«

»Det ved De ikke. Men man burde jo helst vide, hvad man taler om. Naa, undskyld.«

Bondesen var prægtig oplagt og talte højt og med livlige Gestus, intet kunde standse ham.

»Har De cyclet idag, Frøken?» spurgte han. »Ikke? Men De cycled heller ikke igaar jo? Man maa hænge i, med Deres herlige Anlæg maa man hænge i. Ved De hvad: Wolff maa spille to Timer om Dag han, hører jeg, for stadig at holde Øvelsen vedlige. Saaledes er det ogsaa med Sporten, man maa øve den daglig. Skaal, Ihlen, gamle Kammerat! Du skulde have godt af at komme paa Hjulet du ogsaa. Forresten har du altsaa vist, at du duer til andre Ting ogsaa du idag. Ja, skulde vi ikke tømme et Glas for Fredrik Ihlens Debut, hans Aands Førstegrøde? Skaal!«

Han flytted sig nærmere til Charlotte og talte mere dæmpet. Hun maatte virkelig ud, ud af Huset, ellers gik hun over til Statsøkonomi hun ogsaa. Og da Charlotte fortalte

ham, at hun skulde have en ny blaa Kjole, blev han henrykt og sagde, at han skued hende i Aanden, virkelig sandt. Og gid han maatte have den Ære at ledsage hende den Dag! Han bad hende derom, og de blev enige. De talte næsten sagte tilslut, mens de øvrige passiarede rundt om i Stuen.

Klokken blev elleve, inden Bondesen rejste sig for at gaa hjem. Endnu i Døren vendte han sig om og sagde:

»Du maa holde et Øje med din Afhandling, Ihlen. Du ser den lige saa snart imorgen som en anden Dag, den er kanske allerede vandret i Trykkeriet.«

III.

Men den lille Artikel om Bærsorterne kom ikke den første Dag og heller ikke de følgende Dage. Der gik Uge efter Uge uden at der blev gjort noget ved den; naturligvis laa den gæmt og begravet blandt de øvrige døde Masser af Papir paa Redaktørens Bord.

Lyngge havde ogsaa andre Ting at have i Hovedet end Bærsorter. Ved Siden af de to tre smaa rasende Ledere mod Ministeriet, som *Gazetten* indeholdt hver Dag, skulde den ogsaa være den første med Nyheder af alle Slags, skulde holde moralsk Orden i Byen, være den vaagne Vagt paa hvert Hjørne forat intet skulde kunne gaa for sig i Mulm og Mørke. Den Hjælp, det gamle Venstreblad *Nordmanden* kunde yde, var saare beskeden, den stakkels

Konkurrent havde liden eller ingen Indflydelse og fortjente vistnok heller ingen større, saa maadeligt som den var skreven. Man saa bedst *Nordmandens* Ringhed i dens Angreb: ingen Snært, slet ingen Strimer, intet lynende Ord; med stor Besindighed sagde den sin Smule Mening om Tingene og lod det saa bero. Naar *Nordmanden* sloges med en Mand, kunde Manden roligt sige: Værsaagod, slaa til, det vedkommer mig ikke, jeg blander mig ikke i det! Og fik han virkelig et Slag, kunde han vistnok føle, at han befandt sig et eller andet Sted i Nærheden, men det sortned ikke for hans Øjne, og han tumled ikke. Redaktør Lynges kunde virkelig le, naar han saa paa al denne Ufuldkommenhed.

Hvor langt anderledes var det ikke med *Gazetten*! Lynges forstod at lave lyse Luer af et Spørgsmaal, han skrev med Klør, med en Pen, der skar Tænder; hans epigramatiske Spidser var bleven en Svøbe, som aldrig fejled og som alle frygted. Hvilken Kraft og hvilken Smidighed! Og han havde visselig Brug for begge Dele, der var altfor mange mørke Ting, som gik i Svang overalt i Byen og paa Landet. Hvorfor skulde nu netop han være for-

dømt til at bringe Sandheden frem? Der var nu for Eksempel den Slyngel af en Snedker oppe paa Kampen, som drev Doktorkunst for Penge og snød godtroende Fattigfolk for deres Skillinger. Havde han Lov til det? Var det ikke ogsaa Autoriteternes Pligt at skride ind mod den svenske Omstrejfer Larsson, som laved Opbyggelser baade her og der og selv ikke holdt sin Sti ren? Jo, Lynges havde sine Oplysninger om ham fra Mandal, han talte ikke hen i Vejret.

Med sin lykkelige Ævne til at bore sig ind allevegne og snuse i de trangeste Revner efter noget at sætte i Bladet, bragte Lynges bestandig noget nyt, bestandig noget raaddent frem for Dagens Lys; han drev en vældig Missionærs Gærning, opfyldt af Pressens store Kald, stræng, hvileløs, varm i sin Harme og i sin Tro. Og aldrig før havde hans Pen gjort saa straalende Arbejde, det overgik alt, hvad Byen havde set af Journalistik. Han spared ingen og intet i sin Iver; ti for ham var der ingen Persons Anseelse. I Anledning af, at Kongen havde givet femti Kroner til en Fattiganstalt, sagde *Gazetten* i en eneste Linje, at Kongen havde skænket »over tyve Kroner til

Norges Fattige«. Ved en Lejlighed, da *Nordmanden* saa sig nødsaget til at nedsætte Abonnementsprisen til det halve, meddelte *Gazetten* Nyheden under Overskriften: Begyndelsen til Enden. Ingen gik dens Vid forbi.

Og Folket æred han ogsaa efter Fortjeneste, han havde Mængdens Øjne paa sig, naar han gik gennem Gaderne til og fra Redaktionen.

Hvor var det ikke anderledes for ham engang i gamle Dage, for længe siden, da han endnu var liden og ubekendt og der knapt nok var nogen, som gad hilse paa ham paa Gaden! De Dage var over, de kolde Studenteraar, da det galdt at skubbe sig frem paa mangel tvetydig Vis og tilslut slide sig til den Eksamen med nogenlunde Hæder. Han var en ung og begejstret Landsgut, hurtig til at lære, et snarraadigt Hoved i mangel Klemme; han følte sine Kræfter i sig, og han tumled med mange Planer, bød sig frem, bukked, fik Afslag paa Afslag og sovned ind om Aftenen med knyttede Næver. Men vent bare, ja, vent, hans Tid kom nok! Og de, som ventede, skulde komme til at opleve, at nu regered han en By og kunde vælte et Ministerium. Han var

bleven en mægtig Mand midt for Alverdens Næse, havde Hus og Hjem, en udmærket Kone, som heller ikke var kommet tomhændet til ham, og et Blad, der bragte ind Tusinder om Aaret. Trængslen var forbi, Fornedrelsens Aar var omme, han havde saa at sige intet andet Minde tilbage om den end de simple blaa Bondebogstaver, som han havde tatoveret ind paa Hænderne engang derhjemme paa Bygden, og som aldrig gik ud, hvormeget han nu havde gnedet dem i mange Aar. Og hver Gang, han skrev, hver Gang, han rørte sig til noget, laa disse blaa, skæmmende Mærker i Lyset, — hans Hænder var og blev simple.

Men maatte ikke ogsaa hans Hænder blive mærkede af hans Arbejde? Fandtes der nogen, der gjorde saa tunge Løft som han? Hvor var Politikerne, hvor Bladene! Ham var det, som førte an og ligefrem delte Rollerne ud. Den gamle, intetsigende *Nordmanden* laa blot og bart ivejen for ham og ødelagde Sagerne med sit Klus og sin Tandløshed; den fortjente ikke Navn af moderne Blad. Og alligevel havde den Abonnenter; der var virkelig Folk, som læste denne ubevægelige Fedt-

klud. Stakkels Folk, stakkels Folk! Og Lynges sammenligned i sit stille Sind de to liberale Blade, hans eget og det andet, og fandt, at *Nordmanden* slet ikke fortjente at leve engang. Men Herregud, naar den leved, saa leved den, han skulde saavist aldrig gøre sin Meningsfælle nogen Fortræd, den vilde dø af sig selv, for den var allerede kommet til Begyndelsen til Enden. Han havde desuden andre Ting i Hovedet.

Alexander Lynges var paa langt nær ikke tilfreds med de Tusinder, han tjente, og den Berømmelse, han besad, noget mere og andet havde alt længe puslet inde i hans Tanke. Vel nok var han kendt af Per og Paal og hyldet og omtalt og frygtet af mange Mennesker, men hvad saa? Hvad hindred ham i at drive det til noget mere, at udvide sin Indflydelse til at omfatte hvert Hjem, hvert Sind? Havde han ikke Hoved og Kræfter til det? Nu og da i det sidste havde han rigtignok haft en Fornemmelse af, at han ikke altid var nøjagtig saa flink som før, der var begyndt at indfinde sig Stunder, hvori han ikke var helt paa sin Højde, og han kunde ikke forstaa det. Men det var ialfald intet at ængste sig over, han

havde de samme Flammer i sit Hjærte og den samme spidse Pen i sin Haand, ingen skulde finde ham ustemt og slidt. Han skulde endog kunne spænde Buen endnu højere, skulde fylde Stuerne i By og paa Land, være det brændende Spørgsmaal, bringe Bulderet om sit Navn til at staa i Taget; hvorfor ikke? Han behøved heller ikke de faa Tusind Abonnenter, som *Nordmanden* havde, han trængte dem ikke, han kunde skabe sig nye Abonnenter selv ved sit eget Arbejde og Talent. Hvor vilde han ikke kunne hobe mange gyldne Skillinger sammen paa den Maade, og ved Siden deraf komme paa alles, alles Læber!

Nu sad han netop inde med Papirer til denne Operation, og hans livlige Hoved gæred af det udmærkede Kup, han spekulerd paa. Heldet havde fulgt ham saa usigelig en Dag: en Bonde var kommet ind i hans Kontor og havde mældt sin Sognepræst for det skandaløseste Forhold til Bondens Datter, et Barn, en Skolepige, som endnu ikke havde fyldt ti Aar.

Lynges Pande svulmed af Harme. En Præst, en gift Præst, og et Barn saa at sige i Vuggen! Havde man nogensinde hørt Mage til Ryggesløshed. Havde Barnet tilstaaet?

Ja, Barnet havde tilstaaet. Og hvad mere var: Bonden havde grebet dem i Gærningen, simpelthen overrasket dem. Derfor syntes han nok, det skar hans Faderhjærte at se dette den første Gang.

Den første Gang? Havde han ogsaa set det mere end en Gang?

Bonden rysted tilintetgjort paa Hovedet. Ja, han havde desværre set det to Gange, forat faa rigtig Sikkerhed for, at det var saa. Og den anden Gang havde han ovenikøbet havt et Vidne i Beredskab, forat han ikke paa nogen mulig Maade skulde tage fejl. Det var nu saa sin Sag at klage over en Præst, naar man bare var en simpel Mand, saa man fik have Beviserne for, hvad man sagde.

Og den anden Mand, Vidnet, hvem var det?

Ja, her var nu Papirerne, der stod baade Erklæringen og Navnet, saa kunde han selv læse det over.

Lynges skalv af Henrykkelse over dette Fund, denne Guldgrube af Elendighed, som nu skulde blive aabenbaret. Papirerne ryster i hans Haand. Sandheden frem mod høj og lav, mod hvemsomhelst, der pletted Loven og

Samfundet! Han kunde ikke noksom fryde sig over, at ingen var kommet ham i Forkøbet til at snuse op denne Mand; var Bonden gaaet til *Nordmandens* Redaktør, vilde denne i sin fede Enfoldighed, der gav sig ud for Retskaffenhed, have mældt Sagen til Politiet og ødelagt det hele. Det var en Lykke, at Bonden havde lidt Kløgt selv og kunde vælge sine Folk. Hvilken Sensation skulde ikke hans Anmældelse skabe, hvilket Skrig fra Præstepartiets Lejr! Og til syvende og sidst vilde han yderligere grundfæste *Gazettens* Ry som i Grunden det eneste Blad i Landet, der var værd at læse.

Og Lynge lover Bonden at tage sig af Sagen med al den Kraft, han raaded over. Præsten skulde miste sit Embede; han skulde ikke sidde der en Dag længer, efterat han var fuldt afsløret.

Men Bonden blir siddende paa Stolen, og han gjorde ikke Mine til at ville gaa igen med det samme. Lynge forsikkred ham om endnu engang, at Sagen skulde blive ivaretaget paa det bedste, men Bonden ser paa ham og siger, at hm. saa havde han altsaa

ikke gaaet gaaet direkte til Øvrigheden med denne Anmældelse.

Nej-nej, men det behøvedes heller ikke, den skulde nok blive offentliggjort alligevel, den kunde ikke være falden i bedre Hænder.

Nej-nej. Men hm. saa havde han vel kanske ikke bragt denne Nyhed saa helt for Ingenting, kanske?

For Ingenting! Hvad mente han? Vilde han have Erstatning for

Ja, en liden Erstatning, ja. De kunde kalde det saa. For Vejen var lang, og det kosted Penge baade paa Dampskib og Jærnbane.

Men da stirred Redaktør Lyng paa Manden. Var dét den norske Bonde, Odelsbonden, som vilde angive sin egen Datter for Erstatning? Hans Pande svulmed igen, og han var lige paa Nippet til at slaa ud med Haanden og vise Manden Døren; men han betænkte sig, Bonden havde Ben i Næsen, han havde ligefrem planlagt denne lille Forretning, og han var istand til at omgaa *Gazetten* og bringe sin Hemmelighed paa Politikammeret. Og selv om *Gazetten* bragte Afsløringen frem paa egen Haand imorgen, vilde det ikke længer være en Afsløring i dens ægte uforfalskede Renhed,

hvis Politiet allerede fik Anmældelsen idag; det blev ingen Bombe, intet Lyn fra klar Himmel.

Lynges overvejer.

»Hvormeget tror De, at De maa have for den Nyhed om Deres Datter?« spørger han. Ti Lynges Haan er altid vaagen og altid villig til at spille, derfor siger han: den Nyhed om Deres Datter.

Men Bonden, Odelsbonden, forlanger sig ordentlig betalt, en hel Sum, Hundreder, og det var klart, at han ikke bare vilde have Rejsegodtgjørelse, men skidne Blodpenge for selve Hemmeligheden.

Og Lynges Harme over Uslingen koger op igen. Og igen behersker han sig. For intet i Verden vilde han slippe sig denne Sag af Fingrene, den skulde bringes frem netop af *Gazetten*, og Støjen og Vreden, men ogsaa Beundringen skulde buldre om den. Han overtænker Stillingen igen. Sagen var klar, alt var paa det rene, Præsten var greben, og ingen Fejltagelse var mulig; ti Erklæringen forelaa, og Barnet havde ovenikøbet tilstaaet. Til yderligere Vished var det Faderen selv, som var Anmelder.

Og Lynge gør et Bud.

Men Bonden ryster paa Hovedet. Det var nu saa, at han ogsaa hm. maatte dele med ham, den anden, med Vidnet, som han havde bragt med sig den anden Gang. Nej hm. det fik blive til det, at han maatte faa det hele.

Lynge væmmedes saa dybt ved denne unaturlige Fader, at han lægger paa et helt Hundrede Kroner til sit Bud, forat blive ham kvit straks; men Bonden, som forstaar, at han har Knibtaget, strækker sig ikke en Tomme videre end han har sagt. For til alt det øvrige kom nu ogsaa det, at han hm. desværre vilde komme til at lide paa mange Slags Maader i Bygden herefter, naar han havde et sligt Barn. Det var ikke saa godt for ham, han havde ogsaa Forpligtelser, Gæld, og han fandt sig rent ud sagt heller ikke rigtig skadesløs for hm. for Nyheden med mindre end han havde forlangt.

Saa slaar Lynge til. Med dyb Foragt for denne lave Sjæl udbetaler han ham Pengene. Han gaar selv ind til Kassereren og forlanger dem paa sin egen Konto, for ikke at røbe det mindste af, hvad der var i Gære.

Nu sidder Lyng i sit Kontor og har end flere Papirer, end uomstødeligere Beviser i Hænde. Han har brugt disse tre Dage, siden Bonden var hos ham, til Forundersøgelse, har sendt Leporello, sin tro Mand, til Aastedet forat snuse, og Leporello var kommet tilbage med Bekræftelse paa alt.

Og nu skulde Bomben springe

Folk kommer og gaar i Kontoret, Døren staar aldrig stille, og Redaktøren er i sin mest udmærkede Stemning. Foruden dette Held med den celebre Skandale, som fylder ham med Glæde, skal han ogsaa have et Møde iaften, og dette Møde er ham altfor kært. Han spørger, ekspederer Artikler og Telegrammer med smilende Miner og giver sine Ordre ud i det andet Kontor med jublende Mæle. Tilværelsen er lys, det store Kup skulde om nogle Timer være en Kendsgærning, og Byen skulde vaagne om Morgen — allerede den næste Morgen — af Braget fra den store Begivenhed. Han havde faaet dette med Undersøgelserne til at gaa saa godt, at han vilde betænke Leporello med en liden Ekstrabelønning ved Siden af det, han saa jævnligen blev

forstrakt med, saa taknemmelig var Redaktøren for det udmærkede Arbejde.

»Jeg takker Dem,« sagde han og rakte Leporello Haanden. Og da der var flere tilstede, forstod de hinanden uden at sige et Ord mere.

Men forresten havde han en ny Tjeneste at bede Leporello om. Han havde her idag faaet et Avertissement fra en stakkels Vaskekone paa Hammersborg, et Opraab om Hjælp. Herregud, saa havde hun endog sendt Betaling med, fem og firti Øre for en Gangs Indrykning! Var det ikke rørende? Han var lykkelig over, at dette Brev ved en Fejltagelse var kommet op i hans Kontor, istedetfor ind i Ekspeditionen, nu kunde Konen faa sine Skillinger tilbage. Vel nok var man Venstre-mænd, men man var ikke Blodsugere, Konen misforstod *Gazettens* Gærning. Nu vilde han bede Leporello at om bringe hende denne Penge-seddel, denne foreløbige Hjælp, saa vilde han aabne en Subskription senere. Her var visse-lig al Støtte fornøden.

Og Lunge opnaaet ved disse Ord at faa ogsaa det Par Fremmede, som opholdt sig i Kontoret, til at yde sit Bidrag. Hans Øjne

var næsten duggede herover; i denne Stund havde hans Letbevægelighed ligefrem gjort ham blød, han var lutter Hjærte for den ulykkelige Kone paa Hammersborg

Om Aftenen gik han ikke straks hjem fra Kontoret. Han havde saa mange Ting at staa i, han skulde være baade her og der og intet forsømme, og iaften var der nu dette store Møde i Arbejdersamfundet. Han levered egenhændig sin Artikel om Skandalen til Faktoren, sagde sin Sekretær hvor han gik hen og forlod Kontoret som en Ungdom, som en firtiaarig Skøjergut, med lette Skridt og Hatten en Smule paa Sned, som vanligt.

IV.

Arbejdersamfundets store Sal var fuld-pakket og Diskussionen i fuld Gang. En Højremand, en veritabel Højremand, havde forvildet sig op paa Katederet og voved at sige sit Ord med i Sagen; men han blev hyp-pigt afbrudt af Tilraab.

Da Lynge traadte ind, standsed han nede ved Døren et Øjeblik og lod sine Øjne glide søgende ud over Forsamlingen. Han fandt hurtigt den, han ledte efter, og begyndte saa at bane sig Vej ind gennem Salen. Han nikked nu og da tilhøjre og venstre, alle-sammen kendte ham og veg tilside for ham forat give ham Plads. Han standsed helt henne ved den anden Væg og hilste hjærteligt paa en ung Dame med lyst Haar og mørke

Øjne. Hun flytted sig hurtigt paa Bænken, og han satte sig aabenlyst ved Siden af hende, det var klart at se, at han var ventet. Damen var Fru Dagny Hansen født Kielland, en Dame, som var kommet ind fra en af Kystbyerne og nu havde opholdt sig i Kristiania i det sidste Aar, mens Manden, Marineløjtnant Hansen, var paa Togt. Hun kavde et overordentlig svært lyst Haar, der var opsat i Knude, og hendes Dragt var meget rig.

»Godaften,« sagde hun; »De kommer sent.«

»Ja, man har saa meget at staa i,« svared han. Men saa var han ude af Stand til længer at tie med den store Hemmelighed, og han fortsatte: »Men saa faar man jo ogsaa sin Løn for det iblandt, just nu skal jeg fælde en af Landets mest bekendte Præster, Skuddet vil lyde imorgen.«

»Fælde ham? Hvilken Præst?«

»Ja, vær rolig,« sagde Lyngelende, »det er ikke Deres Far.«

Hertil smilte hun og viste sine lidt falmede Tænder bag de røde Læber.

»Men hvad har da Præsten gjort?«

»Hja,« svared han, »det er altsaa svære Synder, Ondskabssynder, ha-ha.«

»Herregud, saa bedrøvelig galt det altid gaar!«

Nu slog hun Øjnene ned og taug. Hun blev ingenlunde oplivet ved denne Skandale, tværtimod, lidt trist havde hun været i hele Dag, og nu blev hun det end mere. Var det ikke det, at hun sad midt i en stor Folkeforsamling og uafladelig hørte denne summende Røst fra Taleren paa Katederet, afbrudt af Publikums Tilraab, kunde hun gærne have holdt Hænderne op for Ansigtet og grædt. I det sidste Aar havde Fru Dagny aldrig kunnet høre om en Skandale af nogen Sort, uden at hun selv kom til at ryste derved; ti ogsaa hun havde haft sin Historie, sin lille Uregelmæssighed i sit Liv. Der var ingen svære Synder i den, nej, der var ikke en Plet, det vidste hun med sig selv; men alligevel var den syndig nok, ak, saa syndig. Siden hendes ulykkelige Forhold til en ung Fremmed, en ren Æventyrer ved Navn Johan Nagel, en uanselig Dværg, som havde dukket op paa hendes Vej ifjor og gjort hende ganske forvirret, havde Fru Dagny haft sine dulgte

Sorger at trækkes med. Forholdet var ikke endt med, at en Hat sænkedes dybt og et pynteligt Farvel havde lydt, nej, den vilde Mand var gaaet paa Hovedet i Havet og havde gjort Ende paa sig uden at sige et Ord. Saa havde han simpelthen ladet hende blive tilbage med hele Ansvaret, og Følgen var, at hun havde rejst hjemmefra, saasnart hun kunde, og bosat sig i Kristiania. Ogsaa en tidligere Historie havde hun havt; for en stakkels blaaaret Teolog var bleven saa hæftigt forelsket i hende, at men det var for ynkeligt, virkelig altfor latterligt, hun gad ikke skænke det en Tanke. En anden Sag var det med Nagel, som nær havde faaet hende til at opgive sig selv saa aldeles; det hang i et Haar den sidste Gang hun saa ham; et eneste Ord til, en halv Bøn fra hans Side igen, og hun havde trodset Alverden og kastet sig til hans Bryst. Men han havde ikke udtalt denne halve Bøn, han havde ikke vovet det endnu engang, og det var hendes egen Skyld, hun havde vist ham saa grusomt tilbage et Par Gange. Javist var det hendes egen Skyld.

Men siden havde ogsaa Fru Dagny gaaet og baaret paa denne Skyld mod sig selv og

mod ham. Ingen vidste, hvad der trykked hende, men ofte kunde hun støje og fjase og kokettere værre end den værste, og saa med ét blive mut og stille. Det var nu saa hendes Væsen.

Og nu kom denne Historie med Præsten. Hun aned hvad den galdt, følte det paa sig, og det stemte hende ikke til Munterhed. Altid skulde det gaa galt, altid var der nogen, som ikke tog vare paa sig. Hvorfor kunde det ikke gaa godt med Menneskene, saa de blev lykkelige i Livet? Lynge saa straks, at han havde sat hende i Misstemning, han kendte hende saa vidt, at han ikke kunde tage fejl, og han sagde derfor med lav Stemme:

»Vil De, at jeg skal gaa op i Sætteriet og tage Artiklen tilbage?«

Hun saa forundret paa ham. Det havde ikke faldt hende ind at have Medlidenhed med Præsten, det var ikke hans Historie, der først og fremst pinte hende. Hun sagde:

»Mener De, hvad De siger?«

»Selvfølgelig!« svared han.

»Nej, hvor kan De gøre mig et sligt Spørgsmaal? Er ikke Præsten skyldig?«

»Jo. Men for Deres Skyld, ved De«

»Aa,« sagde hun og lo, »hvor De narrer mig!«

Men hans Tilbud havde alligevel sat hende i bedre Humør, han var istand til at gøre, hvad han sagde, og hun takked ham virkelig oprigtigt.

»Jeg kan bare ikke forstaa, hvorledes De faar vide alt, hvorledes De faar udspioneret alle disse Mennesker. De er mageløs, Lynge!«

Dette: De er mageløs, Lynge! fór ham som en Iling gennem Hjærtet og gjorde ham lykkelig. Det var i Grunden saa sjældent at blive lidt umiddelbart anerkendt alligevel, trods sine Fortjenester, og han svared taknemmelig med en Frase, en Spøg:

»Man har jo sine Angler ude, man dovner ikke. Man er Presse, man er Statsmagt.«

Og han smilte selv af sine Ord . . .

Den veritable Højremand var bleven færdig med sin Tale, og Dirigenten raaber:

»Hr. Bondesen har Ordet.«

Og Radikaleren Endre Bondesen rejser sig op midt nede i Salen og arbejder sig hastigt opover mod Katederet. Han havde siddet ved Siden af Søstrene Ihlen og gjort Notater, det var hans Agt at imødegaa lidt

overlegent den foregaaende Taler, Højremanden, efter al sin Ævne. Saasandt han selv var Radikaler og moderne Menneske, vilde han vise Manden tilbage til sin Plads, til sit Hul, til det mørke, reaktionære Parti, hvor han kom ifra; her hørte han ikke hjemme. Bondesen havde før staaet paa dette Kateder og havde flere Gange slynget sine Sandheder ud over Salen.

Ja, mine Damer og Herrer, Sandheder, mer end en Gang, efter fattig Lejlighed. Derfor voved han at gøre Regning paa Tilhørernes Interesse ogsaa nu en liden Stund, det var blot et Par Ting, han havde noteret sig. Her stod nu nylig en Mand — ja, han har sat sig nu, paa sine Laurbær (Latter) — og vilde indbilde Folk, moderne Folk, at Venstre vilde føre Landet paa Afveje. Ikke sandt, der skulde Desperationens Mod til at føre den Slags Tale til Norges største politiske Parti. Man var Venstre, man var Radikalere, men man var ikke Dumrianer, ikke Anarkister, ikke Uhyrer. Hvis Landet var kommet paa Afveje, da var det skeet siden Regeringen saa skandaløst var gaaet over til Højre, og det var Regeringen, som havde gjort det (Bifald).

Hvad var Venstres Program? Jury, almindelig Demokratisering, almindelig Stemmeret for voksne Mænd og Kvinder, Sparsomhed i Stats-husholdningen, Forenkling af Embedsværket, Pontoppidans Udryddelse af Skolerne, Opret-telse af Voldgiftsdomstole, og saa videre, lutter humane Foranstaltninger, lutter tids-mæssige Ideer. Saa kommer man og taler om, at Landet var paa Afveje! Man kunde kalde Programmet radikalt, det havde man Lov til, men han vilde afvise enhver drøjere Beskyldning.

Her rejser Højremanden sig igen og siger:

»Men det var jo netop ved sin Radikal-isme, jeg mente, at Venstre førte Landet paa Afveje!«

Dirigenten afbryder:

»Hr. Bondesen har Ordet.«

Men en forsigtig Venstremand blander sig i det:

»Vi tager ikke for god Hr. Bondesens Forklaring af Venstre som et radikalt Parti. Hr. Bondesen er Radikaler og taler ud fra sit Standpunkt, ikke ud fra Venstres.«

Nu skriger Dirigenten med Tordenstemme:

»Det er Hr. Bondesen, som har Ordet nu!«

Og Bondesen havde intet imod at blive staaende alene i Salen som den store Radikaler, han havde staaet alene før, han følte sig i dette Øjeblik stærk nok til det. Og idet han igen gik over til sit Foredrag, gjorde han sin Røst stærkere forat vise, hvor lidet bange han var:

Højre saa altid Vildledelse og Afveje i enhver Bevægelse, Nedgang og Frafald i ethvert Fremskridt. Det maatte være haardt saaledes at tabe Forstaaelsen af sin egen Tid. Ti disse Mennesker, som bremsed og bremsed og sakked agterud og laa i Dødvandet nu, de havde dog engang tilhørt sin Tid, de havde været paa Moden de ogsaa — for femti Aar siden. (Latter.) Men nu var de faldne ud af Samfølelsen med Tiden idag, den demokratiske Frihedstid. Man skulde ikke stene dem for stærkt derfor, man skulde have Medlidenhed med disse faa, som saaledes laa tilbage, naar hele den øvrige Verden stred frem. Ti disse faa, de gjorde maaske sin indirekte Nytte, de bevirked ved sin Modstand, at vi andre fordobled vore Anstrængelser i Fremskridtets Tjeneste. (Bifald.) Men lad dem aldrig komme og ville omvende Folk fra Frihedens Veje;

de skulde blive mødt paa hvert Punkt, slagne af Marken i hvert Spørgsmaal; det skulde gaa op for alle, alle, at Højre var en Flok Mennesker, som var fordømte til at trækkes med af Venstre ind i det sejrende, at lægge sig bagud og gøre sig tunge efter Dødvægtens Love og Bestemmelse. Men Venstre, det var Udviklingens Vagt og Udviklingens Arbejdere.

Bondesen tog med smaa Mellemrum tæt Bifald; ti han gjorde, trods sin store Radikalisme, sine Sager udmærket. Søstrene Ihlen reves virkelig hen, de sad blege af Bevægelse og kunde ikke begribe, at der dog boed saa meget i denne Ven, som de vidste aldrig læste noget og aldrig arbejdede. Men hvilket Hoved, hvilket Talent! Alt, hvad han talte, hans Tanker og hans Ord, var lette, forstaaelige Ting, som rørte alle og som ingen stejled for, holdbare Venstresandheder hentede fra Stortinget, fra Diskussionsmøder og fra Blade. Han talte med hæftige Gestus, med en Stemme, der skalv af Tro og Begejstring, og det var en Glæde at høre denne Ungdom, en ren Befrielse at lytte til denne radikale Sjæl, som talte saa djærvt. Saaledes skulde Ungdommen i gamle Norge være.

Og endnu blader Taleren i sine Notater og har et Par Ord at sige. Han snor tankefuld sit smukke Overskæg og overvejer længe. Hvor maatte det ikke ogsaa anstrænge ham at levere en saadan længere Tale paa staaende Fod! Hans ærede Modstander havde benyttet Anledningen til at raillere over Regeringens Ynkelighed, herfor vilde han rette en Tak til den ærede Modstander, paa dette Punkt skulde de mødes i god Forstaaelse; ti det var jo saa langt fra ham at ville forsvare Regeringen, at han netop af alle Kræfter vilde styrte den. Men han vilde spørge den ærede Modstander: hvad havde Venstre med Regeringens Ynkelighed at gøre? Det skulde siges med rene Ord, at Venstre ikke længer anerkendte den nuværende Regering for venstre, specielt ikke dens Chef, denne Mand med Aftenens Skygger over sit engang saa store Talent; Regeringen havde sveget, solgt sig eller sovnet. (Bifald.) Og maatte der saa ikke engang blive Slut med dette Snak om Venstres Ansvar for Regeringens Ynkelighed? Det var netop Venstre, som med al Magt arbejdede paa at styrte Regeringen, og aldrig vilde den Dag komme, da Venstre ophørte dermed, dertil havde denne

saakaldte Venstreregering nu i for lang Tid krænket for blodigt Fremskridtets og Demokratiets Principer. Og det skulde være Tale-rens Slutningsord til Forsamlingen, at den skulde rejse sig, rejse sig mod denne Haandfuld Svigersjæle i det norske Folk og styrte dem af Taburetterne med alle lovlige Midler.

Bondesen steg ned fra Katederet under stærkt og langvarigt Bifald. Nej, aldrig i sit Liv havde Charlotte og Sofie tænkt, at han havde saa megen Magt i sit Ord. Dette Svigersjæle, hvor klang det ikke vidunderligt! Charlottes Næseboer udvidedes, og hun trak Pusten hæftigt, mens hun fulgte ham med Øjnene. Da han var kommet hen til hende, nikked hun betagen og smilende op mod ham, og Bondesen smilte tilbage. Han havde talt i vel et Kvarter og var varm endnu, han førte Lommetørklædet flere Gange over Panden.

Og atter lyder Dirigentens Røst:

»Hr. Carlsen har Ordet.«

Men Hr. Carlsen rejser sig og frafalder Ordet. Han havde villet reservere sig lidt med Hensyn til Venstre som Radikalere, da dette nu var gjort af en anden, og da Hr. Bondesen i Slutningen af sit udmærkede Fore-

drag ikke havde udtalt andet, end hvad Venstre i Almindelighed vilde gaa med paa, havde han intet andet at føje til end en Tak til Hr. Bondesen.

Og Hr. Carlsen sætter sig.

»Saa har Hr. Høj Hr. Høj«

»Det er formodentlig mig, som har Ordet?« sagde en Mand og rejste sig op lige under Katederet. »Højbro«, lagde han til.

Bondesen vidste altfor vel, hvorfor Bjørnen Leo Højbro vilde tale. Han havde siddet lige foran Katederet og leet hele Tiden under Bondesens Foredrag, han vilde hævne sig paa ham fordi han havde havt Held med sig, vilde glimre, overtrumfe ham i Charlottes Nærværelse. Jo, han vidste det. Den Smule Bifald, Bondesen havde faaet, havde ikke undt Højbro Ro.

Højbro var ikke kendt af nogen, Dirigenten kunde ikke engang læse hans Navn, og da denne nye Mand rejste sig, begyndte man at blive utaalmodige i Salen. Dirigenten tog da sit Ur frem og gav fra nu af Talerne blot ti Minutter hver til sine Foredrag; hertil klapped Forsamlingen.

Dagny, der havde tiet længe, hviskede til Lynges:

»Gud, hvor den Mand er sort, se, hvor hans Haar glinser!«

»Jeg kender ham ikke,« svarede Lynges ligegyldigt.

Højbro begyndte at tale fra det Sted, hvor han stod, uden at bestige Katederet. Hans Stemme var dyb, grubedyb, og hans Ord kom langsomt; det var ofte vanskeligt at forstaa, hvad han mente, saa ufuldkomment udtrykte han sig, og han undskyldte sig ogsaa selv med, at han ikke var vant til at holde Taler.

Det havde ikke været nødvendigt at indskrænke Tiden for hans Skyld, han skulde kanske ikke bruge ti Minutter engang. Han havde bare paa Hjærtet en Bøn til alle strænge Mennesker om Naade for de ulykkelige Individer, som ikke tilhørte noget Parti, de hjemløse Sjæle, Radikalerne, som hverken Højre eller Venstre kunde faa. Der var jo saa mange Sind, som der var Hoveder, nogle gik hurtigt, andre langsomt; der var dem, som troede paa Venstrepolitik og Republik og holdt dette for det radikaleste i Verden, mens andre

kunde have gennemtænkt disse Spørgsmaal og allerede være kommet forbi dem for mangt et Herrens Aar siden. Den menneskelige Sjæl kunde saa vanskelig udtrykkes i en hel Talstørrelse, den bestod af Nuancer, af Modsigelser, af Hundreder af Brøkdele, og jo mere moderne en Sjæl var, des mere sammensat af Nuancer var den. Men en saadan sammensat Sjæl kunde saa daarligt finde et blivende Sted inden Partierne. Hvad Partierne lærte og troed, havde disse Sjæle forlængst levet forbi, de var Radikalere, som under deres Udvikling havde sat til det Kvantum af fast Parti-bevidsthed, de engang havde, ruteløse Kometer var de, som gik sine egne Veje, efterat have forladt alle andres. Og det var dem, han vilde bede for. Det var som Regel Mennesker med Vilje, stærke Mennesker; de have ét Maal: Lykken, den størst mulige Lykke, og de havde ét Middel: Ærligheden, den absolute Ubestikkelighed, Foragten for den personlige Fordel. De sloges paa Liv og Død for sin Tro, de knækked Ryggen for den, og det var ikke paa faste politiske Former, de troed, derfor kunde de heller ikke være Partimænd; men de troed paa Hjærtets Adel, paa Hjærtets

Dannelse. Deres Ord kunde være tunge og haarde, deres Vaaben grusomt farlige, hvorfor ikke? men de var rene i Hjærtet, og det var dét, som det kom an paa. Han mente at have mærket slemme Tegn til Hjærtets Udanethed inden de politiske Partier, og det var derfor, han efter fattig Ævne vilde hviske et lidet Varsko til Venstre, som naturligen var det Parti, der stod ham nærmest, at det ikke skulde lide for stærkt paa Folk uden Hjærtets Dannelse; man maatte tage sig i Agt, se sig fore, vælge

Dette var Indholdet af al hans Stammen. Forsamlingen var mer end taalmodig, naar den ikke hyssed ham ned. Aldrig havde jo et daarligere Foredrag lydt i denne Sal, hvor saa mangan Stakkel stod op og udtalte sig. Han var absolut uheldig, stod stiv og uryggelig som et Bjærg, tog sig lange Pauser, i hvilke han mumled for sig selv og bevæged Læberne, stammed, stod fast og levered en Tale, der var det rene Virvar, fuld af Forvirring og Gentagelser. Ingen forstod ham. Og alligevel lod det virkelig til at være ham en Trang at sige disse Ord, at hviske dette stakkels Varsko, som han havde paa Hjærte. Man

kunde se, at han lagde sin Personlighed i hver forvirret Sætning, ja, endog i Pauserne.

Bondesen, der i Begyndelsen var overbærende med ham, fordi han klared sig saa daarligt, var tilsidst bleven i høj Grad utaalmodig. I Højbro's afbrudte Ord havde han ogsaa følt en og anden fin Braad mod sig, og det krænked ham med Rette, at man vilde ham tillivs. Nu skulde man bare se, vilde man nu ogsaa fratage ham hans Radikalisme? Han blev fornærmet og raabte:

»Til Sagen! til Sagen, Mand!«

Og hertil slutted Forsamlingen sig ved ogsaa at raabe: Til Sagen!

Men nu syntes der ikke at skulle behøves mer end netop denne Afbrydelse, denne lille Modstand forat sætte Leo Højbro i Glød. Han spidsed formelig Øren, han kendte denne Bergenske Stemme og vidste, hvor den kom fra, og idet han smilte ad den Uvilje, han havde vakt, slynged han ud med sin dybe Stemme nogle Sætninger, der kom som Glimt, som Gnister:

Først havde han en liden Bemærkning om Hr. Bondesen som Radikaler. Hr. Bondesens Radikalisme var jo saare stor, det havde

man hans egne Ord for; men han vilde forsvare Hr. Bondesen mod Forsamlingens Overvurdering af hans Radikalisme. Man skulde ikke være bange for ham; for hvis Hr. Bondesen en Dag fandt paa at byde sin Radikalisme ud til Radikalere, vilde disse svare ham: Det dér, det synes jeg at huske, at jeg pusled med engang i mit Liv, det er meget længe siden, det var i den Tid, jeg blev konfirmeret

Nu kunde ikke Bondesen holde sig længer stille, han springer op og raaber:

»Den Mand jeg kender den Mand dér, den ruteløse Komet; jeg ved ikke, om han i det hele taget kan tale med i politiske Spørgsmaal, han er vist saa ukyndig i norsk Politik som et Barn. Han læser ikke engang *Gazetten*. (Latter.) Han siger, at *Gazetten* keder ham, han har unddraget den sin Interesse. (Stormende Latter.)

Men Højbro smiler forstokket og fortsætter: Det maatte dernæst være ham tilladt at pirke lidt ved en anden Udtalelse, som var falden her iaften

Saa skrider Dirigenten ind:

»Tiden er omme!«

Højbro ser op til Katederet bag sig og siger næsten bønligt:

»Blot fem Minutter til! Ellers blir hele min Indledning uforstaaelig. Blot to Minutter til!«

Men Dirigenten forlanger sin Afgørelse med Hensyn til den begrændsede Tid respekteret, og Højbro maatte sætte sig.

»Hvor det var Synd!« sagde Fru Dagny; »nu var han just begyndt.«

Hun var maaske den eneste i Salen, der havde fulgt med, selv da Højbro talte slet. Der var noget ved denne Mand, som gjorde Indtryk paa hende, Klangen af hans Stemme, disse sære Meninger, Billedet med den rute-løse Komet; det var som en svag Genklang af Johan Nagels Stemme, og Billeder summede hende forbi. Hun trak imidlertid straks paa Skuldrene og gabed. Da det lidt efter begyndte at blive uroligt i Salen, og man raabte højlydt paa Afstemning, sagde hun:

»Skal vi ikke gaa? Vil De være saa venlig at faa mig hjem?«

Og Lynge rejser sig straks og hjælper hende Overstykket paa. Det var ham en Glæde, han vilde ikke forlange noget bedre!

Og han spøjte og sagde Pudsigheder, som fik hende til at le, idet de gik nedad Trapperne og ud paa Gaden:

»Skulde jeg ikke lave en Notis om ham, Manden med den ruteløse Komet, gøre lidt Nar af ham?«

»Aa, nej,« sagde hun, »lad ham være; hvad? Nej, hvordan var det egentlig med den Præst? Fortæl mig, hvad har han gjort?«

Men Lynge ved altid hvad han gør, ingen kan fange ham, han siger ikke formeget. Blot nogle faa Ord om Faktum, og han holder alt det øvrige i Dunkelhed. Imens var de komne ind paa Jærnbanetorvet, hvor de steg ind i en Droske og kørte udad Drammensvejen, aabenlyst, i fuldt Gaslys.

V.

I flere Dage talte Kristiania ikke om noget andet end den store Skandale. Den første Morgen, da Bomben sprang, var det som om det knaged i selve Byens Grund, som om hvemsomhelst, éns Far, éns Datter kunde staa for Fald næste Gang, naar selve denne mægtige Præst, hvis Navn var kendt Landet rundt, sloges saa tilintetgjort til Jorden nu. Men Lynge var sikker i sin Sag, han agted ikke paa Trudslar og Skrig, hans Fasthed kunde ingen rugge. Han bragte Sagen idelig frem igen, gentog sine Beskyldninger i en end mere graverende Form, og da den første Sensation var over, sørged han for at holde sin Anklage varm med smaa Tillæg, smaa efterglemte Biting, han udnytted Sagen til det yderste, laved

selv Modstand, da det begyndte at knibe med Interessen, aftrykte rasende anonyme Breve, som han havde modtaget fra Præstens Tilhængere, og fyldte Byen med sine Afsløringer. Folk gav sig ligefrem over, det nytted ikke at prøve paa at komme forbi denne enestaaende Redaktør, alle, selv hans bittre Modstandere maatte slaa sig i Knæet og indrømme, at han var en Satans Karl.

Og Lynge triumfered for første Gang i det store. Paa dette ene Kup havde han samlet ikke saa faa Abonnenter. Folk, hvis Liv havde været nogenlunde uklanderligt, læste hans Avis for Morskabens Skyld og af Nysgærrighed, forat følge med i Skandalerne, og de arme Stakler, som havde en eller anden hemmelig Synd paa deres Samvittighed, slugte *Gazetten* under Feber, med bankende Hjærte, fuld af Angst for, at nu var det deres egen Tur til at afsløres.

Nu galdt det at holde det gaaende, at fortsætte, det galdt hvad man i Billardsproget kalder at blive i Stødet. Lynge var ikke den Mand, som lagde sig til Hvile fortidligt, denne Præstehistorie var i Virkeligheden bare det første og store Slag, han havde endnu ikke

trængt ind alle vegne, i hvert Hus, i hvert Hjærte, Idéen foresvæved ham bestandig.

Imidlertid havde han rent ud sagt haabet, at Skandalen skulde have gjort end mere Rabalder og indbragt end mere. Protokollerne viste ikke nogen egentlig Massetilgang af Abonnenter, de kom ikke i Flok og Følge, ja, der var endog enfoldige Sjæle, som opsagde Bladet netop for Skandalens Skyld. Kunde man begribe sig paa de Folk? Her bragte han en aldeles enestaaende Nyhed, og man vægred sig for at læse den! Naa, han havde ialfald for en Tid opnaaet at være paa alles Læber, han havde lagt et Ekstratilskud af øjeblikkelig Magt til sit allerede grundfæstede Ry, og dette var i sig selv mange Penge værd. Han følte sig langt fra udmattet, hans Mod var ligefrem styrket; han maatte endnu smile, naar han husked, hvor længe Politiet og Øvrigheden havde betænkt sig paa at skride ind, og hvorledes han tilslut havde tvunget dem saa nydeligt til at handle efter hans Forlangende. Og Præsten var bleven afsat med Glans.

Lyng blev aldeles ikke kæphøj efter den store Sejer; tværtimod. Heldet havde gjort ham let at omgaaes, havde stemt ham til

Mildhed, til Godhed, han hjalp uegennyttigt mange Fattige og satte Haaret i sine Artikler en liden Tone ned. Kun Regeringen vedblev han at behandle som før, med al den Hensynsløshed, han kunde lægge i sin Pen, forsvarende sine og Venstres gamle Principer som en Helt. Ingen skulde beskylde ham for Lunkenhed.

En Tidlang vedblev han ogsaa som Følge af Afsløringerne at faa flere og flere Besøg i Kontoret end før. Folk kom forat bevidne ham sin Højagtelse, forat trykke hans Haand, de opfandt intetsigende Ærinder forat faa ham at se, hilste paa ham i Telefonen under Paa-skud af, at man var bleven sat i fejlagtig Forbindelse, bad ham undskylde Ulejligheden og fik ham til at svare sig. Og alle blev mødt med den samme Velvilje, uden Persons Anseelse. Odelstingets Præsident, der er Medlem af den kongelige Kommission, er ankommet til Byen og gaar til Lyngby med ligefrem Spænding. Den brave Præsident, saa anset som Politiker, saa mægtig en Mand inden Regeringens Opposition, hilser paa denne Redaktør med sand Hjærtelighed, som Ven og Bekendt,

og Lynge skænker ham al den Respekt, han fortjener, og lytter til hans Ord.

Ja, det var nu denne kongelige Kommission, den var for uensartet sammensat, det var saa vanskeligt at faa et frugtbringende Arbejde ud deraf, den ene vilde ét og den anden et andet. Vilde Regeringen have gjort lidt godt igjen af, hvad den havde forbrudt mod Venstre, kunde den have gjort det denne gang ved Udnævnelserne i denne Kommission.

Da svared Lynge:

»Regeringen? Venter De endnu noget af den?«

»Nej desværre,« siger Præsidenten ogsaa, »jeg venter og haaber intet andet, end at den skal falde.«

Og Lynge, som forstod, at dette var en Kompliment til ham, svared:

»Vi skal gøre vor Pligt!«

Da Præsidenten vendte sig om og skulde gaa, slog det Lynge, hvor ludende og arbejds-slidt denne troende gamle Kæmpe for Venstres Sag saa ud. Hans Vadmeststrøje hang skævt paa hans Skuldre, og af de Striber, han havde ned efter Laarene, kunde man se, at han havde strøget Svovlstikker af paa Buksen.

Han standsed i Døren og sagde tilbage, at han skulde ellers holde et Møde, et længere politisk Foredrag i *P. L. K.* om et Par Dage, og han vilde bede Lynge om Bistand til at faa det godt bekendtgjort. Forresten vilde han ogsaa gjerne se Lynge selv dernede, og han haabed, at han vilde møde frem.

Og Lynge svared, at det var en Selvfølge. En Sag af saadan Vigtighed, som Odelstingspræsidentens Foredrag, vilde han naturligvis overvære. Farvel, Farvel.

Dermed vendte han sig til Leporello, som imidlertid var kommet ind, og spurgte:

»Hvad Nyt? Hvad taler Byen om idag?«

»Byen taler,« svared Leporello, »om *Nordmandens* Artikler om vore Sjøfolks Kar. De vækker uhyre Opsigt. Hvorsomhelst jeg har været idag, har man talt om disse Artikler.«

»Saa? Virkelig?«

Og mens de straks gik over til at tale om noget andet, saa dog Leporello godt, at Redaktørens Tanker ikke var med, han havde sine egne Ting i Hovedet, han pønsed paa noget.

»Det var en fornøjelig Aften igaar i Tivoli,« siger Leporello, »jeg mored mig udmærket.«

»Jeg ogsaa,« svared Lyng og rejser sig. Han aabner Døren til det ydre Kontor og raaber til Sekretæren:

»Aa, hør: skriv en Stump om vore Sjøfolk, sig, at vore tidligere Artikler om Sjøfolkenes Kaar har vakt en voldsom Sensation, endog Blade som *Vestlandsposten* begynder nu at støtte os«

Skønt Sekretæren er vant til at modtage mangelen mærkelig Ordre fra det indre Kontor uden Forbauselse, stirrer han alligevel paa Redaktøren nu.

»Det er jo ikke vi, som har havt de Artikler,« siger han; »det er *Nordmanden*.«

»Og Lyng rynker Panden lidt utaalmodigt og svarer:

»Naivitet! Vi har vel havt en Notis, en Omtale. Folk giver sig ikke til at læse op igen gamle Aviser forat se efter, hvor det og det har staaet. Sig, at vor foreløbige Omtale af vore Sjøfolks Kaar har vakt umaadelig Opsigt, og intet Under, og saa videre. De kan faa en Spalte; men skynd Dem, saa vi faar det paa til imorgen.«

Saa lukked Redaktøren Døren igen og forsvandt i sit Kontor.

Men Leporello fik ikke mange Ord at ham idag, han var fremdeles meget optagen, hun tumled med hemmelige Tanker og svared Ha og Ja til alt, hvad der blev sagt.

I Grunden var det et slidsomt Liv, han førte, Gud skulde vide, at man maatte faa mærkede Hænder af saa anstrængt og ofte saa ufint et Arbejde som hans. Det galdt idelig og idelig at sno sig frem og holde sig i Aande, og hvad havde man igen for det? Hans Fortjeneste blev aldeles ikke paa-skønnet. Nu løb hans Letbevægelighed at med ham, og han syntes, at det hele ikke var hans stærke Arbejde værd: Der var nu denne Vaskekone fra Hammersborg kommet løbende idag og havde besværet sig over, at hendes Opraab ikke kom ind. Kom ind og kom ind, det var stadig den samme Klage, og hvorledes kunde alt komme ind? Konen havde takket for Pengene, hun havde faaet, og var dermed begyndt at græde, for nu havde hun intet at leve af igen, og Opraabet havde ikke staaet endnu. Denne Scene kom ham ubejlejligh, den traf ham ikke i Stemning, man kunde heller ikke altid være i Stemning, og han havde kort og godt ladet Konen forstaa,

at han selv havde Kone og Børn at forsørge, desuden var der nu rent ud sagt et Fattigvæsen til, hun fik henvende sig til det. Havde han ikke allerede hjulpet hende en Gang af godt Hjærte? Gud skulde vide, at han havde Medfølelse med hende og havde strakt sig længer end han maaske havde Ret til for sine egne Skyld. Med Hensyn til det Opraab, da havde han aldeles glemt det. Man kunde ikke have Alverden i Hovedet. Men forresten havde han lagt hendes Avertissement tilside af blot og bar Omtanke for Konen; var hendes Opraab bleven trykt samtidig med de store Afsløringer, vilde ikke en Sjæl have læst det, det vilde være bleven oversprunget, som alt andet i de Dage. Nu vilde han gjøre hvad han kunde og offentliggøre Opraabet imorgen.

Nej, der var ikke Taknemmelighed, ikke Paaskønnelse hos Nogen, allermindst hos udannede Folk. Og nu havde han arbejdet som en Slave i alle disse Aar, havde lagt til sine bedste Kræfter netop for disse Folk af Folket. Det var ikke hans Møje værd, det blev gengældt med simpel Raaskab bestandigt.

Hvor havde han ikke følt sig formelig i sit Æs i Fru Dagny Hansens Stuer, hvor alt

var fint og rigt, hvor man havde med dannede Mennesker at gøre, og hvor man blev sat Pris paa som det sig burde. Det var ikke det, at han nogensinde var kommet hende et Skridt nærmere, end den første Gang, han traf hende; nej, hun havde koketteret med ham, hun havde fortumlet hans lette Hjærte og lagt sin hvide Haand paa hans Arm; men noget mere burde han aldrig have indbildt sig; ti ingen, ingen var udadleligere end denne unge Frue fra Kystbyen. Derfor havde han hver Gang maattet vende tilbage til sin fælmede Skuespillerinde, som faa eller ingen gad se paa mere. Ja, talte han nøje, havde han rigtignok ogsaa Bergenserinden Fru L. i Baghaanden; men dette Menneske, som paa Grund af sin Fedme og sin hvide Hud blev kaldt for Kvejten, begyndte at trætte ham usigeligt ud, og han var ikke den Mand, som taalte at blive trykket af noget. Havde han nu ikke formaaet at gøre Indtryk paa Fru Dagny, saa havde han dog altid nydt hendes Person med Øjnene og svulmet op af idel fint Velvære ved hendes Haandtryk og ved Duften i hendes Sale. Ved hvert Skridt, man tog i hendes

Lejlighed, stødte man paa noget skønt og sart, og Øret fyldtes af beleven Tale.

Hvor var det ikke anderledes i de Omgivelser, hvor han egentlig hørte hjemme! Politik og atter Politik og Regeringens Ynkelihood og kongelige Kommissioner og Opraab fra Fattigfolk og Vantak for trofast Arbejde. Det lugted af det, det gjorde nu og da hans letbevægelige Artisthjærte vammel af det hele.

Hvordan var det ikke endog med Odels-tingets Præsident, siden Ekscellensens Frafald Partiets største Kraft? En Bonde fra Ageren, en Mand, som aldrig havde haft Anledning til at lære Folkeskik, en Arbejdsmand i Vadmel og med Svovlstriber bag i Buksen. Men behøved han at gaa længere end til Bonden, som solgte Nyheden om sin Datters Vanære for Penge, for klingende Mynt? Aa, det var grændseløst, bundløst! Han havde formelig maattet prutte med Skarven forat holde ham nogenlunde inden Sømmelighedens Grændser.

Men saaledes var det hele Vejen. Ingen Dannelse, ingen Adel, bare Simpelhed saa langt, han saa. Kunde han ikke raade Bod paa dette? Noget maatte han ialfald kunne gøre. Og dette hørte med til hans store Idé

at erobre Hjærterne, at underlægge sig Landet. Det var ikke bare Pakket, som skulde læse hans Avis og tale om ham selv, han stiled højere, hans Maal havde endnu ingen set.

»Det er bedst, at jeg gaar,« siger Leporello, da Redaktøren stadig sad optagen.

»Nej, vent et Øjeblik, saa gaar vi sammen, jeg er færdig.«

Og det samme indtraf, som saa mangan Gang før, idet Redaktøren gik sammen med Leporello ned ad Gaden: Folk hilste, saa efter ham, dytted hinanden i Siden og gjorde hinanden opmærksom paa ham. Men hvad var det for Slags Folk, som skænkede ham Opmærksomhed? Ak, Middels Folk, Gennemsnits Folk fra alle Kanter af Byen, Alverden, Hoben, og ingen Udvalgt. Imidlertid blev hans Humør alligevel lysere, hans Spøgefuldhed vendte tilbage, og de to Herrer spadserede dæmpet samtalende henad Gaderne. Man fik ikke sture, Folk skulde se, at hans Øjne var aabne og hans Hjerne i Arbejde ogsaa nu. Han satte Hatten endnu lidt over paa Siden.

Et Par Bicycleryttere rider forbi, en Herre og en Dame. Lynge standser næsten, han har faaet et Blik fra denne unge Dame, han

saa hendes yppige Skikkelse svæve sig forbi, og han spørger:

»Saa De den Dame? Hvem var det?«

Og Leporello, som kender hele Byen, og som desuden ved, at hun er Sofie Ihlen's Søster, svarer kort:

»En Frøken Ihlen, Charlotte Ihlen.«

Stakkels Leporello, han havde jo ikke glemt, hvorledes den forslagne Sofie en Aften havde trukket ham ved Næsen og fremstillet ham for et helt Selskab med en Sko i hver Haand, og derfor svarer han saa mut

Men Lynge vilde have bedre Besked, der farer en Erindring gennem hans Hoved, og han spørger igen:

»Ihlen?«

»Ja.«

Lynge husker, at i hans Papirdynges et Sted ligger en Artikel, som er indleveret af en Ihlen. Det var en ung Mand i graa Klæder, han husker ham med ét saa tydeligt.

»Har denne Charlotte en Bror, ved De det?« spørger han.

»Akkurat!« svarer Leporello, »hun har en Bror, Kandidat Ihlen, lidt svag, lidt dum, ellers et udmærket Menneske.«

Og Lyng falder atter i Tanker, idet han ser efter de to Ryttere. Han kendte Herren igen, det var den radikale Bondesen fra Arbejdersamfundet; men Damen vidste han ikke at have set før. Hvilket vidunderligt Blik hun havde tilkastet ham, det havde næsten været bønligt. Det rammed ham lige i Hjærtet. Og hvor havde hun ikke rullet elegant forbi, i en ny blaa Kjole, der var saa henrivende kort, som den kunde være. For Lyng var dette næsten som et Syn, en Aabenbaring, dette Blik fra den unge Pige havde øjeblikkelig fænget.

Med én Gang vender han om. Han siger til Leporello, at han har glemt noget paa Kontoret, og gaar.

Ihlen! Dette fine, gamle Navn bringer hans Hjærne til at spille. Disse Øjne havde slaaet ham i Forbifarten, han stod sig ikke for dem, aldrig, det havde han ikke Søvnighed nok til. Hvad om han nu offentliggjorde denne Smule Artikel om Bærsorterne undertegnet med et af Landets bedste Navne! Hvad vilde Folk sige? Virkelig, en Ihlen i *Gazetten*! Det turde skaffe ham lige saa megen Anerkendelse og lige saa mange Abonnenter

som Skandalen. Det galdt at være om sig, at faa Indpas, og en Ihlens Navn skulde ingen rynke paa Næsen af. Hvor vilde han ikke ogsaa glæde Familjen! Nej, naar han tænkte paa dette bønfaldende Blik

Lynges gaar med en Gang op i Redaktionen og laaser sig inde. Han roder om i Papirerne paa sit Bord og finder Artiklen om vore Bærsorter. Da han havde løbet den igennem, giver han sig til at lede mellem de sidste Tidsskrifter og finder *Letterstedtska*, som han ogsaa skærer op og undersøger. Lidt efter har han lagt alt tilrette for sig, det hele er færdigt i hans Hoved, og han sætter sig til at skrive.

Nu skulde Ihlens Artikel paa allerede imorgen, det var paa høj Tid, den taalte ikke en Dags Opsættelse mer. Rigtignok vilde den trænge ud af Numret forskellige andre Ting, men det fik ikke hjælpe. Bekendtgørelsen om Odelstingspræsidentens Foredrag og Vaskekonens Opraab fik ligge over, man kunde ikke faa Plads til alt.

VI.

Hjemme hos Enkefru Ihlen blev man aldeles slagen af Lykke ved den allarmende Offentliggørelse af Fredriks Arbejde. Nu havde man opgivet alt Haab, Fredrik selv havde med en mistrøstig Hovedrysten sagt, at Artiklen naturligvis var bleven slængt i Papirkurven, og Moderen forstod sig ikke paa Sagerne, men naar ikke Artiklen blev trykt, saa dued den vel ikke. Og hendes Hænder arbejded flittigere end nogensinde. Det begyndte at synes lidt mørkere for Fru Ihlen nu end den gode Kone plejed at se det. Hun vidste heller ikke, hvorledes det var med Charlotte den sidste Maaned, Datteren havde saa aldeles tabt Lysten til at arbejde, at hun bare hele Tiden tænkte paa at komme

i den blaa Kjole og bestige Hjulet. Og denne unge Mand, Bondesen, vedblev at være omkring hende, og det var godt nok, for Charlotte lod til at være glad i ham ogsaa, men Herregud, naar ikke den unge Mand vilde læse mer og blive til noget, saa var vel heller ikke det, som det skulde være; han havde vel nok en udmærket Proprietær af en Far, men det kunde ikke en Søn gifte sig paa.

Dernæst var der en anden Ting, som bekymred den gode Fru Ihlen ikke saa lidet, og det var, at hendes Logerende, Hr. Højbro, var kommet til hende en Dag og havde sagt op Hjørneværelset. Det var Dagen efter et Møde i Arbejdersamfundet, hvortil hele Huset havde været. Hun havde da slaaet Hænderne sammen og spurgt, hvorfor han vilde forlade dem; var der noget, han ikke syntes om, noget især? Hun vilde rette paa det, gøre det godt igen. Men da Højbro saa, hvor nødig hun vilde blive af med ham, havde han taget sin Opsigelse tilbage, og det med en vis sørgmodig Mine, med Resignation. Han havde alligevel sagt, at han intet hellere ønskede end at blive, hvor han var, men at han kunde have foretrukket at bo lidt nærmere den Bank,

hvor han arbejded. Naa, han blev da; men det var ingenlunde sikkert, at han ikke en Dag gentog sin Opsigelse for ramme Alvor, for han kom yderst sjælden ind i Stuen mere, men holdt sig paa sit Værelse og var meget taus.

Alt dette gjorde, at Fru Ihlen saa lidt trist paa Fremtiden.

Nu havde hun haabet saa meget af Fredrik, naar han blev færdig med sine Studeringer. Hun havde nok en Anelse om, at han intet Geni var, han var en meget almindelig ung Mand med maadelig Begavelse, det havde hun forstaaet endog gennem Sofie, som i Grunden var langt kvikkere paa sin Vis; men en Mand med Eksaminer var alligevel ikke helt sat fast, han maatte kunne gøre noget ud af sin Lærdom, hugge sig fast i et eller andet Levebrød og gøre Udkommet i al Tarvelighed. Siden baade Bondesen og Smaapigerne havde sat saa stort Haab til Fredriks Artikel, var Fru Ihlen aldeles fortvivlet over, at den aldrig kom. Hun havde endog havt den Tanke at faa Fredrik til Amerika, naar det ikke blev til noget med ham her; der var i Grunden saa

mangt et udmærket Menneske, som rejste did, hun kendte flere.

Saa med et Slag fik Sagerne en anden Vending. *Gazetten* bragte en Dag et formeligt Ihlen-Numer, først med Fredriks Afhandling, dernæst med en Notis om Fredrik selv. Hele Huset kom i Bevægelse, selv Højbro havde trykket Fruens Haand med et underligt Udtryk i Ansigtet, da hun havde fortalt ham, hvad der var skeet. Og Bondesen skreg op saa højt, han kunde, hed af Begejstring, stolt over at have været Aarsagen til alt dette. Rigtignok havde de alle maattet ventet længe, og endog Bondesens Tillid til Lykken var i Hemmelighed begyndt at slappes; men ikke saa snart var Ihlen-Numret kommet, før han kasted sig paa Hjulet og sprængte over til Ihlens under uafbrudte Spurt. Der saa man! Hvad havde ikke han sagt hele Tiden? Ikke en Dag havde han tabt Tilliden til Lynge. Havde man nogensinde set, at Lynge forsømte sin Gærning? Var det ikke ogsaa ham, som først opdaged Student Øjen, Forfatteren Øjen, og fastslog hans Talent? Intet undgik Lynges Opmærksomhed, den, som sagde noget andet, læste ikke *Gazetten*.

Især var Bondesen stolt over, at det havde gaaet akkurat saaledes, som han havde forudsagt med Hensyn til Overskriften paa Ihlens Artikel. Den hedte ikke længer: Lidt om vore Bærsorter. Hvad var det at byde Folk? Der var tre Overskrifter med vældige Typer, den ene over den anden: *Bær. 2 Millioner sparet. Et Nationalspørgsmaal.* Se, det var Titler, som stak i Øjnene, som en stor Redaktør havde gjort Artiklen læseværdig med, adlet den med. Nu maatte jo Folk saa gerne springe den over, om de kunde, men det kunde de hartad ikke, naar det galdt et Nationalspørgsmaal paa to Millioner; det var saa at sige Livet.

Og ved Siden af denne fede Artikel dukked der op en fin dobbelt skudt Redaktionsnotis paa første Side om Ihlen selv: Hr. Ihlen, af hvem vort Blad idag bragte den sensationelle Artikel om vore Bærsorter, havde i sidste Hæfte af *Letterstedtska Tidskrift* offentliggjort en Afhandling om Sop, som baade videnskabeligt og sprogligt var absolut overordentlig og vilde foraarsage megen Diskussion. Der var den mest glimrende Analyse af spise- lig Sop og giftig Sop, Sop med Lugt og Sop

med de dejligste Farver. Hvis Hr. Ihlen havde flere af saadanne Ting at bringe for Dagen, havde Norge en Videnskabsmand mere.

Ihlen selv læste denne Notis under megen Tvivl og Anfægtelse, ærlig som han var og liden som han følte sig. Men Bondesen fejdede alle hans Betænkeligheder tilside. Hvad nu, var han endda ikke tilfreds? Det havde jo staaet i *Gazetten*! Og Bondesen telegraferer simpelthen til sin Far Proprietæren efter nogle ekstra Kroner at højtideligholde denne Begivenhed med.

Imidlertid blev Vennerne enige om, at Ihlen skulde gaa ned til Lynges og takke for Udmærkelsen. Og Ihlen gik. Men nede i Byen havde han tilfældigvis stødt paa Højbro, som fraraadede ham det hele. Gør det ikke alligevel, havde Højbro sagt, Gud ved, om De skulde gøre det, jeg tror det ikke. Men det viste sig klart, at det trods Højbro var rigtigst at gøre det, Lynges modtog ham overmaade elskværdigt, forhørte sig om, hvad han nu arbejdede paa, og bad om flere Bidrag. Tilslut havde Ihlen faaet en meget rundhaandet Anvisning paa Kassereren for sin Artikel. Jo,

Ihlen var særdeles tilfreds med at have gaaet til Lynge og takket ham.

Højbro gik nu ogsaa altid og havde egne Meninger om Tingene; han syntes ikke at være sig bevidst, at han blev sær ved det, ja, ikke langt fra komisk. Siden den Aften, da han havde vakt saadan Opsigt ved sit Uheld i Arbejdersamfundet, havde Højbro ikke været sig selv lig, han var bleven bleg, taus, næsten sky. Alle i Huset gjorde sit bedste for at han skulde forvinde sin Fiasko, men Højbro smilte af disse barnslige Forsøg og gjorde fremdeles i sin Stædighed Nar af de store Venstreord om Frihed og Demokratisering og Fremskridt fra Arbejdersamfundet.

Han havde truffet Charlotte en Morgen i Trappen, de havde uvilkaarlig standset op begge to, og hun havde ligefrem rødmet. Højbro kunde ikke dy sig, men spurgte smilende:

»Naa, er ikke Frøkenen i den blaa Kjole endnu?« Og samtidig saa han paa Klokken og føjed ironisk til: »Klokken halv ni.«

Men dette blev Charlotte formeget. Kanske naar alt kom til alt havde hun ikke længer den Fornøjelse af den blaa Kjole, som alle

mente. Men hvad skulde hun gøre? Bondesen trak hende med, Hjulet stod pudset, og Kjolen maatte paa. Hun taug aldeles stille, det rykked lidt i hendes Mundvige.

Han saa, at han havde saaret hende og vilde gøre det godt igen, vilde rette paa det. Hun var alligevel den Dejligste paa Jorden, og skønt han havde været onskabsfuld, bar hun over med ham og stod der ved Gelænderet uden at gaa. Det var mer end han fortjente.

»Tilgiv mig?« sagde han. »Jeg vil ikke sige, at jeg ikke mente at saare Dem, for det mente jeg. Men jeg angrer det.«

»Jeg synes,« sagde hun, »at det maa være Dem det samme, enten jeg er i blaa eller i graa Kjole.«

»Ja-ja«, svared han.

Dette var jo rene Ord. Han tog til Hatten og vilde gaa.

»Jeg mente bare,« sagde hun igen, »at det var Dem vel saa ligegyldigt. De er jo aldrig inde hos os nu mere.«

Naa, han forstod denne Høflighed, hvormed hun vilde dække over de foregaaende

Ord. Han svared lige saa forsigtigt, lige saa køligt:

»Nej, jeg har endel Smaating at pusle med for mig selv, jeg agerer flittig for Tiden.«

Dermed lo han lidt og hilste meget dybt.

Samme Aften gik hele Familjen i Teatret for Fredriks Penge, og Højbro sad alene hjemme. Han stirred i en Bog, men han læste ikke. Charlotte var bleven bleg. Det vanklædte hende ikke, nej, det fine Ansigt med de fulde Læber var bleven end sartere, end skønnere derved; der var intet, som kunde vanklæde hende. Men der var kanske alligevel noget, som plaged hende, foruroliget hende. Højbro mente ogsaa at have opdaget en vis Forandring i hendes Forhold til Bondesen, de var komne hinanden nærmere, engang havde han fundet dem hviskende sammen i Entréen. Naa, for ham var der ialfald ikke noget mere at gøre, det havde ikke været for hans Skyld, hun havde rødmet i Trappen imorges, det viste sig ogsaa af det, hun senere sagde til ham. Hvad saa? Tænderne sammen, Hænderne knyttede, Leo Højbro! Det galdt ene og alene for ham at faa sin sørgelige

Affære i Banken ordnet og saa se at komme i Ro ved Arbejde og Læsning. Forresten kunde han nu snart have været færdig med Banken, hvis ikke den brave Fru Ihlen havde kommet ind til ham en Dag og bedt om at faa laane hans Penge for en Tid, til hun fik sin Pension for Halvaaret. Denne Tjeneste havde Højbro ikke kunnet nægte hende, han ansaa det som en Tillidsbevisning fra hendes Side og havde været meget glad derover. Han skulde nok kanske ogsaa klare Banken paa andre Maader, han kunde maaske spare lidt ind i sine Udgifter, knibe ind et Maaltid nu og da; desuden havde han nu baade et Ur og en Yderfrakke, som han ikke havde stort Brug før. Banken skulde ialfald have sit paa Dagen.

Nu havde Bondesens Fader, Proprietæren i det Bergenske, rigtignok ikke sendt saa meget, som Sønnen havde bedt om denne gang, men han havde ikke helt lukket sit Hjærte, der var nok baade til det ene og til det andet, og Bondesen stak ikke en Skilling tilside, men lod det hele springe.

»Nej, lad mig, lad mig aabne Flaskerne,« sagde han og tog Tangen fra Ihlen; »i legemlige Idrætter er jeg lige saa øvet, som du i aandelige, ha-ha.«

Der blev straks Stemning. Fruen foreslog, at man ogsaa skulde formaa Højbro til at komme ind; men Højbro havde kanske allerede hørt Knaldet af Propperne, han stod med Hatten paa færdig til at gaa ud, da Fruen kom. Takker saa meget, han kunde ikke, han var inviteret ud til et Kortparti iaften nede i Byen, han kom nok allerede forsent.

Bondesen raabte gennem to aabne Døre:

»Kom ind, kom ind, Mand! Jeg er ikke det Spor fornærmet fordi De talte imod mig i Arbejdersamfundet, jeg har det med at respektere enhver ærlig Overbevisning.«

Da slog Højbro op en kort, tyst Latter og gik nedad Trapperne.

»Hvilken Bjørn!« sagde Bondesen roligt, »han svarer paa en Velvilje med en Gabskrat.«

Lidt efter ringte det paa Entrédøren. Ihlen gik selv ud forat lukke op, og han lod Stuedøren staa aaben imens, det var naturligvis Postbudet, et Værsgo og Tak.

Men det var ikke Postbudet, det var Redaktør Lynge.

Ihlen traadte forbauset tilbage; men Lynge smilte og sagde, at han kun havde et ganske kort Ærinde, en Anmodning, han vilde stikke indom, idet han gik forbi.

Forvirret over den store Ære raaber Ihlen indad den aabne Dør:

»Mor, det er Hr. Redaktør Lynge, vil du ikke«

Fruen kommer straks og beder Redaktøren hjærtelig om at gaa ind. Det var en Fornøjelse, en Ære

Og Lynge lader sig endelig bevæge.

Sagen var, at Spekulationen med Ihlens Navn havde vist sig at have Held med sig. Ved Siden af, at Folk ligefrem studsede over det nyopdagede Geni og ved den Nyhed, at en radikal Udnyttelse af vore Bærsorter kunde gøre sin Mand til Kapitalist og berige Landet med to fede Millioner, vakte Lynge atter Opsigt ved den Upartiskhed og Beredvillighed, hvormed han havde anerkendt en Mand ogsaa fra Modpartiets Lejr. Det var Lynge og Lynge igen; hvem anden havde villet gøre det? Han var og blev mageløs. Man havde forresten

ogsaa fra tidligere Tid Beviser paa denne Mands Upartiskhed, som da han opdaged Forfatteren Øjen, om hvem han faktisk intet andet vidste, end at han var et Geni, men derfor gerne kunde være den værste Højremand i Verden, og da han fornægted sin egen Leporello, da denne havde været paa natlige Æventyr. Jo, Lynge var sig i Sandhed Pressens store Kald bevidst! Og han sled sig adskillige Abonnenter til paa den Manøvre.

Nu havde hans Snarraadighed igen sat ham paa en Idé, en udmærket Idé, og derfor var han kommet op til Ihlen uden nogen Slags Omstændigheder. Han havde rigtignok af den Grund maattet udeblive fra det politiske Møde i *P. L. K.*, hvor Odelstingspræsidenten skulde tale; men man kunde ikke være alle Steder. Desuden havde han troligt mødt op i Arbejdersamfundet under det store Møde dér, der maatte være en Grændse for, hvad man kunde forlange af en enkelt Mand.

Han vender sig til Ihlen og kommer straks til sit Ærinde: det var noget, han havde glemt, da Hr. Ihlen sidst besøgte ham paa hans Kontor, han vilde høre, om der var Anledning til at faa offentliggøre i *Gazetten* Hr.

Ihlens næste Afhandling, den om Rendyrkelsen af Gær, før den udkom som Skrift? Eller om han ikke kunde faa hele Afhandlingen overladt, saa Dele af den, Hovedindholdet. Det var især af Hensyn til Bagerierne og Brødbagningen, han kom med denne Anmodning, det laa ham paa Hjærte at faa indført de Forbedringer ogsaa paa dette Omraade, som det stod i hans Magt at overkomme.

Men Ihlen havde alt sendt sin Artikel til et Tidsskrift, et stakkels populært Tidsskrift for alle mulige Ting, hvor han haabed at faa den optagen. Han sagde som sandt var, at den var sendt.

Da svared Lynge:

»Saa telegrafer efter den. Vi betaler naturligvis det hele.«

Og Ihlen lover af taknemmeligt Hjærte at telegrafere efter den.

Nu kunde ikke den gode Fru Ihlen holde sig længer, men takked Lynge med straalende Øjne for alt det, han havde gjort for Fredrik. Han havde glædet dem alle saa meget, og de stod i saa stor Gæld til ham herfor, det var saa uventet og ufortjent.

»Kære Frue, vi har gjort blot vor simple Pligt,« svared Lyng.

»Imidlertid var der ingen anden end Dem, som syntes at have den Pligt.«

»Ja,« sagde han, »der kan jo hos de forskellige Redaktører være en mere eller mindre klar Bevidsthed om Pressens Opgave.«

»Ja, det er vel saa. Men vi er Dem saa inderlig taknemmelig, vi glemmer ikke, at det netop var fra Dem, den første Opmuntring kom.«

Og Lyng svared spøgende, med et Smil:

»Det glæder mig, Frue, at det denne Gang faldt paa mig at vise Talentet en Skyldighed. Vi Venstrømænd er nu ikke Menneskeædere heller.«

Da satte Endre Bondesen i en høj Latter og slog sig i Knæet. Han havde lige til nu siddet stum af Beundring og ikke rørt sig paa Stolen; det mærkelige var, at han virkelig allerede havde været halvt paa en Pisk, da Lyng kom, men det var hurtig gaaet over. Nu traf det sig da ogsaa saa heldigt, at de ikke havde drukket op alt, ikke havde tømt alle Flasker, og da de bød Lyng et Glas med, tog han straks imod det, ligefrem og med Tak. Han var i sit gode Lune iaften.

Han retted en Kompliment til Charlotte for hendes elegante Cycleridt og fik Charlotte til at rødme. To Gange bøjede han sig over mod hende og beundrede hendes Haandarbejde, ellers holdt han sig meget tilbage og talte mest med Herrerne, som om han slet ikke var kommet for noget andet end for Ihlens Afhandling. Alle hans Sideblikke til Charlotte skulde ikke betyde noget. Hvor hun dog saa prægtig ud, saa ung og blussende! Dette rødlige Haar skinned som Guld i Lampelyset, han havde aldrig set Magen, og Øjenbrynene løb næsten sammen over Næsen. Selv de smaa rosenrøde Finner i hendes Ansigt satte ham i Henrykkelse, Ungdommen stejlede i den gamle Herre, hans Gutteøjne spilled, og han smilte hele Tiden af Forlibelse. Hvor befandt han sig ikke ogsaa vel i denne hyggelige Familjekreds, hvor Stuen var fuld af unge Piger og Beundrere! Familjens gamle, gode Navn slog ham imøde alle vegne fra, fra Udskæringerne paa de gamle Møbler, fra de to tre Familieportrætter paa Væggene, fra hvert Ord, disse Mennesker sagde, de var fødte med Noblesse, de havde Dannelsen i Blodet. Og Lyngesaa ikke, hvor tarveligt og slidt alt-

sammen desværre var bleven hos Fru Ihlen, han havde ikke længer Øje for Manglerne, men slog sig til Ro, som en Mand, der var kommet til Fadet, og nød af Sagerne. Felterne i Væggene var naturligvis gammelt, stolt Kunstarbejde, og Glassene, han drak den billige Champagne af, var fine og slebne Glas. Og hvor det dog smagte at drikke af slebne Glas!

Han rejste sig modstræbende forat gaa, takked af oprigtigt Hjærte for den store Hygge, han havde havt, og gik til Døren.

»Saa haaber jeg, at De bringer mig Afhandlingen med det første,« sagde han til Ihlen; »Farvel.«

Lynge tog Vejen længer udad Hægedhaugen, langt udenfor sit eget Hjem, til den udflyttede Bydel, hvor Gaderne var rene Marker og Husene laa spredt. Han søgte efter en Hr. Kongsvold, en Artiumskammerat, som var ansat i Justitsdepartementet. Lynge vilde have en Hemmelighed ud af ham, naar Tiden kom, han havde netop faaet dette velsignede Indfald mens han sad oppe hos Ihlen. Selv her,

midt i disse Omgivelser, som imponered ham, stillet Ansigt til Ansigt med den unge Dame, som han var bleven saa dybt paavirket af, selv her bevarer Lynge Fatningen og lader sit kvikke Hoved arbejde. Han var ikke for Ingenting den store Redaktør.

Han finder Kongsvolds beskedne Bolig tilsidst og træder ind.

»Bliv ikke bange,« sagde han straks og smilte; ti han har endnu sit lyse Lune, og derfor spørger han endnu. »Jeg kommer ikke forat interviewe dig.«

Men Kongsvold, som føler sig hædret ved dette Besøg, og som paa samme Tid er meget forlegen, staar ganske stum, han husked ikke engang, at han nogensinde havde været Dus med Redaktøren. Lynge ryster kammeratsligt hans Haand og er vindende som sædvanligt. Lidt efter havde de to Bekendte fra Studenterdagene sat sig ved Bordet og begyndt at tale sammen.

Deres Skæbner havde været noget forskellige. Lynge havde havt Lykken med sig, han var bleven en af Landets mest bekendte Personligheder, en mægtig Mand, som med et Ord kunde bøje Nakker ned og tvinge sin

Vilje igennem. Kongsvold havde i tolv, fjorten Aar siddet og skrevet sine Fingre skæve i Departementet, hans Løn var og blev elendig, og hans Frakkeærmer var blanke af Slid. Nej, det gik urimelig langsomt med Forfremmelsen i Regeringskontorerne.

Lynge spurgte:

»Og hvordan lever du? Har du det bra?«

»Aa, nej,« svared Kongsvold, »der gaar bare en Dag ad Gangen.«

»Aa, ja.«

Og Lynge saa sig om i Værelset. Det var ikke for flot derinde til en kongelig Departementsmands Bolig at være. Dette noget store Rum var det eneste, Beboeren havde. Blandt disse Stole, dette Skrivebord, dette Skab, denne Seng maatte han altid opholde sig, naar han var hjemme. Paa den ene Væg hang hans Yderfrakke og støvedes ned.

»Det forekommer mig, at du avancerer noget langsomt, Kongsvold,« siger Lynge.

»Ja, desværre,« svarer denne, »det kunde vistnok gaa hurtigere.«

»Naa, det vil nok gaa bedre herefter, Regeringen falder en Dag, og du har naturlig-

vis bedre Udsigter under en Højreregering. Ja, du er vel Højremand endda?»

»Ja.«

»Ja, Regeringen gaar af, den skal gaa af. Vi vil ikke vise den ringeste Skaansel mere.«

»De har forsaavidt heller ikke vist Skaansel hidtil.«

»Nej, saa enige er vi da, heldigvis. Vi kan tilgive en Venstreregering, at den snubler, at den af Svaghed lader sig forlede til at gaa et enkelt Ærinde for Modpartiet, vi tilgiver den ærlige Skrøbelighedssynd. Men her er det Tale om personlig Uære, om Brud paa Tro og Love, om direkte Karakterskade, det tilgiver vi aldrig.«

Forresten var Lynge kommet forat bede om en Tjeneste, en liden Villighed, det kom an paa, om han nu ikke var gaaet forgæves?

Det skulde være Kongsvold en Fornøjelse at gøre Redaktøren en Tjeneste, hvis han kunde.

»Det gælder Udnævnelserne til Juryembederne,« siger Lynge. »Du faar vel med den Sag at gøre, faar den til Ekspedition.«

»Det ved jeg ikke.«

»Naa, det haster heller ikke, det er kanske langt til den Tid. Men jeg vilde gjerne have en Aftale. Hvis du kommer til at ekspedere Indstillingerne, kunde du altsaa gøre mig denne Tjeneste.«

»Hvorledes?«

»Saaledes, at jeg fik Listen af dig i samme Øjeblik som den gik til Stockholm.«

Kongsvold tier.

»Og hvis det ikke blir dig, som ekspederer denne Sag, saa kan du ialfald med Lethed faa vide i Departementet, hvem det er, som indstilles. Jeg vilde gjerne være den første til at bringe denne Nyhed, forstaar du, det er ikke noget andet, jeg vil.«

Kongsvold betænkte sig fremdeles.

»Jeg ved ikke, om jeg kan gøre en slig Ting,« siger han. »Men det kunde vel ikke være saa farligt.«

Lynge begyndte at le.

»Det er en Selvfølge, at du personlig ikke skal blive nævnt til nogen. Du frygter vel ikke for, at jeg skal røbe dig, gamle Ven? Det er virkelig bare af Hensyn til mit Blad, jeg er kommet, disse Udnævnelser interesserer jo stærkt hele Landet, og jeg vilde, at *Gazetten*

skulde være den første til at røbe Hemmeligheden. Du gør mig en blot og bar Vennetjeneste, intet andet.«

Og nu kom det Lynge tilgode, at han havde optaget Ihlen, en Mand med et gennem flere Slægtled grundfæstet Højrenavn, som Bidragsyder i sit Blad. Han nævnte straks Ihlen; naturligvis var han Ihlen's politiske Modstander, men det hindred ham ikke i at anerkende hans Talent. Han var i Virkeligheden ikke som visse andre Venstremænd, der stod blindt paa sit; jo, i Principet var han uryggelig, men Herregud, der var Folk i Højre ogsaa, han havde lært at skatte mange af dem.

Og Kongsvold havde med Glæde set, at en Ihlen var bleven anerkendt i *Gazetten*. Hans Højrehjærte var bleven Lynge dybt taknemmelig for dette Træk. Dette tilstaar Kongsvold smilende, næsten forlegent.

Det var ogsaa en Ting, Lynge skulde huske som en kær Pligt, at naar Kongsvold søgte Forfremmelse, skulde han ikke mangle *Gazettens* Støtte, ikke netop som et Gengæld for denne Vennetjeneste, men i det hele taget, af Retfærdighedshensyn. *Gazetten* var jo ikke

saa helt uden Magt og blev det forhaabentlig heller ikke.

Saa blev de to Herrer enige om denne lille Affære.

Kongsvold fandt en Flaske Shery i Skabet, og Lyngé forlod ham først et Par Timer senere. Han gned sig i Hænderne. Han havde været virksom og heldig, hans Dag var vel anvendt.

Idet han gik hjemover, gav han sig til at genkalde i Tankerne, hvad der skulde staa i *Gazetten* om Morgenens. Jo, han havde været i Aande, da han skrev sin lille Spydighed om Højremødet i Trondhjem, det var en vellykket Spydighed i nogle faa overlegne Ord, al hans gamle Fyrighed var kommet over ham, da han skrev den. I det hele taget var det et vel redigeret Numer, han skulde møde op med om Morgenens, især ventede han sig meget af en fire Spalter lang Artikel om en Agent Jensen i Oslo, som drev en forargelig Trafik i Klædevarer og ikke vilde lægge sine Bøger frem for en Mand fra *Gazetten*. Man skulde ikke uhævnet krænke den moderne Presse i dens Virksomhed.

VII.

Offentliggørelsen af Fredrik Ihlens sidste Afhandling lod ikke længe vente paa sig denne gang. Denne Smule Artikel om Rendyrkning af Gær, sammenskrevet efter et Par tyske Tidskrifter, samvittighedsfulde og forsigtige Slutninger efter endel Prøver, præget af Ihlens ærlige Tillid til Sagen, denne lille Artikel, som Forfatteren havde lagt al sin Flid i, fik et imponerende Udstyr og en fremtrædende Plads i *Gazetten*. Ihlen selv kunde ikke begribe, at hans Arbejde skulde komme til saadan Ære. Nu begyndte man at tale om ham, Folk lagde Mærke til ham paa Gaden; det var Synd, at en saadan Mand ikke fik en Post, han burde have et Laboratorium, om end i det smaa, et Sted, hvor han kunde experimen-

tere paa egen Haand, han vilde maaske kunne drive det til noget, vilde kunne gøre selvstændige videnskabelige Opdagelser. Naa, han var foreløbig havnet hos Lynge, han vilde ikke komme bort der.

Og Lynge var utrættelig i at opmuntre ham, at holde ham frem og lade ham forsøge sig. Han kneb heller ikke med Honoraret, for de to Artikler i *Gazetten* havde Fredrik kunnet forstrække sin Moder med ikke saa lidet, og desuden havde han anskaffet sig flere kostbare Bøger. Lynge havde paa en smuk Maade taget hele Huset Ihlen under sin Protection, endog den gamle Fru Ihlens Haandarbejde havde faaet sin Notis i Bladet.

Af en eller anden Grund begyndte *Gazetten* ogsaa pludselig at interessere sig for Sport, den havde lange Telegrammer om Vædderidt, de Sejrendes Navne stod med Ud-
raaererbogstaver i dens Spalter og gaves en saa paatrængende Plads, at de maatte læses af alle. Byens ti, tolv Cyclemennesker, alle, som kunde ride paa noget, fandt i *Gazetten* den varmeste Ven, som forsvared dem overlegent mod enhver Miskendelse, de fik deres egen Rubrik i Bladet, en formelig Sportstidende,

der altid struttet af Kapløberes Navne. Dette var et nyt Omraade, et stort, nyt Land, som Lynges slog under sig, hver cyclerende Handelsbetjent blev hans svorne Abonnent, og blege Lærerinder begyndte at slænge med Armene og vugge med Skuldrene paa deres Ture op og ned ad Slotsbakken. De saa overmaade kække ud. En Dag bragte *Gazetten* den lille pikante Nyhed, at den norske Oberst N. N.s Datter var set i København siddende paa Bukken af sin Ekvipage og tøjlende fire Heste. Hvilken fremragende Ungdom! Allerede to Gange havde Bladet ogsaa haft Lejlighed til offentlig at beundre Charlotte Ihlen paa Cyclen.

Forresten fortsatte Lynges stadig med at bringe afvekslende og interessante Ting for Dagen, *Morgenposten* kunde ikke længer staa sig for ham, der var ingen Ildebrand fjærnt eller nær, intet Mord, ingen Kuldsejling i det ganske Land, uden at *Gazetten* havde et længere Telegram om det. Lynges Blad begyndte mere og mere at blive uundværligt i ethvert Hus med Interesse.

Han havde den heldige Tanke at henvende sig til sine Bekendte blandt Kunstnere

og andre vittige Hoveder om Bidrag. Disse Folk, som ikke netop kunde skrive, som endog havde deres lille Møje med ikke at bogstavere altfor mangelfuldt, fyldte udmærket op med frisk og genial Malerjargon, Spalte efter Spalte kunde være én Hopsa, og Folk havde sin Fornøjelse ogsaa af denne Overraskelse. Henimod Juletider, da Hjulsporten var over og der blev mindre og mindre at sætte i Bladet, fik Lyng ved et lykkeligt Skæbnens Lune Fingre i en Præst, en bekendt Højremand, som havde begyndt at studere de sociale Spørgsmaal, og som havde Mands Mod og Hjærte til at drøfte denne alvorlige Sag med sine Medmennesker. Intet kunde komme Lyng mere tilpas end denne Mand, der som sand Højremand og Præst var begyndt at tumle med Arbejderspørgsmaal og Skattereformer, og som allerede straks overlod ham en Række Artikler til Offentliggørelse. Var det ikke ogsaa et rent Svineheld, som fulgte ham! Hvor værdifulde Pastorens Artikler var, hvor tyndt der muligens tænktes i disse Arbejder, kunde ikke blive hans Sag, det væsentligste var, at han atter engang havde aabnet sine Spalter for et af Landets bekendte Højrenavne, han vilde

vise Alverden, hvor højt han satte Sagerne over Personen; der var visselig mere end et Blad, baade af Venstre og Højre, som slikked sig om Munden efter denne udmærkede Præst, som var kommet til *Gazetten* og til ingen anden forat drøfte de sociale Spørgsmaal.

Gazetten maatte foretage en liden Udvidelse, det mangfoldige Stof og de amerikanske Overskrifter overvælded den. Tilsidst fandt Folk Tilflugt i Bladet endog med smaa private Anliggender, Forretningsmænd reklameret stille og beskedent i dets Spalter og fik deres Navne paa Tryk baade ved den ene og den anden Lejlighed. En stakkels Urmager, som havde etableret sig, fik det Indfald at bespise tredive Smaabørn med Middag paa Dampen og bragte selv Nyheden til *Gazetten*, der gav den en iøjnefaldende Plads. En Professor fik en skudt Redaktionsnotis i de Sorgens Dage, da hans seks Aars gamle Søn døde. Lynge var nærværende overalt og havde sine Bud omkring fra Morgen til Aften. Og han havde den Tilfredsstillelse at se, at Abonnenterne øged og Abonnenterne øged.

Redaktør Lynge vilde ikke tilstaa for sig selv, at han gjorde disse lette Kunster med Bladet

forat dække over dets Daarligheder. Det lod sig ikke længer nægte, at det mere og mere begyndte at mangle den gamle Glød. Hans Talent havde havt sin Begrænsning, han var den fiffige Landsgut med et saa godt Hoved og en saa stærk øjeblikkelig Indignation, at han kunde lave et Epigram med stor Lethed, længer havde han ikke rakt; hvad der skulde gaa over en Spalte, maatte han faa andre til at skrive. Nu havde han klaret sig med sine syv Linjers Stumper i saa mange Aar, han havde lagt ind sit Fond af Ironi og Bitterhed i dem, hans Kraft begyndte at trættes, og han fik mere og mere af sit Arbejde udført i det ydre Kontor. Det kunde aldrig falde ham ind at give tabt, hans Anseelse var for rodfæstet i den almindelige Mening, han kunde spille sine Numre endnu med stor Færdighed. Det galdt at bøde paa de begyndende Mangler med nye Opfindelser, stadig nye Overraskelser, der kunde aldrig blive formange Afsløringer om vildfarende Lægprædikanter paa Vestlandet og durkdrevne Agenter i Oslo. Da han følte, at det gik tilbage med hans polemiske Ævne, med hvilken han havde sejret saa glimrende i mangan Strid, sadled han om, blev saglig,

begyndte pludselig at paatale Pressens Tone og kunde ikke noksom beklage denne Pressens Tone. Hvor var det ikke raat og uværdigt at diskutere saa simpelt! *Gazetten* skulde ikke blande sig i den Trafik, det holdt den sig for god til, den havde andre Opgaver at bruge sine Kræfter paa. Man skulde dog heller ikke inden Pressen overskride visse Grændser, som dannede Mennesker plejed at sætte sig i privat Diskussion; *Gazetten* vilde simpelthen ikke svare paa Angreb mere, og derfor vilde den blive paaskønnet af alle dannede Mennesker Men Folk, som havde kendt Alexander Lynge hele Tiden, kunde ikke begribe, hvor han havde faaet denne Idé med Dannelsen ifra.

Nu maatte fremfor alt Fredrik Ihlen benyttes, et finere Navn kunde intet Blad opvise, med Generaler, Bisper, Stiftamtmand i flere Slægtled. Den unge Mand havde lykkelig og vel klaret de abstrakte Opgaver om Bær og Gær dyrkning, hvad hindred nu Lynge i at give ham Sysselsættelse med mere aktuelle Spørgsmaal, der var mange Ting, som maatte kunne gaa ind under en Kandidatus realiums Fagviden. Og Lynge standser ham

en Dag, just som Ihlen havde leveret ham et Par Spalter om norsk Vin og eventuelt norsk Genever, og tilbyder ham resolut fast Plads i Bladet, Løn saa og saa meget.

Ihlen studser og ser forbauset ud.

Tilbudet blir gentaget.

Ihlen overvejer det.

Lynge bemærker nu, at det kun var at betragte som midlertidigt, der var ingen Tvivl om, at der ventede Ihlen et Stipendium om en Tid, der var saaledes ikke Tale om en evig Forskrivning, men om en foreløbig fast Gærning at staa i.

Og Ihlen finder Tilbudet smukt og Lønnen mærkelig høj, han slaar til, og Aftalen er sluttet.

Ihlen havde rigtignok straks faaet en Dyst at bestaa med Leo Højbro, som havde blandet sig i andres Sager og fraraadet ham dette Skridt; hvad var det nu ikke ogsaa for Ting, som Højbro ikke saa Ulykke i!

»De vil angre det,« havde Højbro sagt, »det er en Spekulation.« Og han havde trykket Ihlen's Haand med vaade Øjne, da han bad ham om at betænke sig.

Men Ihlen havde svaret:

»Jeg takker Dem for Deres Interesse for

mig. Men her maa De indrømme, at der foreligger et smukt Tilbud og en høj Løn.«

Det fik ikke hjælpe, om Højbro rent ud sagt blev saa fornærmet, at han flytted sin Vej; man var Gudskelov ikke aldeles afhængig af andre mere, og Endre Bondesen maatte vel ogsaa kunne leje Hjørneværelset, hvis det blev ledigt.

Det viste sig forresten snart, at Højbro slet ikke tænkte paa at flytte, han nævnte ikke Ihlens Ansættelse i *Gazetten* med et Ord mere; saa var han vel kommet paa andre Tanker. Han blev end mere indesluttet og var sjældnere og sjældnere inde i Stuen; Smaapigerne sad saagodtsom alene hele Dagen. Højbro havde ogsaa været mindre hensynsfuld i det sidste, han havde forspildt lidt af den Velvilje, alle næred for ham i Begyndelsen, en Aften havde han endog gjort Sofie vred for Alvor. Det hele drejed sig om den latterligste Bagatel, de var helt uforvarende komne op at strides om Ægteskabet. Højbro kunde ikke forstaa, at denne tørre Fremskridtskvinde med kort Haar blanded sig i slige Spørgsmaal som Ægteskabet, hun stod i hans Forestilling som en Art Hanmenneske i Skørter, et Væsen

af det tredje Køn; stak man Hul paa hende, vilde hun bløde Smaasten. Han var i ondt Humør i det hele taget og gav Frøkenen vovsomme Svar. Charlotte sad ogsaa paa sin Stol og lytted til, men sagde Ingenting, hun vred sig nu og da, som om hele Samtalen pinte hende. Og dog syntes Højbro, at hun var den eneste, som kunde have talt med i i denne Sag, og alt, hvad han sagde, sagde han derfor blot for hendes Skyld, skønt han ærgred sig selv bittert over, at han sad der med disse Tanker.

Striden begyndte spøgende med, at Sofie vilde vies af Byfogden. Det var praktisk, tidsmæssigt, pengebesparende, uden al Løgn og Humbug med Guds Navn og alt det der.

Højbro vilde vies i Kirken. Og ikke engang i en af de hjemlige Kirker uden Kunst og uden Skønhed, ikke i et saadant tømret Guds Værelse, men i et vældigt Guds Hus, en Verdensdóm med Marmor og Mosaik og Søjler. Og han vilde køre til Kirken med fire sorte Hingste for Vognen, og Hingstene skulde have hvide Silkerosetter ved Ørene.

Haa-haa, det var just ikke Smaating heller. Og hvorledes skulde Bruden være?

Charlotte saa op. Ja, hvorledes skulde Bruden være? syntes ogsaa hun at spørge. Og hvorfor saa hun op just nu? Hendes Ansigt var rent og fint, Panden uskyldig som hos et Barn.

Han svared:

»Bruden skulde være ung og uskyldig.«
Han tænkte sig om og gentog endnu engang, idet han nikked: »Jo, ung og uskyldig.«

Charlotte blev blussende rød, hun begyndte travlt at tælle Stingene i sit Arbejde, og hendes Fingre skalv. Saa gav hun sig til at række op igen Sting for Sting, og hun havde kanske ikke engang syet fejl. Gud ved det, men kanske havde hun syet aldeles rigtigt hele Tiden, og alligevel rakte hun op.

Men nu blev Frøken Sofie spydig og lo af ham. Uskyldig? Hvad mente han med det? Saadan lidt dum, hvad? Lidt ubevidst?

»Ja, eller saadan lidt mindre indviet end en Pige med Barn,« svared Højbro grovt, »kald det, hvad De vil.«

Nu kunde ikke Sofie strække sig længer, hun blev forarget, spurgte ham ud, sagde, at dette med Uskyldigheden var den pureste Mandfolk-moral, og vilde sætte ham Bét med

Spørgsmaal. Jaasaa, paa den Maade uskyldig! Et Menneske, der havde levet med, lidt, grædt, var ikke uskyldig! Og om hun var aldrig saa bra ellers, havde hun vovet at skaffe sig en Smule Rede paa Livets Ting, saa Æsch!

Men Højbro forstod jo paa sin Side, at alt dette var Blærieri af Frøken Sofie. Dette Menneske, som var saa lidet menneskeligt varm, som havde saa svage Fristelser at overvinde, hvis Lidenskab var saa tør og rolig, hun holdt af at vise sig mederfaren, medskyldig. Han taug; det var ikke for Sofies Skyld, han havde aabnet sin Mund.

»Men om hun altsaa var aldrig saa bra,« gentog Sofie, »saa«

»Saa vilde jeg ikke gifte mig med hende, nej,« afbrød han kort.

Sofie haanlo. Hvad lo hun af? Han trak paa Skulderen, og Sofie, som saa det, blev med en Gang forbittret. Hun rejste sig hastigt og sagde:

»Jeg overlader Charlotte Resten af Deres Vrøvl.«

Dermed gik Sofie ud af Stuen ganske bleg af Vrede.

Men mellem Højbro og Charlotte blev der ikke vekslet et Ord, de sad begge tause, og endnu da Sofie kom tilbage, havde de ikke talt med hinanden. Charlotte, der var lige saa fin og varm, som Søsteren var tør og haardfør, var sikkert enig med ham, han kunde mærke det paa hende, skønt hun slet ikke saa op. Hun syed atter flittigt.

I den sidste Tid havde forresten ikke Charlotte været slig, som hun havde været før, ikke saa lystig, ikke ganske det samme spillevende Barn. Naa, hun kunde kanske ogsaa have sine Smaabekymringer at pusle med. Hun havde begyndt at følge Broderen ned i Redaktionen om Morgen; hun var altid bleven saa elskværdigt modtagen af Lynges, at hun ligefrem længted til denne Adspredelse. Ti Lynges gode Ævner til at underholde Damer var bekendt, han havde mangen Pudsighed paa rede Haand og skjulte ikke altfor nøje, hvor stor Beundring han næred for høje Bryster og røde Læber. Først i Selskab med Damer blev han ung blandt Unge, derfor nytted det lidet at indbyde Lynges til Sammenkomster, hvor der ingen Damer var, enten udeblev han da simpelthen, eller han kom,

keded sig en Time og forsvandt igen. Nej, uden Damer blev der ingen Fest i hans Hjærte. Man saa blot, hvordan det var i Journalistforeningen: tyve drikkende og røgende Mandfolk, ikke et Skørt i den ganske Sal; derfor udeblev Lynge i Maaned efter Maaned fra Journalistforeningens Møder og foretrak at gaa andre Steder hen.

Saaledes var han nu engang. Men ingen skulde komme og sige, at Redaktør Lynge var nogen egentlig Forfører, dertil var han ikke anlagt. Han tabte ikke Fatningen, satte ikke noget til paa sit Hjærtes Sag. Skete det engang, at hans Bestræbelser overfor en Kvinde endelig lykkedes og bragte ham til Maalet, blev han ikke maalløs derover, hans Indre fyldtes blot af en Fnisen over Heldet, over Erobringen: Tihihihhi, du er min, er du! Og skælvende af Utaalmodighed efter at komme til, efter at faa noget, frembød han Billedet af den lykkelige Landsgut, der selv var halvt forundret over al den Herlighed, som han nu kunde gøre sig tilgode med. Var det ikke Satan, saa der kunde hænde en Mand Vidunderligheder, naar han kom til Byen!

Allerede den første Gang, Charlotte kom ned i hans Kontor, havde han ladet alt Arbejde ligge og bare offret sig for hende; han havde endog fundet et Paaskud til at sende Leporello ud. Saa gjorde han hende opmærksom herpaa, han sagde ærligt og ligefrem, at altsammen var til Ære for hende, og hun rødmed nydeligt herover, ja, hvor hun rødmed nydeligt! Den lille forlibte Redaktør lod hende rode i Manuskripter og Tidsskrifter saa meget, hun vilde, og imens sad han og var behagelig paa utallige Maader. Hvor han var lykkelig over at have dette Pigebarn lige ved Bordet! Men da hun rejste sig og gik, og han havde givet hende det sidste varme Blik fra sine Gutteøjne, viste det sig, at Lynge heller ikke havde været ledig dennegang. Selv mens hans Hjærte banked af Forelskelse, var hans Opfindsomhed i Arbejde.

Han raaber Ihlen ind. Ihlen har nu Plads i det ydre Kontor ved Sekretærens Bord. Han rejser sig hurtigt, der var noget i Redaktørens Stemme, som sagde ham, at et eller andet alvorligt var var paa Færde.

Og alligevel lod det ikke til at være saa

vigtigt. Redaktøren spørger ham næsten spøgende om hans politiske Standpunkt.

»Sig mig, hvorledes staar De egentlig i Politik?« spørger han med et Smil.

Ihlen mumler noget om, at han desværre er en daarlig Politiker, han har ikke havt Tid til at sætte sig ind i det Spørgsmaal.

Enten det nu var oprigtigt ment af Lynge, eller han viste en liden Gnist af sin vanlige Haan, han sagde:

»Nej, Videnskaben har naturligvis lagt helt Beslag paa Dem.«

Hertil svarer ikke Ihlen noget.

»Men De er en voksen Mand, De hælder til et Parti,« fortsætter Lynge.

Ihlen vidste hverken ud eller ind.

»Jeg er bleven paavirket af Endre Bondesen,« siger han, »især i det sidste. Af Bondesen, Radikaleren.«

»Ja-ja. Ja, De skal ikke opfatte dette som et Pres i nogen Retning, naturligvis. Men jeg har tænkt mig Hvorledes staar De til Unionsspørgsmaalet?«

Dette var netop Ihlen's svage Side, han var Unionist, Bondesen havde ikke kunnet rugge hans Overbevisning paa dette Punkt.

Hvorfor vilde ogsaa Lyngge vide hans Standpunkt netop i dette Spørgsmaal? Havde han hørt noget? Vilde han kanske afskedige ham?

Han svared med Ære:

»Jeg holder paa Unionen. Jeg tænker, det er bedst, som det er, at vi har det bedst, som vi nu har det.«

Pause.

Ihlen tror, at Samtalen er over, han vil bukke og gaa ind til sit Arbejde igjen.

»Nej, vent lidt!« siger Redaktøren. »Skriv nogle Artikler om Unionen. Sig ærligt, at De tror, det er bedst, som vi nu har det, sig ogsaa, hvorfor De tror, det er bedst, læg Deres Grunde frem. Vi er Venstremænd, men vi respekterer enhver ærlig Overbevisning. Dette med eget Diplomati synes ogsaa at gaa trægt. Men De vil naturligvis ikke have os ind under Sverige!«

»Nej. Ikke mere end vi er.«

»Mere end vi er? Vi er ikke under Sverige, vi er et selvstændigt Folk, Grundlovens Paragraf 1. Naa, skriv nu De disse Artikler i *Gazetten*, De skal faa frie Hænder og faa hævde Deres Mening. Saa faar vi se, hvad der blir ud af det.«

Og Ihlen gik og lukked Døren i efter sig.

Men just i dette Øjeblik, hvori Lynge saa vel kunde trænge til Ro til alt det Arbejde, som ved Charlottes Besøg var bleven lagt tilside, kom den ene efter den anden ind i Kontoret og besværed ham. Nu havde han haft Fred saa længe, men endelig var Vaskekonen paa Hammersborg kommet igen, for tredje Gang. Han havde glemt hendes Opraab saa ganske, hans lette Hjærte havde glemt hele Kærringen. Hvad tog ogsaa alle Folk *Gazetten* for? Var den et Papir, hvori man kunde pakke alle mulige Ting, eller var den ikke et Papir?

»Jeg har set paa Deres Opraab, vi kan ikke tage det ind,« siger han. Og han arbejder hurtigt med mange Slags Papirer efter dette.

Konen blir staaende, hun siger ikke et Ord, men hun blir staaende.

»Vi har ikke Plads til det,« siger Lynge igen, og han rækker Konen Opraabet.

Hun var ikke den takkeligste Kone, man kunde se for sine Øjne; dette Fruentimmer, som vasked, var ikke engang ganske ren selv. Hvad stod hun nu ogsaa og ventede efter? Han var vant til, at naar han havde givet en

Besked, saa var der ingen anden Besked at faa, et Ord var et Ord.

»Saa kan De vel ikke tage det ind da?« spørger Konen stiltfærdigt.

»Nej. Kan De ikke gaa op i *Aftenposten* med det?«

Konen svared ikke, hun lader ikke til at forstaa det.

Lynge tager til Lommen. Havde han ejt Penge hos sig, vilde han have givet hende en Krone alligevel, saa lidet net, som hun saa ud, det ved Gud han vilde. Han var ikke hjærteløs, men han var bleven ked af denne Kones gentagne Henvendelser, hun paavirked ham ikke mere, og han havde ingen Penge hos sig. Han var i Grunden hjærtensglad, da Konen endelig gik. Hvad havde man ogsaa igjen for den Sort Hjælp? Ikke det ringeste, blot Vantak og Forglemmelse straks Kom!

En ældre Herre træder ind, Lynge rejser sig og kalder ham Birkeland. Det var den norske Politiker og Værksejer Birkeland, ogsaa han er for Tiden Medlem af den kongelige Kommission. Han er bleg og taler afbrudt, med bedrøvet Stemme.

»Et tungt Slag har rammet os!« siger han.

»Slag? Hvad er paa Færde, er nogen død?«

Og Birkeland foræller langsomt og bedrøvet, at han er kommet forat meddele, at Odelstingspræsidenten er død. Han døde imorges pludselig, uden forudgaaende Sygdom, et Slagtilfælde gjorde Ende paa ham.

Lynges rykker til, ogsaa han er rystet, han spørger gentagne Gange: »Odelstingspræsidenten? Er De sikker paa?« Men en saadan Ulykke! Venstres største Kraft, Venstres Haab og Støtte i alle dets Vanskeligheder! Lynges er for Øjeblikket greben af stor og umiddelbar Bedrøvelse, han indsaa fuldt vel Rækkevidden af dette sørgelige Tilfælde, at hans Parti berøvedes sit klogeste og fineste Hoved i Tinget, den ansete Mand, som ogsaa Højre maatte vise al Ære. Han sagde dump, med lidt skælvende Stemme:

»Vi kan simpelthen ikke erstatte ham, Birkeland.«

»Nej, vi kan ikke erstatte ham. Jeg forstaar ikke, hvad vi har at gøre.«

Birkeland beder om at faa laane Telefonen, han vil meddele Ernst Sars Begivenheden. Birkeland er ikke meget vant til at haandtere

Telefonen, og Lynge giver ham et Par Vink, hvorpaa han sætter sig igen.

Nej, det var dog det smærteligste Tab, som kunde ramme Venstre netop nu, da saa meget stod paa Spil, saa mange gennemgribende Reformer skulde slaaes igennem. Hvor var det ikke sørgeligt! Pludselig smælder Lynge i at le. Han anstrængte sig for at holde tilbage, men han blev blodrød og brast i høj Latter.

Birkeland er færdig, han vender sig om fra Telefonen og ser forbauset paa ham. Lynge har fundet noget at le af, hans lette Sjæl er atter ovenpaa, han kæmper endnu med Latteren.

»Ingenting!« siger han og ryster paa Hovedet. »Har De lagt Mærke til en Mand, som taler i Telefon? Han nikker, lægger Hovedet paa Siden og ser deltagende ud, akkurat som om det var et Menneske og ikke en Trækasse, han stod foran. Ja, jeg gør forresten det samme selv. Ha-ha-ha.«

Men Birkeland er ikke i Stemning til at le nu, han rører Læberne til et svagt Smil for ikke at være uhøflig, men hans Læber bæver. Saa stryger han sit graa Haar fra Panden og finder sin Hat, han havde endnu

nogle at gaa til med Dødsbudskabet, han maatte vel ogsaa underrette Regeringen. Ja, han saa i Sandhed mørkt paa Fremtiden.

Og Lynge, som igen var bleven alvorlig, stemte i med.

Da Birkeland var gaaet, sætter Lynge sig straks i Bevægelse forat sende et Ekstrablud ud med Nyheden; naar Aftenaviserne kom ud, skulde han allerede være kommet dem i Forkøbet, inden en Time vilde Byen vide fuldstændig Besked. Saa skrev han et udmærket Ekstrablud, gjorde et lidet Mesterværk af et Ekstrablud, hvori han i nogle faa Linjer fik sagt den Afdøde en varmhjærtet Tak for hans trofaste offentlige Arbejde; hvert Ord bugned af Følelse, af ærlig Sorg, og Lynge var selv tilfreds med sit Værk.

Saa tager han fat paa Breve og Manuskripter igen.

Han standser ved et Brev fra en ham ubekendt Mand, en Yngling, som laa paa en Hybel i Tordenskjoldsgade og intet, intet havde at leve af; havde han endda havt lidt ordentlige Klæder, vilde han have fremstillet sig personlig for Redaktøren. Det var hans Bøn at faa noget at gøre, lidt Oversættelse, lidt literært

Arbejde, han havde under Hænder en større Roman, men den var ikke færdig, og han kunde ikke faa Penge paa den. Der var noget i dette Brev, som rørte Lynge, det lød saa troværdigt og var saa godt skrevet, Lynge's Øjne dugger, han vil hjælpe Staklen, vil give ham lidt Oversættelsesarbejde, og han sætter sin Ring over paa venstre Haand forat huske det.

Da han gik om Eftermiddagen, standsed han foran Sekretæren og sagde, idet han trak Handskerne paa:

»Har De Referatet af Odelstingspræsidentens Foredrag i *P. L. K.*?«

»Ja, det er netop sendt op i Sætteriet.«

»Lad det komme ned igen, styk det ud, tag fire Tommer om Dag. Man maa finde paa noget, holde Folk i Aande. Her kommer da en Mand og taler gennem vort Blad i tre Uger efterat han er død.«

Og Lynge gik, fnisende over sit Indfald.

VIII.

Ihlen havde optraadt som politisk Forfatter, anonymt, paa Redaktionens Vegne. Hans Artikler om Unionen vakte vild Opsigt, Lynge havde atter henledet alle Landets Øjne paa sit Blad. Især var Kristiania paa den anden Ende, og *Nordmandens* Redaktør spurgte ærligt alle Mennesker, han traf, hvad det skulde betyde. *Gazetten*, som aldrig saa længe den havde været til havde vist Vaklen, som i Aar efter Aar, i tyve Aar, saa blegt havde hadet Unionen og det forsmædelige Broderskab, og som endog var gaaet Majestæten saa temmelig nær, *Gazetten*, hvis Redaktør med lynende Øjne og heltemodig Overbevisning havde hyllet Gambetta, Castelar og Ulíanov, som havde trykt forherligende Vers om den polske Rejsning

og det brasilianske Statskup, som hver eneste Dag under hele hans Journalistliv havde bragt Artikler, Linjer, Sentenser i Venstres rette Aand og kun i den, — *Gazetten* havde slaaet om! Vis os den Mand, som tør paatage sig Ansvaret for den radikale Forandring i Unionen, som er paa Tale, sagde den; vi tør trygt sige, at den Mand findes ikke!

Det var rene Ord.

Ihlen havde gjort sin Gærning med ærlig og redelig Hensigt, hans gamle Kærlighed til Højre. den medfødte Arv af konservative Tilbøjeligheder havde naturligen rejst sig i ham under Udarbejdelsen af disse Artikler, det viste sig til hans egen Forundring, at Bondesens Paavirkning ikke havde trængt synderlig dybt ind i hans Hjærte. Artiklerne fremtraadte derfor som et Produkt af en moderat Højre-mand, der havde faaet Adgang til at henvende sig til et Venstrepublikum.

Og Folk kunde ikke forstaa denne mærkelige Manøvre af *Gazetten*. Højrebladene begyndte at citere den, at tage den til Indtægt; her kunde man nu se, endog *Gazetten* fandt endelig Venstres Politik for ram, endog den syntes ikke længer at finde det forsvarligt at

fortsætte det samvittighedsløse Arbejde at trampe Fædrelandets helligste Interesser ned! Men fornuftige Mennesker, som forstod sig paa det, vidste med sig selv, i deres inderste Hjærte, at dette bare var en Spøg af Lynge, nogle rene Løjer, som man ikke maatte tage bogstaveligt. Det var at betragte blot som Kommers, nej, Lynge kom man ingen Vej med, han var for slejp for sine Fjender! Han havde naturligvis ladet denne Indsender — ja, Indsender — faa boltre sig lidt, Artiklerne var ret og slet Indsendt'er, som Bladet selv intet Ansvar havde for. Endre Bondesen slog i Bordet og svor paa, saa det lyste om ham, at alle Artiklerne var Indsendt'er. Da han af sin Ven Ihlen fik vide, hvem Forfatteren var, blev han først forarget over, at alle hans Anstrængelser for at omvende Ihlen havde været saa frugtesløse; men derpaa glæded han sig over, at han fik Ret med Hensyn til Indsendt'erne. Jo, han vidste det, han havde set det paa det hele, ingen skulde lure han i Retning af at have Tæft i Politiken. Ihlen vilde vel ikke prøve paa at indbilde sig, at hans og *Gazettens* Unionsstandpunkt var et og det samme Unionsstandpunkt? Vel nok var han

Videnskabsmand, han kunde haandtere Luppen og finde Svamp i Ost; men omskabe *Gazettens* tyve Aars gamle Politik, det kunde han ikke. Og det var der heller ingen, som troed.

Bondesen udvikled dette baade for Fruen og Smaapigerne og lagde ikke Skjul paa, at han af Sjæl og Hjærte var uenig med Fredrik i hans Politik.

Sofie svared:

»Højbro siger, at han har ventet det, at han har ventet dette Fif af *Gazetten*. Han sagde det igaar.«

»Ja,« sagde Bondesen og trak paa Skulderen, »der er nemlig ikke den Ting, som ikke Højbro ved og har ventet sig længe i Forvejen.«

Det var tidlig paa Morgen, Smaapigerne sad i sine Morgenkjoler og arbejded; Ilden spraged og brandt i Kakkelovnen; Fredrik var endnu ikke oppe.

Bondesen fortsætter:

»Jeg traf Højbro igaar jeg ogsaa, men han sagde Ingenting til mig. Han gaar til Damerne med det.«

»Ja, hvorfor ikke lige saa godt til Damerne?« svared Sofie rasende.

Nu havde hun saa mangen Gang taalt Bondesens mandfolkoverlegne Spydigheder, at hun ikke længer vilde finde sig i dem. Han var radikal, han førte Frihedsord i Munden, han arbejded formelt for Kvindernes Stemmeret; men inderst inde bar han paa den hovne Anskuelse, at Kvinden var ham underlegen. Kvinden var Menneske, den ene Halvdel af Menneskeheden, men Mandfolk, det var nu Kvinden ikke! Sofie var stærkt i Begreb med at vise Klør.

Men Bondesen bøjed af. Han havde blot sagt, at Højbro var gaaet til Damerne med sin Visdom, han havde meddelt et Faktum, det var alt. Højbro havde ikke talt et Ord til ham, tvertimod, han havde undgaaet ham.

Og det var sandt, Højbro var begyndt at undgaa alle paa Gaden. Han havde ikke engang en Yderfrakke mer, hans Ur var ogsaa »ude«, og han vilde ikke tvinge nogen til at tale med en Mand uden Yderfrakke paa Gaden Vinters Dag. Han frøs ikke, Gud skulde vide, at han holdt Varmen i sig, naar han ludende og med spejdende Øjne sneg sig gennem Gaderne til og fra Banken. Men han saa ikke godt ud mere, han tog sig daarligt ud, det

vidste han selv. Naa, nu var der heller ikke saa mange Maaneder igen til Vaaren, og kanske kunde han faa sin Yderfrakke tilbage endog før Vaaren, det var ikke umuligt. Og et var sikkert, han frøs ikke, han havde det godt.

»Er Højbro gaaet paa Kontoret?« spørger Bondesen.

»Nu gaar han,« svared Charlotte.

Og man hørte Højbro's Skridt i Entréen. Han plejed at begive sig hjemmefra saa længe før Tiden for ikke at støde paa nogen i Trapperne.

Bondesen slog Døren op og raabte ham ind. Man hørte ham svare, at han maatte afsted; men da i det samme Charlotte rejste sig og nikked ud til ham, kom han alligevel indad Døren og hilste venligt.

Hvor det var længe siden de havde set ham! Hvorfor var han bleven saa fremmed af sig?

Højbro lo. Nej, han var ikke bleven fremmed, han havde bare noget at arbejde med, virkelig sandt, noget at staa i for Tiden.

»Sig mig,« sagde Bondesen, »hvad er Deres Mening om *Gazettens* Unionsartikler?«

Det vidste han ikke.

»Men De ved vel, hvem Forfatteren er?«

Ja, han havde hørt det.

»De har kanske ikke læst Artiklerne, De, som slet ikke læser *Gazetten*?«

Jo, han havde læst disse Artikler.

»Ser man det! Men tror De, at *Gazetten* selv deler Mening med denne Indsender, denne Medarbejder?«

Det vidste han atter ikke.

»Men De har jo sagt igaar, at De havde ventet Dem denne Slingring af *Gazetten*?«

Højbro husker det og svarer:

»Ja, jeg sagde nok noget sligt igaar til Frøken Sofie. Jeg udtrykte mig forresten fejlagtigt. Jeg har naturligvis ikke ventet mig nogetsohmelst af *Gazetten*, jeg kan ikke skue Hjærter og Nyrrer; men jeg mente at sige, at heller ikke denne Manøvre af *Gazetten* gjorde mig forbauset.«

»De kender nok gennemgodt Lyngel?« sagde Bondesen; »han er Deres personlige Bekendtl?«

Hertil svared ikke Højbro noget. Han blev ærgerlig og henvendte et Par Ord til Smaapigerne.

Men Bondesen gentog sit Spørgsmaal og stirred paa ham.

»Vilde De gerne vide det?« svared Højbro.
 »Jeg forstaar nu forresten ikke hvorfor.« Men
 med en Gang skød Rødmen op i hans Ansigt,
 og han sagde videre: »De, som er en slig
 Radikaler, som har Deres faste Parti, hvor-
 ledes er nu De tilmode ved *Gazettens* Politik?«

»Naa, jeg kan ikke sige, at den har be-
 røvet mig min Søvn«

Højbro afbrød ham hedt:

»Nej, det er netop det gode ved Dem og
 Deres — lad mig gentage: Dem og Deres —,
 at I er saa udmærket flinke til at finde Jær
 tilrette i en saadan Uregelmæssighed, som
 kommer af »forandret Overbevisning«. I taber
 ikke Hovedet, I rødmer ikke af Harme eller
 Skam, I træder op i Forandringen og ser Jær
 omkring og slaar Jær lidt efter lidt til Ro i
 den. Og lidt efter lidt lægger I Jær saa til
 en ny Overbevisning, der er lige saa oprigtig
 — og lige saa varig — som den første. Dette
 er saa at være moderne.«

Hvor dette var grovt og daarligt sagt!
 Højbro selv følte, at han havde gjort formeget
 af det, været uhøflig, han blev flau, han kendte
 alles Øjne paa sig, og han dukked Hovedet ned.

Men Bondesen blev simpelthen vred. Forresten, sagde han, var det ikke netop ham og hans, der var Tale om, det var Lynge, de var begyndt med.

Som altid med Højbro, naar han blev mødt med en Hæftighed, han gløded op, stak Hænderne i Lommen og begyndte at drive frem og tilbage i Fru Ih lens Stue. Han havde aabenbart helt glemt, hvor han var.

»De vilde gerne vide min lille Mening om Lynge,« sagde han, »Gud ved hvorfor, men det lod til, at De vilde vide den. Jeg skal da i to Ord sige Dem, hvad jeg mener. Lynge er en af os Bondestudenter, som er bleven skadet indvortes ved at blive overflyttet til fremmed Jord og Atmosfære, han er en liden Rumler fra Landsbygden, som gerne vil agere Frihedsmand og Staskarl, hvortil han ikke er født. Manden mangler Hjærtets Dannelse, hans Blod er falskt i ham. Nærmere udtrykt er han en begavet Skøjergut, som aldrig blir voksen. Det er min lille Mening.«

Bondesen spærred Øjnene op, hans Vrede forlod ham, han stirred paa Højbro og fik netop sagt:

»Men fremstillet psykologisk er sandelig Lynges anderledes, jeg mener psykologisk«

»Fremstillet psykologisk! En Mand, der forsaavidt er blottet for Psykologi! Sig, at han gør alle sine Gærninger enten af øjeblikkelig Artistbegejstring eller af smaasjælet Beregning, eller af begge Dele i Forening; sig, at han gør alt af Lyst til at være paa Kristiansernes Læber, af Trang til at gælde for en Allerhelvedes Redaktør for sin lille Lap Papir, af bondegærrig Attraa til nogle Hundrede Kroners større Vinding om Aaret, saa har De hele Manden med samt hans Psykologi.«

Bondesen kommer sig, han synes, det begynder at blive interessant, det var virkelig noksaa fornøjeligt at høre paa. Han siger:

»Men jeg forstaar ikke, hvorfor De er bleven saa rasende paa Lynges. De hører jo saa ikke til hans Parti alligevel, De er jo en ruteløs Komet; hvad har han saa fortørnet Dem med? Kan det ikke være Dem det samme, hvad enten Venstre sejrer eller det gaar i Hundene?«

»Ja, her kommer vi atter til det udmærkede Gode ved Dem og Deres, at De saa vanskelig kan begribe, hvorledes én kan saares tilblods

ved at finde sig svegen i sin ideale Tro paa en Mand eller en Sag, og svegen ved blotte og bare skidne Streger af en Spekulant, *in casu* en Redaktør. Jeg skal sige Dem noget: ved De, at jeg har været glad i Lynge, at jeg har elsket Lynge? Jeg har hemmelig skrevet rasende Privatbreve til dem, som har skældt ham ud i Aviserne, jeg har ved Gud i Himlen været hans Livs varmeste Ven. Da jeg hørte om en Mand, en høj Militær, som privat havde beklaget sig over, at ikke Højre købte Lynge under Rigsretten, fordi Lynge skulde være tilfals, skrev jeg ogsaa til den høje Militær, drev ham tilbage Punkt for Punkt og kaldte ham en Æreskænder og en Løgner; under dette satte jeg mit Navn og min Adresse Dette var før jeg lærte lidt at kende af Lynge Hvorfor jeg er rasende paa ham? Tro mig, jeg er ikke rasende paa ham, han er bleven mig saa ligegyldig, at jeg ikke længer gider tage hans Blad i Haanden. Jeg husker ham blot, fordi han er til og fordi han driver sin lille Skadegærning med Held; Almue synes, han laver et morsomt Blad. Læs det, studer det, se, hvorledes dette lille tomme Menneske uden Overbevisning, uden andet Mod

end Frækheden, hvorledes denne Mand, som ene og alene drives af sin Higen efter at holde sig økonomisk skadesløs og blive omtalt og debatteret af Folk paa Gaden, se, hvorledes han skriver og hvad han skriver om! Han gnider sig i Hænderne over at faa fældt en stakels Skarv af en Agent, som forser sig at Nød, han afslører ham med Brystet gyngende af Henrykkelse over, at intet andet Blad er kommet ham i Forkøbet til at opsnuse denne Synder. Hvilken herlig menneskelig Jammer at slynge ud til Publikum! En mere superb Elendighed kan ikke hans ærede Læsere billigvis forlange Sagen er: Manden er en skadet Mand, en brudt Natur. Naar han i al Ærlighed kan faa gjort en Streg, et Fif, hvorved han blir omtalt som en Pokkers Karl og kan faa lagt sig til nogle flere Kroner Abonnentspenge, er han tilfredsstillet. Han føler sig fyldt af Velbehag ved en saadan Bagatel af et Fif, han fniser og gotter sig over, at han er den første til at bringe nogle Tusind Godtfolk en Nyhed om en Ildebrand i Mjøstrakten. Naar der er Folkemøde i Drammen, forlanger han Telegrafstationen aaben »for vor Regning«, til Mødet er slut. Det rygtes paa Mødet,

hvad Lynge atter har gjort, man læser Telegrammet op, man slaar sig for Brystet over denne knusende Vælde, som byder Telegrafen at arbejde »for vor Regning«. Og hvormeget koster saa dette uhørte Forlangende at holde Telegrafen aaben? Hele fem og sytti Øre Halvtimen! Hele Udgiften kan ikke gaa under fem og sytti Øre og ikke overskride fire Kroner og femti! Naa, men har Lynge personlig Skyld i, at hans Telegram blir oplæst og brugt til Reklame? Maaske ikke direkte, det ved jeg ikke. Men jeg ved, at et sligt Telegram ikke vilde blive oplæst, hvis det var kommet fra et andet Blad, for Eksempel fra *Nordmanden*. Lynge har smittet ned Folks Ævne til at holde sin Beskedenhed oppe, han har ved sit idelige Markskrigeri formaaet at rydde Folks naturlige Sky for Ubluheden afvejen. Bagefter ironiserer han saa selv over sine Bedrifter, leende og ansvarsløst, humoristisk og tomt: *Gazetten* har interviewet en Dykker og en Luftskipper, *Gazetten* er det bedst underrettede Blad i Havet og i Luften.»

Højbro standsed et Øjeblik, og Bondesen sagde:

»Jeg skal ikke indlade mig i Kævleri med Dem, dertil sætter De Lynges Gærning altfor lavt. Det er jo latterligt. Har det ingen Betydning, at *Gazetten* faar hæftet en Præst for strafbart Forhold til Børn?»

»Herregud, hvilken negativ Fortjeneste at offentliggøre en saadan Skandale bare forat faa nogle flere Abonnenter.«

»Ja, naturligvis, bare derfor!»

»Udelukkende! For ellers var den bleven bragt til Politiet, hvad der vilde have været den eneste rigtige Vej.«

»Naa, Præsten blev afsat, Gudskelov; jeg ser paa Resultatet. En Agent Jensen i Oslo driver lovstridig Trafik i Tøjer, *Gazetten* faar Nys i det, den gaar til Manden og forlanger Bøgerne fremlagt. Manden vægrer sig, *Gazetten* sætter sig i Gang med et Par Artikler, og tre Uger efter har Hr. Agenten maattet pakke sin Byldt og drage til Amerika. Atter et Resultat.«

»Atter et Træk af Lynges Begær til et Par Abonnenter mere. Denne Mand optræder som Presse, han vil trænge ind i Husene og holde Forhør og Eksamination, han siger: Værsaagod, læg Bøgerne frem! Jeg skulde

ved Gud og hans Engle tage den lille Spræt paa Skospidsen og slænge ham nedad Trapperne, hvis han kom til mig, og det selv om jeg var aldrig saa dybt skyldig i Trafik med Tøjer«

»Ja, vogt Dem, han kan komme en Dag.«

»Han skal være velkommen Selv er han for smaat skaaret til at vove sin Trøje paa en større Forseelse, han ror sig aldrig længer ud, end at han mener at kunne bjærge sig. Han ynder de dunkle Veje, det Forstukne, Kysset i Krogene, Haandtrykket i Smug, Svindelen under Paaskud af at ville rense Samfundet. Alle Mennesker burde se det, han lægger sig dog med smaa Mellemlum saa temmelig blot«

Det ringer. Sofie gaar og lukker op, hun kommer tilbage med Dagens Nummer af *Gazetten*, og Bondesen kaster sig over det med sædvanlig Interesse.

Men i dette Nummer havde Lynge tydeligt og bestemt hejst Flag. En Redaktionsartikel redegør for Bladets Forhold til de opsigtsvækkende Unionsartikler: man havde yttret Tvivl om, hvorvidt disse Artikler skrev sig fra Redaktionen selv eller skyldtes en Indsender.

Til Oplysning for disse ærede Tvivlere skulde Lyng meddele, at Artiklerne var *Gazettens* egne, at det var hans eget politiske Standpunkt, de hævded, og at Bladet alene havde Ansvar for dem. Punktum.

Bondesen læste med aaben Mund, stunt, et Bytte for modstridende Følelser i sit Bryst. Hvor han dog fik sørgelig Uret alligevel, hvor havde han ikke slaaet i Bordet og taget fejl! Han slængte Bladet over til Højbro og sagde ikke et Ord.

Højbro finder en tredobbelt skudt Leder om en Spaakærring paa Kampen, som var opdaget af en af *Gazettens* Folk, og som drev slemme Kunster i Kort eller Grud for en Dram eller en Kaffetaar hos Naboerne. Hvor trak hun ikke Folk op, hvor tog hun dem ikke ved Næsen! Mere Skole, mere Folkeoplysning paa Kampen!

Endelig kom han til Redaktørens Erklæring. Han læste den som det øvrige, uden at vise Forbauselse, og sagde, da han var færdig:

»Ja, her ser De altsaa selv.«

»Ja,« svared Bondesen, »jeg ser det.«

Pause.

»Men der skal ingen komme og fortælle mig, at Lynge er den lille Mand, som De udgiver ham for,« fortsatte Bondesen. »Jeg holder paa ham trods alt, der skal mere til forat rugge min Tro.«

»Ogsaa naar Lynge gaar over til Højres Unionspolitik?«

»Ja, det er samme Fan, hvad han gør, om han saa søgte Udnævnelse til Kammerherre.«

Pause.

»Ja, se der!« sagde Højbro. »En norsk Radikaler behøver ikke at knække Ryggen paa sine Meninger, han kan bare bøje den lidt.«

Saa laved han sig til at gaa.

Men Bondesen syntes at faa en Idé, en fin og skarpsindig Tanke.

»Er De saa aldeles sikker paa, at ikke Lynge har havt en Mening med dette?« spurgte han. »De kunde ikke tænke Dem Muligheden af, at den Mand har et Maal, en hemmelig Mission i Tanken? Kunde De ikke tænke Dem, at han ved sine Manøvrer vil forsøge at trænge ind i Højre, vil blive læst i Højre og derpaa lidt efter lidt, lidt efter lidt drysse Venstregift ind i Partiet?«

»For det første,« svared Højbro, »for det første haaber jeg for Højres egen Skyld, at det ikke har saa ussel en Overbevisning, at det vakler ved *Gazettens* Arbejde. Noget saa klejnt burde ikke dette Parti med gammel Dannelse og Dygtighed gribes i. Men for det andet tager De fejl for Lynges Vedkommende. Hvad mistænkes han nu for, eller hvad kan han resikere at blive mistænkt for? For at gøre alt, han gør, bare for at skabe Opstyr og Larm og lokke nysgærrige Abonnenter til. Men en saadan Mistanke vilde ikke den Mand taale, at Folk bar paa mod ham i aarevis, hvis han ikke fortjente den. Han er ikke stort nok lagt. Hvis hans inderste Bevæggrund var den at bringe Højresjæle over til Venstre, saa vilde han ikke kunne tie med det, han vilde øse det ud, røbe ogsaa den Hemmelighed, fortælle det med store Typer hér, paa første Side. Men han holder kanske af, at De og andre tror ham saa storartet ugennemsigtig.«

»Naa, hvortil denne Uartighed? Jeg har ikke svaret paa den hele Tiden, skønt De har villet mig personlig tillivs«

Højbro nikker og siger:

»Dem, som Repræsentant for den norske Radikalisme.«

Hertil svarer Bondesen Ingenting. Han trækker paa Skuldrene.

»Ja-ja, vi skal nu ikke forandre Verdens Udseende nogen af os,« siger han. »Rent ud sagt: naar jeg læser rigtig over denne Erklæring af Lynge, og jeg ser hans Grunde, saa maa jeg beundre ham alligevel. Han er en Satans Karl! Nu mente vel hans Modstandere inden Venstre, hans Konkurrenter, de mente vel, at de havde ham dukket; men han er stadig ovenpaa. En Satans Karl!«

»Der er,« svarer Højbro, »bare to Slags Mennesker, som altid kan klare sig i Livet og i enhver Sag være ovenpaa. Det er de Ærlige af Hjærtet. De klarer sig, de er ikke altid praktisk, men faktisk, i deres Indre, ovenpaa. Og saa er det de moralsk Skadede, de inden Lovens Grændser Frække, som er bleven ribbet for den Ævne at føle Skrupler. De kan handle sig ovenpaa, selv om de dukkes.«

Men nu synes Bondesen, at disse uafledelige Svar paa Tiltale gaar ham for nær, sætter ham tilside. Han har kanske ligget under i

dette Mundhuggeri, han har ikke gjort sig nok gældende. Og han henkaster flot:

»Naa, det er ikke mere at tale om, man omvender ikke voksne Mennesker med nogle Paastande. Men hvorum alting er: naar en Mand som Lynges, naar endog han vakler i sin hidtil forfægtede Politik, saa er det en Opfordring for nogen hver af os Børn i Sammenligning med ham at tænke Sagen over paany. Lynges Grunde har forresten slaaet mig, jeg kan næsten ikke forstaa, at disse simple Ting aldrig er falden mig ind før. Saa klare synes de mig.«

Her sætter Højbro i at le, højt og stærkt.

»Havde ventet det!« sagde han.

»Men notabene, jeg forbeholder mig at tænke disse Grunde over endnu engang for mig selv. Jeg«

»Ja, gør det, gør det! Ha-ha-ha. Det er jo netop — som jeg har sagt — det gode ved somme Mennesker, at de kan finde sig saa smidigt tilrette med en Overbevisning, der optræder lidt uregelmæssigt. En saadan Uregelmæssighed gør dem ikke blege af Sindsbevægelse, berøver dem ikke Søvn og Madlyst.

De træder op i Forandringen, ser sig lidt om og blir der. Ak, ja!«

Smaapigerne havde indtil nu ikke sagt et Ord. Et Øjeblik ser Charlotte hen paa Bondesen, saa begynder ogsaa hun at le og siger:

»Ja, det var jo netop det, Hr. Højbro sagde.«

Men da blev Bondesen med en Gang rød over hele Ansigtet og svared med dirrende Mund:

»Det er mig saa nogenlunde ligegyldigt, hvad Hr. Højbro sagde eller ikke sagde. Jeg trænger ikke dig som Vidne, dette er noget, du ikke forstaar dig paa.«

Hvilken Forsnakkelse, hvilken Overilelse! Charlotte bøjede Ansigtet dybt ned mod sit Arbejde, og lidt efter, da hun saa op, sagde hun heller ikke noget da. Hun stirred paa Bondesen med et fast Blik.

»Hvad er det, du vil sige?« spørger Bondesen fremdeles ophidset.

Saa blander Højbro sig ind, han gør en dum og krænkende Bemærkning, som han senere angred paa:

»Frøkenen sidder og vil gøre Dem opmærksom paa, at hun ikke er Dus med Dem.«

Bondesen forvirres et Øjeblik, han siger:
 »Aa, undskyld!« Men saa med ét stikker
 Vreden ham igen, og han røber denne Hemme-
 lighed, bryder hidsigt dette Ord, denne Aftale,
 som han skulde have bevaret, idet han vender
 sig til Højbro og svarer:

»Forresten vil jeg gøre Dem opmærksom
 paa, at Frøkenen ikke vilde gøre mig op-
 mærksom paa nogensomhelst Ting. Vi er
 Dus.«

Højbro maatte lade alt falde; han blev
 bleg, bukked og bad meget om Forladelse.
 Han saa paa Charlotte; det Blik, hun tilkasted
 Bondesen, udtrykte stor Glæde. Hvor det
 var besynderligt, hun saa ligefrem straalende
 paa ham. Højbro forstod det ikke. Naa, det
 kom ham heller ikke ved! Men de var Dus.

Han tog sin Hat i Haanden og gik til
 Døren. Her bukked han igen dybt og sagde
 næsten hviskende og uden at se paa nogen
 Farvel, hvorpaa han sneg sig ud. Lidt efter
 saaes han at lægge i Løb nedad Gaden, uden
 Yderfrakke, temmelig tyndt klædt og med
 langt, uklippet Haar.

Bondesen sad tilbage.

IX.

Det havde sin Rigtighed, Charlotte og Bondesen sagde Du til hinanden i Enrum, paa Bondesens Værelse i Parkvejen, naar intet andet Menneske var dem nær. Hun havde alt været der saa mange Gange; da de gik hjem fra Arbejdersamfundet hin Aften, da Bondesen saa helt havde erobret hendes Hjærte, var den første Gang. Siden var hun kommet der ret ofte udover Høsten og Vinteren, de stak i Regelen op en Time eller to, naar de kom fra deres Udflugter paa Bicyclen, og efterat det var bleven Vinter og Sne, tog de i Teatret eller i Cirkus, blot forat være sammen denne lille Stund bagefter paa Bondesens Værelse. Hun var saa varm efter Gangen, efter den friske Luft, hun løste altid Tøjet op,

naar hun var kommet ind, og Bondesen hjalp hende hermed. Saa spraged det i Ovnene, og forat have det rigtig hyggeligt, skrued de Lampen ned.

Dette havde nu gentaget sig saa tidt, at Bondesens første hæftige Forelskelse begyndte at tabe sig lidt. Det værste var, at Charlotte var begyndt at komme op til ham alene, uden videre, naar hun havde Ærinde i Byen. Disse aabenlyse Besøg holdt han ikke af. Han foretrak at føre hende op selv i Hui og Hast for ikke at møde nogen paa Vejen op i tredje Etage. Naar de kom til hans Port, var det ham om at gøre at være nødt til lidt Forsigtighed, at stikke Næsen opad Trapperne og lytte, om det var roligt i Etagerne ovenover. Derved blev det hver Gang en liden Oplevelse, et pikant Æventyr. Og naar de saa lykkelig og vel var komne indenfor til ham selv og havde lukket Døren, var det ham en Nydelse at aande ud efter denne lille Spænding og løse hendes Tøj med febrile Hænder. Alt dette blev borte, naar hun kom saaledes midt paa Dagen med Pakker i Hænderne, duftende af de Indkøb, hun havde gjort i Husholdningshandelen for sin Moder. Det

var ligefrem som en Kone, der kom hjem med Kød i Papir til Middagen. Og hvor lidet tiltalende var det ikke ogsaa at tage Tøjet af i fuldt Dagslys fra to Vinduer, ja, i Solskin, naar man hvert Øjeblik kunde vente Postbudet eller en Kammerat eller endog Værtinden, som kunde have glemt sin Støveklud derinde fra om Morgen. Nej, Bondesen holdt slet ikke af det.

Var det ikke fordi, at han var saa godt som forlovet med Charlotte, vilde han have unddraget sig disse Besøg. Hun saa nu heller Ingenting, forstod ikke, at hans første hede Opblussen var over, hun bare kom og kom. Og hun var akkurat lige øm og dejlig naar hun gik, som naar hun traadte ind, Mage til Kraft havde han aldrig set. Men han kunde ikke hjælpe for, at han ikke længer jubled, naar hun kom indad Døren.

Alt dette sidder Endre Bondesen og tænker paa, og han er ked af sig selv og alle.

Nu havde ogsaa Fredrik paa en Maade narret ham, skuffet hans Tillid. Han havde aldrig drømt om at gøre ham til en lige saa fast Radikaler, som han selv var, dertil havde Fredrik forliden Kraft. Men alt, han nu havde

talt og præket og slaaet i Bordet for sin Ven, saa viste han sig at være en uforandret Ihlen, en Højremand, en Bureaukrat. Derfor vilde Bondesen gjerne have udeblevet helt fra Ihlens, vilde have stiftet andre Bekendtskaber, rørt lidt paa sig; det blev trættende i Længden at være en enkelt Familjes faste Husven. Men Omstændighederne var ham imod, han maatte staa i det. Forresten var nu Fredrik fast ansat i *Gazetten*, og Bondesen maatte holde paa Venskabet af den Grund; det var ikke til at tage fejl af, at han havde noget i Hovedet, som han vilde skrive, nogle Vers, nogle Stemninger af mer end almindelig Betydning, og han havde hele Tiden foresat sig at debutere i *Gazetten*, dette Blad, som mere og mere alle Folk læste.

Kunde det ikke ogsaa gaa inderlig forkært! Nu havde han netop tænkt at begive sig lige hjem fra Ihlens og prøve, om han ikke kunde begynde med Versene med en Gang, han havde ligefrem været oplagt, da han stod op af Sengen imorges; nu var alt blæst væk. Kanske var det dumt at ærgre sig, men Bondesen ærgred sig alligevel. Højbro havde hidset ham op med sine lange, over-

maade vigtige Svar paa alle hans Bemærkninger, og Charlotte havde drevet ham til at røbe deres hemmelige Forhold for alle. Blot han ikke havde forsnakket sig og sagt Du til hende! Nu bandt Baandet ham end fastere, gjorde ham ufri, hindred hans Bevægelser. Han var ikke skabt til at staa i noget uadskilleligt Forhold til nogensomhelst, og hans Forlovelse, som han rigtignok engang i en hed Stund og under fire Øjne havde indgaaet, pinte ham, istedetfor at gøre ham lykkelig.

Da derfor Fru Ihlen kom ind fra Køkkenet og begyndte at tale om Hjørneværelset, kunde han ikke glæde den brave Kone med paa staaende Fod at leje dette Hjørneværelse. Det kunde hænde — sagde Fruen — at Højbro vilde forlade dem en Dag; hun vilde nødig miste ham, han havde været den mest udmærkede Lejer, men han var bleven saa underlig. Og rejste han, blev Værelset staaende der.

Bondesen trængte blot et Øjeblik til at redde sig. Han vidste, at flytted han ovenikøbet ind i Huset, var han helt fangen, man vilde opdage Forholdet straks, det var ligefrem det samme som at gifte sig. Han havde heller ikke i Sinde at narre Charlotte, saa

usselt skulde ingen gribe ham i at have handlet, de var enige for længe siden, hun havde hans Ord. Men just i det sidste havde han følt Trang til at overveje det lidt, betænke Tingen. Skulde galt være, maatte han vel ogsaa til med Læsningen igen og faa sine Eksaminer.

Han kunde med sin bedste Vilje ikke svare Fru Ihlen andet, end at han desværre havde lejet i Parkvejen for længere Tid, for hele Aaret. Han beklaged det.

Da han i det samme hørte, at Fredrik var staaet op i Værelset ved Siden af, rejste han sig og gik. Saa utilfreds var Bondesen i denne Stund med alt. Det fik ikke hjælpe om Fru Ihlen ogsaa fandt det lidt besynderligt, at han just denne Gang havde lejet i Parkvejen for hele Aaret.

Charlotte saa efter ham med de samme glade, troende Øjne. Af allesammen var hun med ét bleven den lykkeligste, saa meget havde det glædet hende, at Bondesen havde røbet deres Hemmelighed med dette Du i Enrum.

Hun rejste sig og indhentede Bondesen i Entréen.

»Tak!« sagde hun, »Tak!«

Han lagde sin Arm om hende. Og hende havde han for et Øjeblik villet trække sig tilbage ifra! Han vidste ikke, hvor hans Tanker havde været; aldrig skulde han gøre hende bedrøvet, aldrig. Han bad hende undskylde, at han havde været hæftig, og før han gik, bøjede han sig ned til hendes Øre og blev enig med hende om, at de skulde træffes om Aftenen

Fredrik kom ind i Stuen lidt blegere end ellers, lidt anstrængt efter de sidste Tidens haarde Arbejde med de politiske Artikler. Dette Arbejde havde kostet ham langt mere Stræv end alle hans videnskabelige Afhandlinger, han var ikke Politiker, han havde aldrig interesseret sig meget for Politik; naar Venstre sagde ét og Højre et andet, saa kunde det vel ikke være anderledes, men det var jo Højre, som havde Ret, det følte han svagt inderst inde, skønt han plejede at sige, at han ogsaa fandt meget berettiget i Venstres Opposition. Men nu var Ihlen kommet paa en fejl Hylde, der blev mindre og mindre Plads for hans Videnskab, *Gazetten* var fyldt af Politik Dag efter Dag. Unionsartiklerne havde skabt Larm i hele Landet, endog den svenske

Broderpresse havde taget dem op og levet højt paa dem, og Lynge rykked hver Dag i Marken med et Forsvar eller en Forklaring til disse Artikler. Og midt i alt dette stod Ihlen næsten ledig og kunde ikke bestille stort andet end gøre Udklip og omskrive Smaanotiser. Men dette Arbejde stod jo ikke paa Højde med hans Interesser, og idet han gik nedad til Redaktionskontoret, ønsked han ret inderlig, at det snart maatte blive Slut med det politiske Kævl.

Men det havde lange Udsigter. Lynge havde foreløbig lagt alle andre Ting tilside forat forsvare sit nye Standpunkt i Unionspolitiken. Og han viste atter sin Færdighed paa den mest forbausende Maade. Hvad havde han gjort? Hvori bestod den store Forbrydelse, som al Landets Dumhed nu stejled for? Han havde ene og alene paastaaet, at Unionen var bedst som den nu var, og at ingen Mand kunde staa frem og paatage sig Ansvar for den radikale Forandring, som visse Folk havde foreslaaet. Hvad saa? Vilde Venstre noget andet end Unionen, saa var det ikke længer Venstre, det skulde ikke komme og forsøge paa i Underfundighed at drive republikansk

Propaganda under Venstres Maske. Det vilde *Gazetten* afvise som uværdigt for den ærlige Politik; *Gazetten* var Venstre, som den havde været og som den tænkte at blive, derfor holdt den paa Unionen.

Kortsagt: *Gazetten* var saa ærlig og samvittighedsfuld, at Leo Højbro fik helt og holdent Uret i sine uvenlige Anklager. Ingen, som læste *Gazetten* med Forstand, kunde have noget at klage paa den.

Hvor lød det ikke ogsaa baade smukt og humant, naar Bladet paa det bestemteste maatte protestere mod det hadske og vredagtige Sprog mod Broderfolket! Jo, *Gazetten* vilde heller ikke længer være med paa dette Had; som Lynge i andre Ting havde forbedret betydeligt Pressens Tone, vilde han hæve den norske Journalistiks Niveau ogsaa i dette Forhold, man kom længst ved at optræde som dannede Mennesker. Og saa flinkt løb Lynges Pen, saa soleklar Ret havde han i sine Beviser, at Angrebene paa ham lidt efter lidt stilned af; der var faa, som ikke blev lidt paavirket af denne oprigtige Stræben efter at hæve Journalistikens Niveau.

Tilbage stod rigtignok *Nordmanden*. Sejgt og trofast holdt den paa sit, pukked paa sit ældgamle Venstrestandpunkt, der ingen Omskiftelse kunde opvise, og advared efter bedste Ævned mod denne sidste Dages Omvendelse. Men *Nordmanden* havde ikke sin Styrke i at angribe, sin egentlige Styrke havde den i at forklare sine tidligere Udtalelser, noget den ogsaa altfor ofte fik Brug for, naar alt, den havde sagt og ment, blev jammerligt vendt op og ned paa midt for dens Næse. *Nordmanden* sagde Lynge et Par retledende Ord og lod ham dermed gaa. Det saa lidt underligt ud, men efter disse alvorlige, retledende Ord, sagde ikke *Nordmanden* mere. Var den bange for Lynge? Dristed den sig ikke engang til at give ham et af sine bekendte Slag, som ingen Mand tumled for? Saa overvældende flink havde Redaktør Lynge Ord for at være, at faa eller ingen turde røre sig før han havde givet Vinket; der blev næppe angrebet en Slendrian, støttet en Bestræbelse, anmeldt en Bog af lidt tvivlsomt Indhold, anbefalet en Mand til en Post, før Lynge havde gjort det. Man saa det ogsaa klart, da *Nordmandens* Artikler om Sjømændenes Kaar blev snuppet

af Lynge, — den stakkels Redaktør af *Nordmanden* havde ikke sagt et ondt Ord, havde ikke staaet paa sin Ret, og det blev aldrig opklaret, hvor Artiklerne egentlig havde staaet først, for der var ingen, som gad læse op igen gamle Aviser.

Men i disse Dage havde *Nordmanden* den uventede Glæde at se sin Standhaftighed belønnet. Der mældte sig Snese af nye Abonnenter til den, gamle, trofaste Venstrefolk, som nu forlod *Gazetten*, graa Veteraner, Partiets Kærne. For første Gang havde Lynge sat i Scene en Overraskelse, som Publikum ikke havde villet paaskønne, saa latterlig galt havde han aldrig før regnet. Men han gav ikke tabt, aldrig, man skulde nok erfare, at det blev ham, som kom til at le sidst alligevel. Han havde kastet lidt med Nakken, og maatte man ikke have Lov til at kaste lidt med en Nakke for en Afvekslings Skyld? Skulde det straks gengældes ham? Var ikke hans Blad det eneste Blad, som var værd at læse? *Nordmanden*, som saa at sige var lige ved at udaande, den blussed atter op og vilde leve, den fik Abonnenter, den indretted sig paa at holde ud ved Siden af *Gazetten*! Godt, lad den

leve; den var trods sin Ufuldkommenhed en gammel Meningsfælle, lad den bare leve. Lynge skulde aldrig misunde den dens fattige Skorper.

Han vidste, at han havde sin store Menighed i Byen, Kristiania kunde ikke være ham foruden, der var han i sit Element; hvad Vægt laa der da paa, at et Par Trøndere eller en Haandfuld Totninger opsagde hans Blad? Der kom andre Læsere i Stedet, Folk, hvis inderste politiske Meninger han netop havde rammet ved sin forandrede Holdning. Jo, han havde redet større Storme af.

Og han udspurgte daglig Leporello om Byens Forhold til Sagerne: Men hvad mener Byen? hvad siger man i *Grand*?

Byen talte ikke længer udelukkende om Unionsartiklerne, Leporello havde en Mistanke om, at *Nordmanden* atter havde henledet Opmærksomheden paa sig ved sin Nyhed om Maleren Dalbyes Selvmord.

Dette Selvmord havde virkelig gjort Folk interesserede. Dalbye var en ung Mand, godt kendt fra Karl Johan. Han havde allerede som Middelsskolekandidat udgivet en Digtsamling,

i den Grad var han lovende og opvakt. Da han kom til Kristiania, gjorde han sig temmelig snart bemærket ved et Par Smaaskandaler, lidt senere hængte han ogsaa op et Par Billeder hos Blomquist. Nu havde denne Mand gaaet hen og skudt sig, en Medarbejder ved *Nordmanden* havde tilfældigvis hørt Skuddet og været den første til at meddele det sørgelige Budskab, tørt og sagtmødt, uden Opraab og Halløj, som *Nordmandens* Vane var; Bladet havde endogsaa lagt for Dagen sin Sympati for den ulykkelige Mand, som en eller anden hemmelig Lidelse havde drevet i Døden. Ingen anden Avis vidste om Tildragelsen, før de saa den i *Nordmanden*, -- hvor var *Gazetten*, hvor i Alverden var den? Nu havde den gaaet Glip af en første Sides Leder af mægtig Virkning. Og Lynge ærgred sig ogsaa mer end han vilde tilstaa over, at dette Bytte var undsluppet ham.

Men hvad sagde Byen? Stod Byen paa Malerens Side?

Saavidt Leporello havde kunnet erfare, havde ikke Byen beklaget synderlig den unge Mands Død. Hans Talent var endog om-

tvistet, desuden havde han halvvejs kompromiteret en ung Dame med et kendt Navn.

Da greb Lynges Pennen. *Nordmanden* skulde næppe blive fed af denne Historie, som den havde slumpet op i saa aldeles uden Anstrængelse. Han slog atter et Slag for den offentlige Tone, sagde, at dette Selvmord nærmest maatte betragtes som latterligt, saa overspændt og opstyltet var det, og han vilde raade Politiet til at bringe paa det rene, om ikke andre Skolegutter af Afdødes Kammerater kunde have forhindret dette Barn fra at tage Livet af sig. Slige Ting maatte ikke faa Lov til at foregaa i et Samfund med Civilisation og Moral, man maatte værges sig imod, at Unger brugte Revolveren paa sig fordi Middagssuppen var bleven kold.

Og i denne Stund var Lynges atter hed, opglødet af Medlidenhed med den offentlige Tone og Samfundet, som maatte taale saa meget; han lagde en Masse god Overbevisning i disse Linjer og fandt selv, at de var fortræffelige. Folk kom igen til at beundre hans mageløse Ævne til at træffe raskt og rigtigt sine Medmenneskers inderste Mening i en Sag.

Opstyltet, akkurat! opstyltet og latterligt!
Hvad havde altsaa en saadan Unge at tage
Livet af sig for?

Da Ihlen traadte ind i *Gazettens* Lokaler,
hørte han højlydt Tale inde hos Redaktøren,
og Sekretæren sagde leende:

»Han holder Opgør med en af sine Ven-
inder?«

Lidt efter kom ogsaa en Dame ud fra
Lynges Kontor med alle Tegn paa Sinds-
bevægelse. Hun var svær og fed, med en
usædvanlig lys Hud og blaa Øjne. Det var
Fru L., Bergenserinden, som man kaldte Kvejten,
fordi hun var saa fed og var saa hvid i Huden.

Lynges følger hende bukkende til Døren,
han bevarer Anstanden, beder hende endog
om at titte ind igen en Dag, og han ved jo
dog godt, at efter dette Opgør kommer hun
aldrig mer tilbage. De kunde ikke længer
forliges, Lynges flygtige Sind beredte hende
altfor mange Sorger, og han paa sin Side
imødesaa Skilsmissens Dag med Længsel. Nu
var det Gudskelov over! Disse halvgamle
Damer, som det altid faldt i hans Lod at

dumpe op i det med, de vidste slet ikke, hvormegen Pinagtighed de paaførte en Mand, naar de ikke vilde slippe Taget. Kvejten havde endog bebrejdet ham visse brudte Løfter, visse ufine Streger, Løgne. Naa, hans lange Journalistliv havde øvet ham i at ride Storme af, hans indre Kraft havde endog været saa stor, at han ikke engang havde slaaet Øjnene ned, da hun foreholdt ham hans Brud paa Tro og Love. Saa stor var hans indre Kraft.

Men skulde det dog aldrig lykkes ham at erobre et Hjærte, som ingen anden kunde erobre, den efterstræbte, unge, blussende Pige, som vilde foretrække ham fremfor nogen anden, — skulde det aldrig lykkes ham? Hvorfor ikke? Han var firti Aar, men han var en Yngling, han havde ogsaa faaet Charlotte Ihlen til at rødme for sine Øjne, saasandt som han hedte Lynge.

Saa husker han paa Fredrik, hendes Broder, som han havde trukket ind i *Gazetten* og nu begyndte at ønske bort igen. Og nu blev Lynge atter Redaktøren, den store Journalist, som skrev Landets mest læste Blad. Han aabned Døren og kiged ud, — jo, Ihlen sad paa sin Plads. Lynge vidste ikke længer,

hvad han skulde bruge denne Mand til; Bladets Budget var tungt belastet, og nu havde ikke Ihlen Nyhedens Interesse længer; Folk havde ophørt at forundre sig over at se hans fine Navn i Lynges Blad. Hvad saa? Naturligvis var det ikke bare for Mandens egen Skyld, at han var bleven gjort til Medarbejder i *Gazetten*, og det gik ikke an at sætte altfor meget til paa ham. Der var nu de Snese Abonnenter af Venstres Kærnetropper, som havde forladt *Gazetten* og gaaet over til *Nordmanden*, var det Smaating, Bagateller?

Lynges kunde nu forresten ikke begribe sig paa de Folk, som læste *Nordmanden*, denne stive Fedtklud, som ikke kunde sætte en Strime eller fælde en Agent, om det galdt dens Liv. Han ønskede sin Meningsfælle alt godt, men den laa ham ivejen, den lod ham ikke faa tumle sig, som han ønskede; hans Princip var at gøre et Blad læst trods alt, og *Nordmanden* krydsede dette Princip ved sin ufordragelige politiske Stædighed.

Pludselig sender Lynges Bud paa Forretningsføreren. En liden sortskægget og mager Mand kommer ind. Han har en Smule Aktie i Bladet og er det hengiven med Liv og Sjæl.

Lynge havde hørt, at Abonnenterne begyndte at forlade dem?

Ja, og de skulde være gaaet over til *Nordmanden*.

Lynge tænker. Den lille Forretningsfører tænker ogsaa.

Nordmanden havde Avertissementer fra Dampskibsforretningerne, siger han.

Ja, det havde den kanske? svarer Lynge spørgende.

Ja, *Nordmanden* havde ogsaa Avertissementer fra Kanalvæsenet paa Frederikshald.

Ja, siger Lynge med ét, det skulde den nu rent ud sagt ikke have. Det retfærdigste var, at man averterede i det mest udbredte Blad, og det mest udbredte Blad var *Gazetten*. Naa, det var saa langt fra Lynge at ville en Meningsfælle tillivs; men denne Meningsfælle støtted ham ikke længer i Venstres gamle Politik, den hæmmed tværtimod *Gazettens* Virksomhed. Derfor maatte han bekæmpe den, det var et Principspørgsmaal.

De talte lidt om de frafaldne Abonnenter, Lynge fik Tallet, der nævntes mange bekendte Venstrenavne, flere havde udtrykkelig angivet

Unionsartiklerne som Grund for sin Opsigelse af Bladet.

Inden Forretningsføreren gik, havde der modnet sig en djærv Plan bag hans lille forslagne Pande.

X.

Sneen fyger i Ilinger i Gaderne, Slotsbakken staar i Røg. Alle Røster, alle Lyde, Hovtramp, Bjælderinglen begrades dumpt i Sne, alle Lygter gløder uden at lyse. Og Menneskene stemmer sig med opbrættede Frakkekraver og opskudte Skuldre gennem Byen, haster hjem, haster hjem.

Det er Aften, Leo Højbro spadserer opret og ufølsom som en Bjørn gennem Sneen i Slotsbakken. Han har fremdeles intet Over-tøj paa og gaar uden Handsker, kun en og anden Gang, naar hans venstre Øre fyldes af Sne, tørrer han sig hurtigt af med sine røde, varme Hænder og spadserer videre uden at forhaste sig.

Højbro kommer fra Banken og skal hjem. Han er allerede kommet op til Parkvejen, en

Gangdør aabnes hurtigt, en Dame smutter ud paa Gaden, og Døren lukkes forsigtigt efter hende. Damen faar Øje paa ham og vil trække sig tilbage, men det er forsent, de staar med en Gang lige overfor hverandre. Han kender hende straks, det er Charlotte, og han hilser.

Var virkelig Frøkenen ude i sligt Vejr!

Hun er angst og skamfuld; aned han noget? Højbro var netop den sidste, hun vilde have truffet, naar hun kom ud af Bondesens Dør. Det var et Held, at Lygterne lyste saa daarligt, ellers vilde han straks have mærket hendes Forlegenhed.

Hun svared med et Par Ord, at hun havde været et Ærinde i Byen, det var desværre bleven sent for hende.

Men Højbro talte saa aabent og ligeglad, at hun snart blev rolig hun ogsaa; han kom ganske tilfældig til at fortælle en liden Scene fra Stortingets Aabning, hvor han havde været tilstede, og denne Scene var saa fornøjelig, at hun brast i Latter. Hun var lykkelig over, at han ingen Mistanke havde til hende; nej, han aned Ingenting, naar han var saa rolig.

De stemmer sig imod den drivende Sne og gaar paa saa godt, de kan.

»Jeg ved ikke, om jeg tør byde Dem min Arm,« sagde han. »Men De vilde kanske gaa lidt lettere ved det.«

»Tak!« sagde hun. Og hun tog hans Arm.

»Her er jo ingen, som ser os heller,« sagde han saa.

Dette svared hun intet til. Gud ved, hvad han mente!

»Det er mærkeligt, saa sjælden vi ser Dem nu for Tiden,« sagde hun.

Og han svared atter, ligesom flere Gange før, at Arbejde, bare Arbejde, natligt Ekstraarbejde optog ham.

Han talte sandt. I de lange Aftener, mens han sad alene paa sit Værelse, havde Højbro faaet halvt færdigt et lidet Arbejde, et Slags filosofisk-politisk Brochure, hvori han havde givet en Fremstilling af Venstres ideale Stræben efter fuld Jævnbyrdighed i Unionen, og samtidig havde han med den hedeste Voldsomhed angrebet Redaktør Lynge og *Gazettens* Virksomhed. Højbro pusled virkelig i al Stilhed med denne Bog, Fru Ihlen havde endog i det sidste set ham beskæftiget til langt paa

Nat, og han brugte mere og mere Parafin til Lampen.

Men Charlotte vidste ikke noget om denne natlige Gærning, hun lo og sagde:

»Alt dette Arbejde bestandig! Hvis jeg bare kunde tro paa det!«

Saa, hun troed ikke paa det?

Nej, han maatte undskylde, men

Da skulde han dog give hende Beviser naarsomhelst, gærne saasnart de kom hjem, hvis hun vilde.

De lo begge og gik der Arm i Arm. Naar Vinden slog mod hendes Skørter, standsed hun næsten op, blev tung og lagde sig tættere ind til ham. Hvor det var herligt, at hun næsten ikke aarked at komme af Stedet! Han blev hed og stille af Lykke over at faa hjælpe hende videre med sin stærke Arm.

»Fryser De?« spurgte han.

»Nej, ikke nu,« svared hun. »Men De fryser?«

»Jeg? Ak, nej.«

»Deres Arm skælver jo formelig.«

Ja, hvad saa, om hans Arm skalv? Var det af Kulde, han rysted lidt, naar han dog Gang paa Gang maatte støde Huen højere op

i Panden for Varmens Skyld? Han husked med ét paa, at hun naturligvis var Bondesens Brud, en andens Forlovede; han svared derfor:

»Hvis min Arm skælver, saa er det ikke af Kulde. Jeg er formodentlig bleven træt i den, vi kan jo bytte.«

Og han gik om paa hendes højre Side og gav hende sin anden Arm.

Saa stred de videre mod Snevejret.

»Men at De kan klare Dem uden Yderfrakke,« sagde hun.

»Naar jeg har klaret mig hidtil i Vinter, saa blir der jo intet Brug for en Yderfrakke senere,« sagde han undvigende. »Om to Maaneder har vi Vaar.«

Og Gud skulde vide, at Højbro længted til Vaaren. Denne Vinter havde været den længste i hans Liv, fuld af Lidelse og triste Dage. Om Dagen havde han staaet og arbejdet ved sin Pult i Banken under evig Angst for, at hans falske Navne skulde blive opdagede; Chefen sagde aldrig et Ord til ham, forlangte aldrig en Oplysning, uden at Højbro rykked bævende til, vis paa, at nu skulde han have Stikket. Undertiden havde han den fortvivlede Tilstaaelse paa Læberne, forat faa en Ende

paa det; men naar Chefen kom, og han saa denne Hædersmand, som havde vist ham den højeste Tillid gennem en Række af Aar, forblev han stum, taus som Graven. Og den ene Dag gik og den anden kom, aldrig blev der Ende paa hans dybe Pine.

Saa sled han Dagene igennem.

Men om Aftenerne, naar han kom hjem, blev han et Bytte for en anden Kummer. Han boed Væg i Væg med Familjen i Huset, hans haabløse Tilbøjelighed for Charlotte blussed højt tilvejs; han hørte hendes Fodtrin inde i Stuen, hendes Stemme, naar hun talte eller nynnede, og hver Gang var det, som om en Ildfløjte gik spillende gennem hans Blod. Det var pinefuldt og dejligt, oprivende, fuldt af Uro, han lytted ved Væggen, holdt Aanden og lytted, gætted hendes Handlinger just i dette Øjeblik, bæved i glad Angst, naar hun gik forbi hans Dør ude i Entréen. Kanske kom hun ind nu, Gud ved, hun kunde have et Ærinde. Og hun havde dog aldrig været inde hos ham, aldrig.

Nej, han vilde jo for længe siden have rejst sin Vej, flyttet langt bort til en anden Ende af Byen, hvis han havde havt Raad til

det. Men saalænge Fru Ihlen ikke betalte ham tilbage dette Laan, disse halvandet Hundrede Kroner, kunde han ingen Vej komme. Han havde med sin sidste Øre og ved at sætte ud baade Ur og Klæder faaet Banken fra Haanden ogsaa den sidste Maaned, men saa ejed han heller ikke mer, ikke en Skilling. Gudskelov, der blev dog nok en Raad til næste Termin, Fru Ihlen havde selv sagt en Dag, at nu tjente Fredrik rigtig godt, hun vilde tilbagebetale Laanet allerede i Midten af næste Maaned. Saa blev vel Resten af hans Gæld klaret tilsidst og hans farlige Streg med de efterskrevne Navne begravet og glemt for evigt. Og saa kom Vaaren med lyse Dage og lyse, stille Nætter. Herregud, hvor den skulde være velkommen!

»Nu er vi snart fremme,« sagde Charlotte pludselig.

»Ja.«

Hun saa op paa ham, men kunde ikke se hans Ansigt. Han havde sagt dette Ja saa besynderligt, næsten trist, næsten klangløst. Hun lo og sagde:

»Ja, De havde kanske ikke noget imod at gaa ud i Aker inat?«

»Ikke hvis De var med,« svared han uden Betænkning. Saa angred han sit Svar, tog to tre altfor hæftige Skridt frem og sagde kort og godt: »Sludder! Hvor jeg sluddrer! Naa, nu er vi hjemme.«

Han aabned Døren og lod hende gaa foran opad Trappen. I Entréen mødte Fru Ihlen selv forat lukke op.

»Gud, Charlotte, hvor har du været saa længe?« sagde hun bebrejdende.

Højbro traadte med ét til, han lo og sagde:

»Ja, De maa tilgive os, vi har spadseret, Frøken Charlotte og jeg har spadseret.«

Og Fru Ihlen slog Hænderne sammen over det mageløse Spadservejr, de havde valgt sig.

Højbro sagde intet mer, Charlotte saa paa ham fra Siden. Forstod han alligevel, hvor hun havde været, og vilde han dække hende? Hun kunde have sunket i Jorden.

Men Fru Ihlen gjorde en Ende paa Forlegenheden ved at slaa Stuedøren op og nøde de tilsneede Mennesker ind. Højbro havde intet Overtøj at tage af, han blev puffet ind med al den Sne paa. Jo, jo, lige ind, se, de

havde endog Fremmede, saah, nu skulde han virkelig være elskværdig for en Gangs Skyld!

En ung, forunderlig vakker Dame sad i Sofaen. Hun havde blot stukket op til Ihlens paa Vejen hjem fra Byen, hun boed end længer ude paa Hægdehaugen, det var Charlotte hun vilde træffe. Hendes Pande var overmaade hvid og hendes Øjne grønlig og blanke. Om Halsen havde hun et sort Fløjelsbaand, akkurat som et Barn.

Højbro slog sig straks til Ro og underholdt Damerne paa det bedste. Han blev lidt efter lidt livlig, havde meget at tale om og viste sig i det hele taget fra en ny Side. Baade Charlotte og Sofie blev forundrede over denne Forandring hos ham. Han vidste selv, hvorfor han spilled lystig, den fremmede Dame skulde ikke mangle Underholdning, hun skulde tværtimod have det rigtig interessant. Nu havde han desværre altid vist Charlotte formegen Opmærksomhed, iaften skulde ingen faa nogen Mistanke til ham, han skulde vide at beherske sig.

Charlotte saa Gang efter Gang paa ham. Kulden udenfor havde sat stærk Farve i hans Ansigt, han straaled, hans Ord spilled. Ende-

lig minded hun ham om, at han havde lovet hende nogle Beviser, maatte hun saa faa se dem?

Ja, øjeblikkelig, han vilde hente dem.

Og han rejste sig.

Nej, maatte hun ikke faa følge med? Charlotte rejste sig ogsaa. Saa blev det mindre Bryderi for ham?

Nej! sagde han kort.

Hun satte sig stille ned igen.

Højbro var allerede ude af Døren. Hvad gik der af hende? Iaften vilde hun komme ind til ham, tale med ham, hvad skulde det betyde? Ja, ja, han vidste med sig selv, at iaften havde han ikke overhængt hende, hans Hjærte var rent nu.

Han kom tilbage med sin Brochure, spredte de beskrevne Blade ud i Haanden og sagde:

»Ja, her er altsaa Beviset, dette lille Nattearbejde. Ha-ha, De synes vel ikke, at det ser stort ud? Nej, jeg er ikke vant til at skrive, jeg tænker formeget over, derfor gaar det saa langsomt. Men jeg har altsaa virkelig dette at pusle med om Aftenerne.«

Sofie spurgte:

»Hvad er det? Ja, men hvad er det?«

»Hvad skal jeg kalde det?« svared han.
 »Et politisk Skrift, virkelig sandt, et lidet
 Varsko, et Stød i Hornet, efter fattig Ævne.«

Naa, det skulde ialfald blive morsomt at
 læse engang.

Nej, nej, sagde han, Gud ved, om det i
 det hele taget blev til noget. Men han vilde
 nu gøre det færdigt.

»Jeg er sikker paa, at det blir godt,«
 sagde Charlotte sagte.

Hvor kunde hun vide det? Han rødmed,
 han blev ligefrem bevæget, sagde Tak med
 et kejtet Smil og vendte sig igen om til den
 unge Dame i Sofaen. Saa fortsatte han, hvor
 han havde sluppet, da han blev afbrudt, med
 at fortælle dette Jagtæventyr, som han havde
 begyndt paa; Damen sagde, at hun lugted
 Furrulugt i hele Stuen af det. Ogsaa hun var
 fra Landet og havde været blot det sidste
 Aar i Kristiania, hun kunde saa levende sætte
 sig ind i hans Glæde over Skog og Mark og
 Nyinger under aaben Himmel.

Hun talte med blød, lidt svag Stemme.

Saa lød der Skridt i Entréen, Fredrik
 kom hjem.

Fredrik var ikke i det bedste Humør. Siden Stortinget aabnedes havde Tingene forværret sig end yderligere for ham, der var ikke Tale om at faa anbragt den ringeste Stump af hans Videnskab længer. *Gazetten* var igen det rene politiske Organ med Ledere om alle vigtige Spørgsmaal og de hæftigste Angreb paa Regeringen hver Dag.

Dette Ministerium, som havde begyndt saa godt, som havde Folkets Helt og Afgud til Chef, vakled mere og mere, det stod næppe Stortingstiden ud, og ingen var ivrigere interesseret i dets Fald end *Gazetten*. Det var i Sandhed urolige Tider, gærende Tider. Et Ministerium, som haanedes og forbandedes af alle liberale Blade for dets svigefulde Fra-fald; som segned under alles voldsomme Foragt; som stod og faldt paa Stortingets Naade, der nøled med at give det Dødsstødet, — dertil et splittet Venstre, der kævled indbyrdes om Gennemførelsen af de sidste store Reform-sager; gamle Politikeres Overgang saa til det ene, saa til det andet Parti; Uro og Forvirring og svigtende Meninger paa alle Kanter.

Ihlen havde aldrig i sit Liv levet i saa oprevne Tilstande før, det gik mere og mere

op for ham, at Partipolitiken ikke var hans Fag, og han sled som en Træl for ikke at give sig helt over. Han var lidt efter lidt gleden over fra at skrive om Enebærolje til medicinsk Brug — noget, som der rent ud sagt ikke var nogen almindelig Interesse ved — til Artikler om Husraad for Sygdomme, Uddrag af en populær Lægebog. Han sank stadig dybere og dybere, skrev om Renlighedstilstanden i Gaderne, om Kloakvæsen og havned i en Artikel om Behandlingen af Slagt paa Torvene. Længer ned var det umuligt at komme; hvilken Afstand fra hans Nationalspørgsmaal paa to Millioner til dette Varsko til Kristianias Slagtere om at holde deres Fangskind rene. Men forat sætte Kronen paa hans Fornedrelse havde Redaktøren nu fordret, at han skulde referere fra Tinget, og dermed havde Lynge desværre ogsaa maattet fratage ham hans faste Løn og sætte ham paa Spaltebetaling. Idag var alt dette skeet, netop nu, da han gik fra Kontoret.

Ihlen var nedstemt og mørk; Moderen spurgte:

»Men Spaltebetaling er det saa daarligt?«

»Nej, Mor,« svared han, »det kunde blive meget godt, hvis man bare trykte det, jeg skrev.«

Der blev stille i Stuen. Selv Højbro sad et Øjeblik stum. Fru Ihlen kunde altsaa ikke længer betale ham det lille Laan tilbage, og hvorledes skulde det da gaa med hans Afdrag i Banken den næste Maaned? Han vilde alligevel ikke vise nogen Bedrøvelse iaften, komme hvad der vilde! Saa flytted han sig hen til Fredrik, talte frejdigt med ham, sagde, at naar man først var kommet ordentlig i Gang med at skrive for Spalten, plejed man at finde det langt bedre, man var mere sin egen Herre, man kunde ogsaa arbejde hjemme.

»Ja,« sagde Fredrik, »nu faar jeg forsøge det.«

Den unge Dame i Sofaen rejste sig forat gaa. Højbro tilbød sig at følge hende hjem, og Damen takked hjærtelig for hans Elskværdighed; men det var vel Synd at trække ham ud i Uvejret igen?

Ikke det Spor! Ho, det var ham en Fornøjelse at blive lidt godt indsneet!

Men da rejste Charlotte sig ogsaa og trak Moderen med hen i en Krog. Hun vilde og-

saa gjerne følge med, maatte hun ikke? Bare denne Gang! Kære!

Hvilket Indfald! Hvad var dog ivejen med Charlotte hele Aftenen? Hun vilde ud igen, hun bad med helt blanke Øjne om at faa følge med disse Mennesker ud i Sneen paany. Moderen rysted paa Hovedet, og Charlotte fortsatte hviskende at bede.

Nu forstaar ogsaa Højbro, hvad hun har i Sinde, han ryster ogsaa paa Hovedet, og siger med et Smil:

»Aa, nej, det er virkelig ikke Vejr for Dem iaften, Frøken.«

Hun ser paa ham, giver ham et hastigt, bedrøvet Blik, og satte sig med et tilbage paa sin Stol.

Da Højbro kom hjem om Aftenen, efterat have fulgt den fremmede Dame hjem, hørte han, at Charlotte endnu sad oppe paa sit Værelse.

XI.

Om Morgenen fulgte Charlotte sin Broder ned i Redaktionen. Han skulde allerede Klokken halvti være i Tinget, og han var ikke lidet forsagt. Hvad hjalp det nu alt, han havde lært og skrevet, naar han blev brugt til at lave Smaanotiser fra Tinget?

Redaktøren var ikke kommet. Sekretæren levered Charlotte de illustrerede Blade og Tidsskrifter af Dagens Post at blade i saa længe. Lidt efter kom Redaktøren indad Døren.

Han plystred, hans Hat sad lidt paaskraa, i det hele taget lod han til at være i god Stemning. Han hilste smilende, sagde nogle spøgende, venskabelige Ord til Ihlen og bad ham endelig ikke glemme Blyant, naar han nu skulde i Tinget.

»Det er ikke Meningen, at De skal forblive ved dette kedelige Arbejde,« sagde han nu; »men De maa gøre os den Tjeneste idag. Jeg har nemlig maattet sende en Mand op til Jævnaker i Anledning af Bjørnsøns Møde.«

Saa gik han ind i sit Kontor.

Lidt efter aabned han Døren igen og sagde:

»Vil De ikke komme herind og sidde, Frøken Ihlen?«

Charlotte gik. Hun var virkelig meget glad i Lyng, der altid havde vist hende den største Elskværdighed. Endog efterat Broderen havde tittet indad Døren og sagt, at nu gik han altsaa i Tinget, sad hun stille paa sin Plads og talte med Redaktøren, der alt imellem læste et Brev eller gennemsaa flygtigt et Telegram.

Pludselig holder han inde. Han rejser sig og gaar om paa Siden af hende, der giver han sig til at staa og se paa hende. Hun blader i sin illustrerede Avis, hun kaster et Blik op paa ham og blir blussende rød. Han stod der med Hovedet hældende lidt til Siden og Hænderne paa Ryggen, hans Øjne var

halvt lukkede og smaa, idet han saa ned paa hende.

»Hvilket pragtfuldt Haar De har!« sagde han dæmpet, og han lo skælvende.

Hun kunde ikke længer blive siddende, det sused i hendes Hoved, Værelset begyndte at svinge, hun rejste sig, og just i det samme syntes hun at føle hans Arme om sig, han aanded ind i hendes Ansigt.

Hun satte i et lidet kvalt Skrig, hun hørte, at han sagde: »Nej, hys!« og dermed sank hun ned paa Stolen igen. Hun havde en svag Fornemmelse af, at han havde kysset hende.

Han luded sig endnu ned til hende, hun hørte igen, at han talte, det var tyste, nærgaaende Ord, han henvendte til hende, og da han atter vilde lægge sine Arme om hende, berøre hende, under Paaskud af at ville hjælpe hende op, samlede hun hele sin Kraft og stødte ham tilbage. Saa rejste hun sig, hun sagde ikke et Ord, hun skalv stærkt.

»Saa-saa!« sagde han beroligende og lo igen med en indeklemt, skælvende Fnisen.

Hun aabned med en Gang Døren og gik. Hun var saa forstumlet, vidste saa lidet, hvad

hun gjorde, at hun endog nikked hen til ham til Farvel.

Da hun kom ned i Porten, begyndte hendes Øjne at fyldes med Vand; hun skalv endnu, og hun var kommet højt op i Slotsbakken, inden hun egentlig havde genvundet sin Ro.

Nej, nu var det bedst at faa en Slutning paa det. Det var som om alle og enhver vidste, hvad hun var for en og kunde henvende sig til hende paa de værste Maader. Nu vilde hun fortælle Bondesen det hele og bede ham offentliggøre deres Forlovelse straks. Saa fik de gifte sig senere, naar de kunde.

Et Øjeblik kom hun til at tænke paa Højbro. Ja, han vidste naturligvis ogsaa alt om hende; havde han ikke ligefrem traadt frem og dækket hende igaar aftes? Saa langt var det kommet. Senere paa Aftenen havde forresten Højbro været formelig uhøflig mod hende, svaret hende koldt, afvisende, han kunde ikke have svaret nogen Tøs foragteligere, og han havde dog været inderlig god mod hende før. Saa var han gaaet hjem med Mimi, havde fulgt dette vildfremmede Menneske hjem i Sne og Storm. Naa, hvorfor

skulde han ikke gøre det? Hun — Charlotte — for sin Del kunde ikke vente noget andet, en slig en, som hun var. Men Mimi havde dog kortklippet Haar, og Højbro havde udtrykkelig sagt engang, at han ikke likte Damer med kortklippet Haar; hvorfor gik han da hjem med Mimi?

Saa husker hun tilbage paa, hvad der var foregaaet idag, i den sidste Time. Det var allerede bleven som en Drøm for hende, og hun standsed op midt i Slotsparken og tænkte efter, om Scenen nede paa Redaktionskontoret virkelig var haendt. Hvad var det, Lynge havde talt om? Om et Møde om Aftenen? Gjorde han ikke nogle kildrende Greb henover hendes Bryst, da han vilde rejse hende op? Tænk, om det var en Indbildning alt sammen! Hun var ikke længer sikker i sin Sag, hun var træt og udpint efter en lang, vaagen Nat i Graad og Fortvivlelse, hun havde virkelig ikke sovet en Time. Kanske naar alt kom til alt havde Lynge intet sagt til hende, intet bedt hende om? Han havde kanske blot villet berolige hende, da hun indbildte sig at føle hans Arme om sig? Gud give, at det hele var Løgn! Hun husked ialfald ikke længer,

hvorledes hun var kommet ud af Kontoret og ned paa Gaden.

Hun fandt ikke Bondesen hjemme.

Med tungt Hjærte begiver hun sig videre. Hun maatte vel træffe Bondesen om Aftenen, hun vilde heller ikke vente længer nu, deres Forhold maatte ordnes straks. Hendes Tanke beskæftiger sig stadig med Lynge. Han havde kanske slet ikke sagt noget til hende, hun havde blot bedraget sig selv; men kysset hende havde han, hun følte det endnu; ved Gud, han havde gjort det! Og idet hun gik hjemad, spytted hun flere Gange i Gaden.

Da hun traadte ind i Entréen, ser hun til sin Forundring Bondesen, der just med det samme kom stikkende ud fra Højbro's Værelse. De ser et Øjeblik paa hinanden, han taber for en liden Stund Fatningen, derpaa siger han hurtigt:

»Ja, du var ikke hjemme, jeg har ledt efter dig over hele Huset, jeg kiged just ind i Højbro's Værelse ogsaa.«

»Vilde du træffe mig?« spurgte hun.

»Ikke netop. Jeg vilde sige Godmorgen. Jeg saa dig ikke igaar.«

Hun hørte Moderen komme, hun fik hur-

tigt Bondesen med sig ud paa Gangen og trak Entrédøren i igen.

De gik sammen nedad Gaden, de talte næsten ikke; hver havde sit at tænke paa.

Da de kom ned paa Bondesens Værelse, satte Charlotte sig i Sofaen og Bondesen ved Siden af paa en Stol. Hun beholdt Tøjet paa, for første Gang paa dette Sted. Saa begyndte hun at tale om, hvad der laa hende paa Hjærte; det var nødvendigt, at der blev en Forandring paa dette, Folk saa det hele og foragtede hende.

Saa det? Hvem saa det?

Allesammen, Højbro, Lynge, Gud ved, om ikke ogsaa Mimi Arentzen havde mærket noget, hun havde maalt hende saa med Øjnene igaar.

Bondesen lo og sagde, at dette var noget Snak.

Snak? Nej, desværre, og han skulde tro hende. Hun sagde pludselig med graadkvalt Stemme, at endog Lynge havde været nærgaaende mod hende idag.

Bondesen rykkede til. Lynge? Sagde hun Lynge?

Ja, Lynge.

Hvad havde han gjort?

Nej, Herregud, hvorfor plaged han hende? Lynges havde været nærgaaende, kysset hende.

Lynges? Bondesens Mund gabte af Forbauselse. Død og Helvede, tænkte Lynges selv! sagde han.

Charlotte ser paa ham.

»Det lader ikke til at saare dig meget?« sagde hun.

Bondesen tier lidt.

»Jeg vil bare sige dig,« svarede han, »at Lynges er jo ikke den samme, som enhver som helst anden.«

Nu spærrede hun Øjnene helt op.

»Hvad mener du med det?« sagde hun endelig.

Men han rystede hastigt og utaalmodigt paa Hovedet og svarede:

»Ingenting, Ingenting! At du gider være saa grundig i alt, Charlotte!«

»Nej, hvad var det, du mente?« raabte hun ude af sig selv og kastede sig pludselig næsegrus ned i Sofaen, rystende af Graad.

Bondesen havde aldeles ikke kunnet forhindre, at hans Følelser for Charlotte svandt mere og mere ind Dag for Dag. I den sidste

Maaned havde han ligefrem stridt en Kamp, om han, efter hvad der var passeret mellem dem, skulde indgaa en Forbindelse, som inderst inde var ham imod, eller om han aabent og ærligt skulde gøre deres Forlovelse forbi. Var det saa uhørt at hæve en saadan Smule Forlovelse? Skete der ikke aabne og ærlige Brud i alle Forhold i Livet? Hvordan var det ikke med *Gazetten*? Da den ikke længer kunde tjene Hadets og Broderuenighedens Unionspolitik, traadte den mandigt frem og sagde sig løs. Hvad andet kunde han selv — Bondesen — gøre som ærlig Mand overfor Charlotte? Var det Ret mod ham selv og mod hende, at han indgik en Forbindelse grundlagt paa Løgn og skjult Kulde?

Han havde virkelig overvejet alt samvittighedsfuldt, og en Tidlang havde jo hans Skrupler været svære, nu var han kommet til det Resultat, at det bedste for dem begge var, at de skiltes i Mindelighed.

Han syntes endog, at hans Værd som Menneske blev større ved denne Beslutning, han følte Sandhedens Magt i sig, blev stærk og høj i Bevidstheden om, at han handled rigtigt

Da Charlotte fremdeles hulkede, sagde han saa mildt og skaansomt som muligt:

»Rejs dig op og hør roligt paa mig; jeg vil gjerne sige dig noget.«

»Du elsker mig vel ikke mere, Endre,« sagde hun ganske sagte.

Hertil svared han ikke noget, han klappede hende paa Haaret og sagde:

»Lad mig forklare mig lidt«

Men da slog hun Hovedet op og saa paa ham. Hendes Øjne var tørre, hun hikkede endnu.

»Er det virkelig sandt? Sig mig det, elsker du mig ikke? Saa svar mig, svar mig!«

Han fik indre Kraft til at sige hende mildt og sandt, at han elskede hende ikke saa meget, som før, ikke fuldt saa meget; nej, han gjorde ikke det, desværre. Han kunde ikke hjælpe for det, hun skulde tro ham. Men han skattede hende højt.

Saa blev der stille et Par Minutter, kun Charlotte gav nogle Klynk fra sig, hendes Hoved faldt forover, faldt ganske ned paa hendes Bryst, og hun rørte ikke en Finger.

Det smærtede ham virkelig at se hende saa bedrøvet for hans Skyld. Han fandt paa

at nedsætte sig selv for hende, sagde, at i Grunden kunde hun være glad til, han var hende ikke værd, hun havde intet, intet tabt. Men han fandt som ærlig Mand, at han maatte sige hende Sandheden, mens der endnu var Tid. Saa fik hun gøre som hun vilde med ham.

Atter blev der en lang Stilhed; Charlotte tog sig med Hænderne op til Panden. Pausen vared saa fortvivlet længe, at han greb sin Hat paa Bordet og begyndte at stryge den.

Saa tog hun med et Ryk Hænderne fra Ansigtet, saa paa ham med et stivt, uhyggeligt Smil og sagde:

»Vil du gærne, at jeg skal gaa nu?«

Han studsed og lagde sin Hat tilbage paa Bordet. Herregud, kunde man ikke tage Tingen med lidt mindre Højtidelighed? Der skete jo Brud i alle Livets Forhold?

»Nej, det haster ikke,« svared han en bitte liden Smule skarpt, for ikke at miste noget af sin Bestemthed.

Saa rejste hun sig og gik til Døren. Han raabte hende tilbage, de maatte skilles som Venner, hun maatte tilgive ham. Men hun aabned Døren med det samme og traadte ud

af den, uden at sige et Ord, uden at kaste et Blik paa ham. Han hørte hendes Skridt paa de knirkende Trappetrin, længer og længer nede, i anden Etage, i første Etage, tilsidst stilled han sig bag Gardinet ved Vinduet og saa hende komme ud paa Gaden. Hendes Hat sad skævt endnu, siden hun havde kastet sig næsegrus ned i Sofaen. Saa forsvandt hun om Hjørnet. Hvor hendes Hat sad skævt!

Bondesen aanded lettet ud. Nu var det over. Hvilke Kampe havde han ikke havt den sidste Maaned, og hvilken Mængde Planer havde han ikke tumlet med forat faa dette ulykkelige Forhold ordnet paa bedste Maade. Nu var Striden endt.

En halv Times Tid sidder Bondesen ubevægelig paa Stolen og tænker over det passerede. Han var oprigtigt ked over at have maattet give Charlotte dette tunge Slag saa at sige lige i Ansigtet; det havde passet ham bedre, været mere efter hans Ønske kun at antyde Bruddet, at gaa tilværks med Finfølelse. Men hun havde selv spurgt, og han havde maattet svare.

Der var ingen Tvivl om, at man stod sig paa som Menneske at være tro mod sig selv. Han kunde ikke bebrejde sig andet, end at han i sin Tid havde fattet en overilet Elskov til denne unge Pige; dér var Fejlen, det var saaledes det hele begyndte. Men kunde nogen nægte Hjærtet dets Ret til at henfalde til overilede Paafund?

Bondesen husker endelig paa, at han endnu ikke har spist Frokost. Idet han gaar ned gennem Slotsparken, overtænker han stadig den sørgelige Scene oppe paa hans Værelse. Han husker alt saa klart, alt, hvad hun havde sagt og hvad han havde svaret. Han husker ogsaa, at han traf Charlotte oppe i hendes Entré, hun havde nær overrasket ham inde i Højbro's Værelse.

Nej, hvilken fordægtig Fyr denne Højbro var! Han arbejded, han lagde Miner, hele hans Bord laa fuldt af Kladder og beskrevne Blade. Se, se, han vilde optræde, vilde yppe sig med ingen ringere end Lynge. Gud staa ham evig bi; han vilde knuses, males mellem L ynges Fingre

Hvadbehager, kysset hende? Lynge? Har

man hørt en slig modig Satan! Hvem skulde nu tro det!

Det var gaaet Ihlen godt i Tinget, han havde siddet der i flere Timer og intet havt at bestille; men da han kom ned i Redaktionen med sit Papir, viste det sig alligevel, at han havde faaet mindst to Spalter istand. Saa let havde han aldrig tjent Penge før. Lynge gennemsaa Artiklen straks og fandt den udmærket

Saa vendte Ihlen sig til Charlotte og spurgte, om hun var bleven syg nede i *Gazetten* idag. Hvad var det, som havde fejlet hende?

Charlotte var falden i dyb Søvn, da hun kom hjem, hun havde sovet i flere Timer. Nu var hun bleg og skuddred lidt af Kulde, men ellers mangled der hende intet.

Hun svared sin Broder, at hun havde følt sig uvel, ja. Men det var gaaet over, da hun kom ud paa Gaden.

»Lynge var ganske ængstelig for dig,« sagde Fredrik.

»Virkelig?«

Pause.

Saa overrasker hun pludselig Broderen ved at erklære, at hun aldrig mere vilde følge ham ned i Redaktionen. Og da han trængte ind paa hende om Forklaring, sagde hun, at hun var generet over at se Lynge igen. Det var jo dog flaut at blive daarlig saa at sige mellem fremmede Hænder.

XII.

Lynge var ærgerlig paa sig selv over, at han havde ladet Følelserne løbe af med sig overfor Charlotte. Ikke saa at forstaa, at han var gaaet en Haarsbred videre end han kunde forsvare, om det galdt; men det var dog ubehageligt at blive afvist, forsmaaet, at maatte trække sig tilbage med uforrettet Sag. Altid blev han forsmaaet, altid afvist; kun hos de mere berørte, de vante Kvinder, fik han et lidet snævert Indpas — blandt alle andre. Kom han i sin Tur til dem, slap han ind.

Det ærgred ham saa meget mere for Charlottes Skyld, som han ikke kunde frigøre sig for en Smule Ængstelse. Unge Damer af hendes Stand havde han aldrig tidligere vovet at forsøge sig hos; nu kunde ingen vide, hvad

hun vilde finde paa, hun havde Slægtninge, stor Familje, man kunde blive knebet for det, væltet af Pinden. Naa, der var ialfald ingen Tredjemand tilstede, der var ingen Beviser.

Men han var harm for den hele Historie. Nu havde han endog maattet se gennem Fingre med hendes Broders Uduelighed endnu i nogen Tid; Fredrik Ih lens Referat fra Tinget var i Virkeligheden saa umuligt, at han blev til Latter, hvis han trykte det. Men han maatte trykke det, endog betale det med overdreven Pris forat faa Fred i sit Hjærte.

Og Lynge svor, at aldrig mere skulde en ung Dame faa ham forlokket til Taabeligheder.

En anden Sag var det, at han ikke opgav sin Beundring for Kvinder i det hele taget, selv om det ogsaa var for de mere berørte. Der havde nu Fru Dagny standset ham paa Gaden i Formiddag og bare med et Haandtryk og et af sine røde Smil faaet hans gamle Tiløjelighed for hende til at flamme igen. Koldere var han ikke af sig, med sin bedste Vilje kunde han ikke være koldere af sig. Fru Dagny havde været mer end elskværdig, hun havde beklaget, at hun saa ham saa sjældent i det sidste, sagde, at hun savned ham,

at hun endog havde noget at tale med ham om, noget, hun havde udtænkt i det sidste.

De blev enige om at gaa i Teatret sammen om Aftenen, bagefter skulde han saa følge med hende hjem.

Lynges ventede med Længsel paa Aftenen. En liden Ubehagelighed havde forresten mødt ham, han slængte bort den Avis, han læste i, og rynkede Panden. Den elendige, intrikate Vaskekone fra Hammersborg havde virkelig endnu ikke ophørt at besvære ham, nu havde hun endelig faaet sit Opraab trykt i *Verdens Gang*, og hun havde heller ikke fortiet, at dette Nødraab var nægtet Optagelse i *Gazetten*.

Lynges trak paa Skulderen. Nu maatte han dog vel for Fan være kvit denne Tiggerkærring, som ovenikøbet havde fremstillet sig for ham med alt andet end rent Ansigt! Men der saa man, var der altsaa Taknemmelighed skabt i Verden? Havde Konen ogsaa udtrykkelig gjort opmærksom paa, at han — Redaktør Lynges — havde forstrakt hende med et betydeligt kontant Beløb allerede fra først af? Aldeles ikke, det havde ikke Konen udtrykkelig gjort. Nægtet Optagelse i *Gazetten*! Det var alt.

Saasnart Lyngé var færdig med det nødvendigste til Morgennumret, forlod han Kontoret. Han skulde ind til Barberen og bag-
 efter gaa lige ud til Dagny. Men først havde han et Ærinde at besørge; Lyngé tog Vejen ned til *Nordmandens* Lokaler.

Til *Nordmandens* Lokaler.

Han havde desværre endnu en liden kilden Affære at bringe i Orden; men denne Affære berørte ham ikke videre pinligt. Sagen var, at hans lille Forretningsfører havde af lutter Bekymring for *Gazettens* gode Trivsel gaaet hen og gjort en dum Streg. Forretningsføreren havde simpelthen ladet udgaa Cirkulære til de Averterende, til Dampskibsforretninger, til Købmænd, til Kanalvæsenet paa Fredrikshald, havde sammenstillet *Gazettens* og *Nordmandens* Abonnentantal og opfordret Publikum til at avertere i det mest udbredte Blad. Han havde fattet denne Plan i sin egen forslagne Hjerne, men udført den saa grovt og aabenlyst, saa udelikat, uden saa meget som at antyde et Principspørgsmaal engang, at Redaktøren selv maatte blande sig i det. Tænk, om *Nordmanden* tog Mod til sig denne gang og gjorde Vrøvl! Hvad om den paaviste

Lumpenheden mod en Meningsfælle, mod et ærligt konkurrerende Blad! Lynges vilde ikke for alt i Verden, at en Simpelhed af den Art skulde kunne overføres hans Blad.

Han blir hurtigt færdig med *Nordmandens* Redaktør. Han kom brusende som Byens den fornemste Hane ind i den fremmede Redaktion, sagde saadan og saadan, det var en Uværdighed, en Skam, han vidste intet om det før nu, bad om Undskyldning og lovede at forebygge Gentagelser. Dermed var alt ordnet. *Nordmandens* Redaktør sagde det Par Ord, som skulde siges, nikkede det Par Nik, som skulde nikkes, og lod Sagen falde. Han var i sit Indre endog glad over, at han var saa heldig at kunne gøre sin store Kollega en Villighed.

Saa sagde Lynges Farvel og gik. Men *Nordmandens* Redaktør begav sig øjeblikkelig ind til sin Sekretær og berettede det passerede; han havde Trang til at betro sig til nogen, og der var ingen anden end Sekretæren forhaanden.

Lynges havde klaret Skærrene. Han gik i let Gang, med Hatten paa tre Haar nedad Gaden og stak ind hos sin Barber. En liden Stund efter kom han ud igen, barberet, børstet, i høj Grad forynget og glad. Nu havde han

dog fri iaften, han havde intet Arbejde, Ingen-ting at bære Omsorg for. Da han var kommet et Stykke nedad Gaden, opdager han, at han ingen Mansketter har paa, han har glemt dem efter sig hos Barberen.

Ærgerlig, lidt hæftig vender han om, han gaar tilbage den samme Vej; nogle Minutter efter støder han paa sin Kone. Hun kom lige imod ham.

Se-saa, ja, naturligvis! Hvorfor Fan havde han ogsaa glemt Mansketterne! Han kunde ikke smutte væk, saa ingen Udvej til at rykke tilside, hans Kone stirred ham lige i Ansigtet, idet hun kom gaaende.

Han hilste med et Nik og sagde:

»Naa, er du i Byen!«

»Ja,« svared hun. »Hør, vil du ikke følge med mig i Teatret iaften? Jeg har slig Lyst.«

Han studsed.

I Teatret? Nej, det kunde han ikke.

Aa, jo! Hun havde virkelig faaet slig Lyst.

Hun kunde jo gaa alene?

Hun betænkte sig, men sagde tankefuldt

Ja. Men hvorfor kunde ikke ogsaa han være

med for en Gangs Skyld? Det var ikke saa ofte, hun bad ham.

Nej, han havde et Møde iaften.

Ja, men bare et Par Akter? Han kunde vel ialfald følge hende ned?

Han rysted paa Hovedet og sagde lidt utaalmødt, at han fik nok lade være med Fornøjelserne han, naar noget andet galdt. Der var ikke Tider til at fare paa Løjer i for ham; nu skulde Ministeriet fældes, Dagen var bestemt.

Hun stod lidt.

»Ja, ja, saa faar jeg gaa alene jeg da,« sagde hun.

»Ja, gør du det. Hør, kunde du ikke tage med nogen af Børnene? Aa, nej, det er sandt, det er jo ikke for Børn iaften. Ja, ja. Jeg har glemt mine Mansketter hos Barberen, jeg faar op og hente dem.«

Saa skiltes de.

Var det dog ikke et Svineheld alligevel, at han havde truffet sin Kone før han gik til Teatret! Naa, hun havde jo ogsaa tidligere stødt sammen med ham baade i Teater og ved Koncert uden at sige noget, selv om han

havde havt en eller anden Dame med; men det var ialfald en Dæmper paa ham, et Baand, han følte sig ikke som Spillemand.

Da Lynge traadte ind i Fru Dagny Hansens Stue, modtog hun ham med et lidet glad Udraab. Det var vakkert af ham, at han havde givet sig Tid til at se ud til hende igen, i saa urolige Tider.

Der var endnu et Menneske tilstede, en Frøken Gude, en Dame med ganske hvidt Haar. Lynge hilste hjærteligt paa hende, han havde truffet hende før herude, hun boed sammen med Fru Dagny som Søster, som Kammerat. Frøken Gude gik forresten straks ud af Stuen. Det gjorde hun altid, naar der kom Fremmede.

Lamperne var tændte, en rød Ballon hang og gløded i Sofahjørnet, og henne ved den anden Væg stod paa et Bord en Lampe med et hvidt Lys fra den hvide Silkeskærm. I Kakkelovnen brændte det lystigt.

Fru Dagny satte sig i Sofaen under den røde Ballon, og Lynge midt imod hende paa en Stol. De talte om Byens sidste Nyt, et

Overfald ude i Sandviken, som *Gazetten* havde set sig istand til at bringe en stor Leder om imorges. At Menneskene kunde være saa gruelige mod hinanden! Fru Dagny kom til at ryste, naar hun tænkte paa det. Hun boed der i hele Etagen mutters alene med Frøken Gude og Pigen, hvor snart kunde ikke Turen til en Ulykke ogsaa komme til hende!

Lynge lo og sagde:

»Mutters alene, ialt tre voksne Mennesker!« Forresten gav han hende Ret i, at hvis Ulykken skulde være ude, saa. Naa, der var vel ingen, som havde Hjærte til at gøre hende noget ondt, naar man først saa hende. Det kunde han ikke tro. Nej, hun skulde være i hans Sted! Anonyme Breve, Trudslers, Undsigelser næsten hver eneste Dag!

Og Fru Dagny rysted igen.

Tænk! Hvad gjorde han da med slige Breve?

Lynge trak foragteligt paa sin Skulder, trak foragteligt to Gange paa sin Skulder og svared ligegyldigt:

»Læser dem næsten ikke engang.«

»Tænk! Men at De tør vove det, vove at staa i det slig?«

Og han svared med en overlegen Spøg, en Salme:

»Hja! Man gaar i Fare hvor man gaar.«

Saa husker Fru Dagny med ét, at de skulde i Teatret, og springer op. Nej, nu havde hun nær glemt det!

Lyngeser ser paa Klokken. Han trak lidt paa sit Svar: Det var i Grunden bleven noksaa sent, første Akt vilde ialfald gaa tabt for dem; inden de kom derhen, vilde Klokken være saa og saa mange. Han havde forresten ogsaa temmelig daarlig Tid iaften, naar han skulde sige som sandt var Og han slog den samme Plade i Fru Dagny som i sin Kone: han maatte til et natligt Møde inden han gik hjem, han kunde ikke udeblive. Men Fru Dagny maatte ikke blive vred paa ham, han vilde saa inderlig gjerne en anden Gang, det forstod hun nok, gjerne imorgen Aften. Hun maatte tilgive, at han desværre havde været nødt til at opholde sig paa Kontoret saa længe. Der var saa meget at staa i for Tiden.

Og Fru Dagny satte sig igen. Hun resignered. Naar altsaa noget var ivejen, saa. Men en anden Aften da! Ingen Omstændigheder mere!

Men det natlige Møde gjorde hende nysgærrig, hun vilde gerne have noget mere at vide om det. Vilde han virkelig gaa fra hende og bent hen til et natligt Møde? Men hvor dog denne Mand var stor og ugenomsigtig! Hvilke Omraader spændte han ikke over i sin Virksomhed! Hun sagde:

»De kommer altsaa egentlig bare forat sige, at de ikke kan tage med i Teatret iaften da?«

»Nej,« svared han, »ikke egentlig. Jeg kommer her først og fremst fordi De har været saa sød at give mig Tilladelse til det, dernæst forat høre, hvad det var, De vilde tale med mig om.«

»Ja,« sagde hun, »hvis jeg bare turde sige det saadan lige ud?«

Saa fortalte hun, hvad det var, hun havde tænkt ud i det sidste. Jo, se, nu var Manden borte, han var paa Togt, han kom hjem om nogle Maaneder. Men nu havde Dagny faaet slig Lyst til at gjøre Manden lidt glad, naar han kom hjem; hun havde kanske ikke været rigtig slig som hun burde heller, mens han havde været borte. Naa, det kunde nu forresten lades ufortalt. Men nu havde hun alt-

saa tænkt, at Lynge med sin uhyre Indflydelse hos Ministeriet kunde hjælpe hende lidt med dette

Lynge ryster paa Hovedet.

Vilde hun have Manden forfremmet?

Nej, det gik vel ikke an? Vel? Det forstod hun sig ikke noget paa. Men hun vilde saa gerne være lidt for Manden i Grunden, glæde ham med noget? Hun havde rent ud sagt — det var vel Skam at sige det — men hun havde tænkt paa en Orden til ham, et Kors?

Alt dette sagde Dagny som et eneste langt Spørgsmaal, og hun iagttog Lynges Ansigt, mens hun talte. Han saa ikke afslaaende ud, tværtimod, han saa næsten ud til at ville give hende Haab.

Han brast i Latter og sagde:

»En Orden? Deres Mand en Orden? Sætter De Pris paa sligt noget?»

Hun rysted hæftigt paa Hovedet.

»Nej, nej!« raabte hun. »Ikke jeg, det ved De nok. Men Herregud, naar nu han sætter Pris paa det? Han hører jo til dem.«

»Hja!« sagde Lynge.

Han taug en Stund. Begge taug.

»Det er bare det slemme,« fortsatte han, »at Ministeriet saa snart gaar af, et Højre-ministerium kommer istedet, og overfor et saadant formaar jeg intet, eller saa godt som intet.«

Hun tier. Begge tier.

»Hvor det var kedeligt!« sagde hun endelig. »Ellers havde De kanske gjort det, hvad? Sig, har De villet gøre det ellers?«

»Jeg har ialfald villet gøre alt, hvad jeg har kunnet,« svared han.

»Tak!«

Og dette Tak gik ham til Hjærte. Han spurgte:

»Bedrøver det Dem meget, at De ikke kan glæde Deres Mand med denne Overraskelse nu da?«

»Ja, i Grunden meget,« svared hun og havde næsten Taarer i Øjnene. »Jeg vilde saa gjerne have set ham glad. For jeg har sandt at sige været glad mangel, mangel Gang, mens han har været borte Naa, saa taler vi ikke mere om det!« sagde hun og slog over i en frejdigere Tone. »Tør jeg spørge Dem om en anden Ting?«

»Herregud, spørg væk!«

»Hvad er det for et natligt Møde, De skal til, vil De sige mig det?«

»Det er et politisk Møde,« svared han uden Betænkning.

»Et politisk Møde? Saa sent? Noget især paafærde?«

Og atter svared han uden Betænkning:

»Det er Ministeriets Fald, det gælder. Vi skal raadslaa om Dagen, om Anledningen.«

Lynge holdt ikke af at tilstaa, at hans politiske Herredømme havde faaet et lidet Knæk. Inden det ledende Venstre havde nogle begyndt at fatte Mistanke til den store Redaktør, siden hans berømte Unionsartikler vidste man ikke rigtig, hvor man havde ham. Der blev holdt Konferancer uden ham, Stortingets Præsident havde ikke besøgt ham en eneste Gang siden Tingets Aabning, og Lynge var ikke længer uundværlig. Nu havde han en Anelse om, at hemmelige Møder holdtes baade her og der hos Førerne, og han var med i Aanden, han deltog som før, sagde sit rammende Ord og veg som sædvanlig ikke en Tomme i sine Principer. Der var sikkert en Konferance iaften, Leporello havde snuset det op, og Ministeriets Fald blev ganske sikkert besluttet. Ved en

saadan Begivenhed var han med, var han selvfølgelig med.

»Tænk, Ministeriets Fald!« sagde Fru Dagny.

Hun faldt i Tanker. Hun husked saa tydeligt, hvor stærkt dette Ministerium var bleven hyldet for nogle Aar siden, det første liberale Ministerium i Landets Historie. Hendes Fader, Provst Kielland, kendte Ministerchefen personlig; hvor ofte havde han ikke talt med sine Børn om denne vældige norske Stridsmand, hvis Lige endnu ikke var født herhjemme! Landet havde i en Menneskealder genlydt af hans Røst, Hjærterne havde skælvet mod ham i Begejstring, naar han slynged sine Kampord ud. Og nu skulde han falde! Gud i Himlen, hvor det var sørgeligt altsammen, naar ikke engang en saadan Mand kunde staa sig! Tænk, at slænge ham simpelthen væk, nu da han har slidt op sin hele Kraft i Arbejde for Fædrelandet!

Fru Dagny havde inderlig ondt af ham. Hun sagde:

»Men maa endelig Ministeriet falde da? Chefen ogsaa?«

Lynges svarede kort og godt, uden Spor af Sentimentalitet:

»Naturligvis.«

Lang Stilhed.

Saa vilde han falde! Saa blev han glemt, aldrig nævnt mere, aldrig hilset paa Gaden; han vilde være som en død Mand. Fru Dagny skalv bare ved Tanken. Hun var bleven saa hjærtens bange for alle Katastrofer; siden den taabelige Hændelse med Æventyreren Nagel ifjor, havde hun ikke kunnet taale Rystelse af noget Slags. Og her faldt Norges fyrigste Geni, slængtes væk som udbrugt, som ubrugelig; hver Stump Avis i Landet vilde meddele Tildragelsen og saa tie om ham for evigt.

»Gud, hvor jeg synes, det er saart!« sagde hun endelig.

Den ægte Bedrøvelse, som lød i disse Ord, gjorde ham opmærksom, hans Artist-hjærte bæved med, han saa paa hende med næsten duggede Øjne han ogsaa og sagde:

»Ja, det synes jeg ogsaa, men.«

Hun rejste sig pludselig op fra Sofaen, kom frem paa Gulvet, lige hen til hans Stol, folded sine Hænder over hans Skulder og sagde:

»Kan ikke De frelse ham? De kan det!«

Han blev forvirret, hendes Nærhed, hendes Ord, Duften af hendes Aande satte ham virkelig for et Øjeblik i Forvirring.

»Jeg?« sagde han.

»Ja Aa, om De gjorde det!«

»Det kan jeg vist ikke,« sagde han bare. Da han med det samme tog efter hendes Hænder, trak hun sig langsomt tilbage, begyndte at gaa frem og tilbage paa Gulvet med sænket Hoved og lod ham sidde igen alene.

»Han kunde have lydt os og været sin Fortid mere tro,« sagde Lynge, »saa havde han kunnet regere sit Liv ud.«

»Ja, det er vel saa.« Fru Dagny satte sig igen i Sofaen. Saa sagde hun: »Men vil det blive saa meget bedre at faa en ren Højre-regering?«

»Som ialfald ikke har brudt Tro og Love, ja,« svared han.

Men Lynge kom alligevel til at tænke paa disse Ord. Var det fra Venstrestandpunkt saa meget bedre at faa en ren Højre-regering? Efter en lang Stilhed sagde han:

»Men De har forresten Ret i det. Det slog mig, hvad De sagde «

Hun laa der tilbage i Sofaen aldeles dejlig, hendes Øjne hviled paa ham som to blaa Stjærner. Lyngesittred, Kvinder var det ham vanskeligt at staa for. Denne Mand, som var saa stræng og ubønhørlig; hvis Principfasthed i lange Tider havde været et Mundheld; som saa skaanselløst rensed Samfundet for al Humbug, denne Mand vakled i sin Sjæl ved Klangene af en Kvindes Stemme. Hun havde Ret, det var kanske ikke saa meget bedre at faa en ren Højreregering. Og nu begynder øjeblikkelig hans kvikke Hoved at arbejde, Alverdens Muligheder fór gennem hans Hjerne, han samlede de sprængte Partier, blæste sindrige og møjsommeligt opstillede Kombinationer om som Korthuse, indsatte Ministre, pegte, befaled, regered Landet

Han rejste sig ude af Stand til længer at holde sig rolig, og sagde med en Stemme, der skalv af Uro, af Bevægelse:

»De har sat mig paa noget, Frue, jeg beundrer Dem grændseløst. Jeg kommer til at gøre noget«

Hun rejste sig ogsaa. Hun spurgte ham ikke ud om noget, han vilde maaske heller ikke have sagt noget mere, saa ugenomsigtig

som denne Mand var; men nu rakte hun ham sin Haand og lod ham beholde den. Og nu udbrød hun henreven af hans Ild, hans Snarraadighed!

»Gud, hvor De er et storartet Mand-folk dog!«

For et Kvarter siden, endog blot for fem Minutter siden vilde disse Ord have glødet ham op til at nærme sig denne unge Kvinde med Taabeligheder igen, nu derimod var han atter bleven Redaktøren, den offentlige Personlighed, optagen kun af sine Planer, besat af det desperate Kup, han pønsed paa. Endog hans Øjne var fraværende, disse Gutteøjne hvilte stive og dunkle paa Lampen med den hvide Silkeskærm, og der gik smaa Trækninger over hans Pande. Hun vilde endnu en Gang have nævnt Ordenen, Korset, sagt, at det var et barnagtigt Indfald af hende og bedt ham om at glemme det; men hun vilde ikke forstyrre ham, og desuden havde han sikkerlig allerede glemt det. Kun da hun stod i Døren, og Lynge allerede var udenfor, kunde hun ikke dy sig, men sagde:

»Og dette med Korset var altfor dumt, vi glemmer det; hører De, vi glemmer det?«

Da vendte hans gamle Hede tilbage, hans Kælenhed vaagned, og han greb hurtigt den unge Kone om Livet. Og da hun traadte tilbage, værged for sig, svared han:

»Glemmer vi det? Jeg har det ikke med at glemme.«

Saa sagde han Godnat og gik. Hun stod tilbage oppe paa Trappegangen og raabte endnu ned til ham:

»Saa sees vi vel igen?«

»Og han svared dybt nede:

»Om nogle Dage.«

Lynges gik instinktsmæssig nedad mod *Gazettens* Kontor.

Stadig grassered og støjed det inde i hans Hoved, Planer gæred, store Beslutninger fattedes; Gang paa Gang var han lige ved at støde mod Mennesker paa Gaden. Klokken var blot elleve, endnu var Byen oppe, alle Lygter brændte.

Lynges skulde endnu overraske Landet. Trods alt, stik imod hvad han i Maaned efter Maaned havde arbejdet for, vilde han redde Ministeriet. Han vilde tage Ordet for en ra-

dikal Rekonstruktion, han vilde beholde Chefen og en eller to af Statsraaderne, Resten skulde erstattes med nye Mænd, altsammen forat forebygge en Højreregering. Kunde en ægte Venstremand handle anderledes? Kunde han forsvare at paaføre Landet en Regering af Højre, nu da de store Reformere skulde gennemføres? Lynge havde allerede fundet de fremragende Venstremænd, som skulde træde ind i det nye Raad, hans Ministerliste var færdig, han vilde selv give Anvisning paa Personerne, naar Tiden kom.

Og atter vilde *Nordmanden* og de dogmatiske Venstreførere skære Tænder af Forbittrelse over, at deres Beslutninger blev omkastede. Ho-ho, hvor de vilde mukke! Hvad saa? Var han ikke vant til at ride Storme af? Han skulde dog vise de gode Mennesker, at de ikke ustraffet kunde udelukke ham — Redaktør Lyng — fra deres natlige Møder. Det var ikke undgaaet hans Opmærksomhed, at Venstreforeningen havde holdt Seksa i *Royal* uden ham, man vilde forbigaa ham, lægge ham tilbage; det lysted ham at se, hvem der kom til at vinde ved den Sort Selvraadighed. Havde

han ikke i snart Halvdelen af sit Liv tjent Landet og Partiet som en Træl?

Lynge skjulte ikke i denne Stund for sig selv, at der var skeet et Omslag i Folkets Tiltro til hans Politik. Vist var Folket forandret, det saa han godt, han havde det ikke længer helt og holdent i sin Lomme, det havde splittet sig, det var for og imod ham, der var Debat om ham. Og altsammen kom af de ulyksalige Artikler om Unionen. Naa, han vilde lære de Folk at tænke sig om, han havde atter lagt et Jærn i Ilden, og han skulde lade Hammeren danse paa det, spille paa det, saa Alverden skulde forbauses. Ude i Landet havde man endnu Ministerchefens Navn kært, Folk, som havde hørt hans Ros i deres hele Liv, kunde ikke rive ham ud af deres Hjærte. Nu kom Lynge som et Herrens Vejr, brændte Raketter af, svinged Hatten igen og hæved atter under fuld Musik den gamle Stormand op til sin Tinde. Folket vilde øjeblikkelig lytte til disse Toner, det var kendte Toner, der var Magt i dem, og det vilde juble med som før, som i gamle Dage. Jo, Lynge vidste, hvad han gjorde.

Vi sees vel igen? Ja, de skulde sees igen. I disse nogle Dage skulde han gøre Fra Dagny

en Tjeneste, som ingen anden i Landet havde Magt til at gøre hende, hun skulde forstumme, stejle overfor hans Vælde. Han skulde ogsaa gøre sig selv en liden Tjeneste, han skulde bringe sig i Erindring lidt knusende, lidt overvældende, saaledes at han ikke saa let blev glemt igen. Den Opsigt, han nu kom til at vække, skulde holde ham skadesløs for lange Tider, og han tænkte allerede paa en liden Udvidelse af *Gazetten*, en Tommes Tillæg, som de Tusinder af nye Abonnenter, der nu kom til, skulde overraskes med ved Kvartals-skiftet.

Hvad vilde ikke Folk sige, Alverden sige? Bladene, hans Kolleger hans Konkurrenter, Venstrepressen vilde lade forarget; hvorfor ikke? Det var netop Strid om sit Navn og om sit Blad, han ønskede. Forresten kendte han Venstrepressen, den nikkede de Nik, som skulde nikkede, naar han havde talt, den havde den hæderværdigste Stok af Redaktører, hvis Styrke ikke netop sad i Hovedet. Han havde saa ofte blændet dem, de nikkede, de sagde som han; om han gav dem sine Strømper at stoppe, vilde de stoppe. Den eneste, som maaske vilde studse og bede om Betænkningstid, var *Nordmanden*.

Naar Lynge kom med sin Rekonstruktion af Ministeriet, vilde *Nordmandens* Redaktør for et Øjeblik falde i Staver, saa vilde han sige de Ord, som skulde siges, hviske sine Betæneligheder med yderste Hensynsfuldhed og staa fast paa sit. Jo, Lynge kendte ham. Og voved *Nordmanden* at henvføre hans store og fine diplomatiske Fif til Slingring, saa skulde den jo faa sit Svar. Nej, det var ikke Slingring, det var netop i Egenskab af fast Venstremand, han tog dette Skridt; det var ikke Slingring, det var Politik i Politiken, den samme Marsch, men en forandret Taktart

Lynge var kommet lige op til sin Kontordør, da han standsed og betænkte sig. Det var i Grunden til ingen Nytte at gøre noget iaften, *Gazettens* Morgennummer var fuldt paa Forhaand, og han kunde kanske ogsaa trænge Natten til at overveje Detaljerne i. Han var lige ved at vende om, da han af gammel Vane aabned Brevkassen og stak til sig den ankomne Post; Aviserne lod han ligge.

Han gik ned i Porten og gjennemsaa Brevsagerne i Skinnet fra en Lygte; han hæfted sig ved en stor, gul Konvolut med Laksegl og brød den lidt nysgærrigt.

Lynges rykkede brat til, han holdt endog for et Øjeblik Aanden. Statsministeren! Ministeriets Chef ønskede en Samtale med ham, ønskede denne Samtale saa snart, som muligt, Nat eller Dag.

Hvor heldigt, at han var kommet til saadan rent instinktsmæssig at gaa ned til Redaktionskontoret! En Samtale Nat eller Dag, noget stod paa, den store Ekscellence vaklede maaske paa Taburetten? Naa, saa meget bedre, saa meget større blev Lynges Sejr! Var han forbigaaet til de hemmelige Raadslagninger hos Førerne, fik han alligevel sit natlige Møde, selve Statsministeren kaldte ham.

Lynges tog en Droske og kørte sporenstreg ned til Toldbodgaden. Her stod han ud og gik tilfods til Stiftsgaarden. Var der nu ogsaa nogen af hans Medmennesker, som saa hvor han gik hen saa at sige i Midnatstimen? Han spejdede omkring, Gaden laa elendigt øde, der var ingen, som saa ham. Han ringte, Porten aabnedes, han var ventet, han blev indladt uden at blive mødt.

Den gamle, hvidhaarede Ekscellence mødte ham i et privat Rum.

»Jeg har været saa fri at ulejlige Dem herved, fordi noget vigtigt er i Gære,« sagde han. »Jeg takker Dem, fordi De kom.«

Denne Røst, denne Røst! Lynges havde hørt den før, i Tingsalen, paa Tribunen, foran store Menneskemasser. Lynges bæved.

De satte sig overfor hverandre; Lynges holdt sin Hat i Haanden.

»Jeg tænkte mig nok,« sagde Ekscellencen, at De vilde gaa ned i Redaktionen iaften, naar De kom fra Raadslagningen.«

Lynges svared intet, han bukked. Ved en saadan Begivenhed, som denne Raadslagning, havde han jo været med, havde han jo selvfølgelig været med.

»Jeg ved desværre,« fortsatte Ekscellencen, »at der har været megen Uoverensstemmelse mellem Dem, Hr. Redaktør, og mig i det sidste. Jeg beklager det, og jeg siger mig ingenlunde fri for Fejl. I den svære Overgang, da Landets første Venstreregering skulde overtage Styret, havde vi Statsraader ogsaa mere Arbejde end nogen aner, for ikke at glide, ikke at fejle; ti Grunden var glat, Hr. Redaktør. Jeg siger ikke dette som et For-

svar, men jeg tror, der er en liden Undskyldning i det.«

»Selvfølgelig, Deres Ekscellence.«

Men der var ingen uoprettelige Fejl begaaet, vedblev Ekscellencen i samme næsten fortrolige Tone; med lidt god Vilje skulde alle se det og Historien dømme; mangt og meget kunde blive rettet paa allerede straks, hans lange Arbejdsdag havde vist hans utrættelige Vilje til at tjene sit Land. Og nu! Ekscellencen vidste ikke, hvad Hr. Redaktøren vidste, han havde intet Kendskab til den Beslutning, som Oppositionen havde fattet iaften angaaende Ministeriet; men var det Ministeriets Fald, den havde besluttet nu just paa dette Tidspunkt, da skulde Solen staa op imorgen over et Folk, som ikke vidste, hvad det havde gjort; Ansvarret vilde blive tungt at bære.

Og atter bad Ministeren om Undskyldning for, at han havde ulejliget Hr. Redaktøren ned i Stiftsgaarden paa denne Tid af Døgnet. Han havde dog havt en Anelse om, at man vilde tvinge Regeringen til at dimissionere en af de første Dage, kanske allerede imorgen.

»Deres Ekscellence tager maaske ikke fejl deri,« sagde Lyng.

Han havde forresten allerede et Par Gange villet afbryde Ministeren, villet erklære, at han allerede før han kom herved havde fattet den Beslutning at lade ialfald Regeringens Chef forblive paa sin Plads, men den gamle Parlamentariker havde overvældet ham med ét, havde villet overbevise ham, overvinde hans Modstand. Lynge lod det staa til.

Ministeren blev stor og skøn i sin Lænestol, han sagde spillevende Ting, gjorde snare Gestus, holdt en Tale. Med overlegen Kunst og Ildfuldhed udvikled han sine Meninger om Situationen, spurgte, lod den anden svare og fortsatte igjen med fyrige Ord. Han respektered Lynges talentfulde Modstand, hans Angrebs store Inderlighed; slige Angreb kunde kun bunde i den høje og hellige Overbevisning, de gjorde ham Ære. Men nu vilde han spørge ham, netop fordi Hr. Redaktøren var Mesteren, var Partiets enestaaende Talent, han vilde spørge, om han kunde forsvare at hjælpe en Højregering til Magten nu, da alle de Sager, Hr. Redaktøren saavelsom han selv og det samlede Venstre havde arbejdet for i alle disse lange Aar, endelig var under Gennemførelse? Om han kunde forsvare det?

Ministeren vidste hele Tiden, hvad han sagde, hvorledes han belagde sine Ord; han kendte Lynge ud og ind, intet hos ham var skjult for den gamle, fine Ekscellence. Han havde fulgt Lynges unionspolitiske Manøvrer og vidste maaske i denne Stund, at Lynge slet ikke kom fra nogen Raadslagning, at han i det hele taget ikke havde Venstres uindskrænkede Tiltro. Men Ekscellencen var heller ikke blind for denne Redaktørs frygtede og beundrede journalistiske Færdighed, ude i Folket havde hans Navn den samme store Klang, hans Avis blev læst og fulgt, Provinspressen gjorde endnu Korstegn for dens syv Linjers Stumper. Ekscellencen vidste, at denne Mand kunde være ham til Nytte, ja, han var næsten overbevidst om, at lagde Lynge sig lidt stridt i Sælen, skulde hans Ministerium blive siddende, trods nogen hemmelig Raadslagning iaften.

Han rejste sig og bød Lynge en Cigar.

Redaktøren sad endnu omsuset af Efterklangen af Ministerens Veltalenhed. Ja, saaledes havde han hørt ham før, i Tingsalen, paa Folkemøder, for mange Aar siden. Du store Gud, hvor dog den Mand kunde opildne til Begejstring og vovsomme Handlinger!

Han sagde rent ud, at et Arbejde for at bane Vejen for en Højreregering var ham lidet tiltalende. Han havde ogsaa overvejet, om det ikke kunde undgaaes, om det slet ikke lod sig gøre at undgaa det, og han var standset ved Muligheden af en Rekonstruktion. »Jeg har tænkt mig en Rekonstruktion af Deres Ekscellences Ministerium.«

»Selvfølgelig!« afbryder Ministeren hurtigt. »Selvfølgelig maa vi udskyde over Halvdelen af vore Raader og faa dem erstattet med Mænd, som kan og vil tjene sit Land i denne Krise.«

Saa var de i Grunden enige.

De forhandlede endnu en stiv Time, løste og bandt, aftalte Detaljerne med hverandre og takked hinanden gensidig for hvert stort og godt Indfald. Kun med Hensyn til selve Avisfejden vilde Ekscellencen overlade alt til Redaktøren, han kunde ikke selv skrive, han slog ud med Haanden og sagde spøgende:

»Deres Pen, Hr. Redaktør, ønsker ikke jeg at blive udsat for.«

Lyngesad engang med Ordet paa Tungen og vilde slaa paa Sagen med Korset, med Ordenen, som det naturligvis vilde være Mi-

nisteren en Fornøjelse at skaffe ham; men det var for smaat, for lidet alvorligt at bringe et saa ubetydeligt Legetøjsspørgsmaal paa Bane i denne alvorlige Aften. Lynge vilde vente, der kom ogsaa en Dag senere. Da han tog Afsked med Ministeren, havde han ikke nævnt Ordenen.

Endnu ved Døren sagde Hs. Ekscellence, da han for sidste Gang trykked Lynges Haand:

»Jeg takker Dem endnu engang fordi De kom. Vi to har inat gjort Norge en Tjeneste.«

Og Lynge gik.

Gaden var tom, alle Gader var tomme, Byen var gaaet tilsengs. Lynge begav sig op til Redaktionskontoret.

Han vilde gøre færdig sin første Artikel allerede iaften, mens hans Flamme spilled højt. Hvad han nu skulde skrive, vilde komme til at forundre nogen hver, det vilde blive læst højt og lavt, diskutteret, gentaget i det uendelige, lært udenad; det galdt at gøre sine Sager godt.

Lynges aned, at han stod i Begreb med at tilføje sin politiske Anseelse endnu et Knæk. Og hvad saa? Det vilde oprejses mangefold af den store Sejer, han skulde vinde. Han saa i Aanden sit Blad som det største i Landet, med Titusinder af Abonnenter, egen Telegraf, egen Jærnbane, en Ekspedition paa Opdagelser ved Polen, Filialer i alle Verdensdele, Balloner, Brevduer, eget Teater og egen Kirke bare for Trykkeripersonalet. Hvor var ikke altsammen smaat overfor saa gigantiske Syner! Og hvad om han tabte endel Godtfolks Tiltro? Skrab, Skrab! Lad det bare brage sammen med den Tiltro, han slog om i en anden Gade. Hvad havde han ogsaa faaet i Erstatning for sit endeløse Slid for disse Landsens Katekismus-helte? Havde det bragt ham den Paaskønnelse, han egentlig havde sat Pris paa? Tog virkelig fine Folk Hatten af for ham? Gav Bispen og Generalen ham et Nik? Blev deres Døttre dunkle i Blikket af Beundring, naar han gik forbi dem paa Gaden? Ak, der var Alexander Lynges med alle sine Fortjenester udestængt; selv højnæsedes Venstremænd begyndte at lave Møder uden ham. Der var nu denne Datter af en Oberst, som havde tøjlet fire Heste i

København, — havde hun ladet som om hun kendte ham, naar hun passerede? Aldeles ikke, skønt han havde omtalt hende saa velvilligt i Bladet.

Nej, man skulde ikke spille med ham, det skulde man ved Gud ikke gøre; han var istand til hvad det skulde være, ingen kendte hans Vilje og hans Kraft. Han vilde sejre i sin nye Politik, Folk skulde, skulde komme knælende til ham igen, han vilde tøjle dem, bringe dem til Fornuft. Atter skulde de ventende Skarer lytte til hans Afgørelser i Tingene

Lynges steg ind i Redaktionen. Der var mørkt. Han tændte Lys og undersøgte Kakkelloven; den var tom. Saa satte han sig ned ved sit Bord og tog Pennen. Hans Artikel skulde være som Sværd og Ild, det galdt at faa den til at hugge og fænge. Saa dypper han Pennen, saa vil han begynde, men han standser.

Hans Øjne falder paa de blaa Bogstaver paa hans Haandbage, disse skæmmende Mærker, som gjorde hans Hænder simple. Af gammel Vane og ganske mekanisk begynder han at

gnide dem, puste paa dem og gnide dem igen. Saa opgav han det.

Og Redaktør Lynge skriver, sidder inde i dette kolde Rum, hvor Ilden er gaaet ud, og skriver med sine mærkede Hænder til langt, langt paa Nat.

XIII.

I flere Dage stod Striden mellem Lyng og Venstre om Regeringens Rekonstruktion. I disse Dage maatte det gaa som det kunde med »Pressens Tone«, Pressens Tone var i Virkeligheden ikke altid, som den burde være; men da Højre ironisk spurgte *Gazetten*, hvor den nu havde gjort af sin Tone, holdt Lyng forsaavidt Ord, som han slet ikke gad svare paa denne Spydighed. Han havde andre Op-gaver at bruge sine Kræfter paa.

Det gik forøvrigt som Lyng havde forud-tænkt: Venstre blev først slagen med Stumhed, saa hviskede *Nordmanden* sine Betænkeligheder, saa svared *Gazetten* igen, og Kampen rased lidenskabeligt i det ganske Land. Lyng blev forresten ikke uden Støtte, han stod

aldeles ikke alene, hans Strømpestoppere inden Stortingets Venstre og inden Provinspressen rakte ham en Haand saa hjælpsom, som den kunde være; en Redaktør af en Oplandsavis, en Mand, hvis Hæderlighed var saa stor, at ikke mer end Halvdelen af Landet tvivled paa den, denne Mand kunde ikke forsvare at lade Lynge kæmpe alene, han gik simpelthen over til *Gazettens* Mening og stred med.

Leporello havde det Hværv at udforske Byens Stemning, han gik i *Grand*, lytted ind hos *Gravesen*, stak Næsen ind til *Ingebret* efter Teatertid, kapred en Stortingsmand paa Gaden, altsammen forat faa vide Byens Stemning. Og hvad sagde Byen? Byen sloges eller taug, Byen deltog i Skuespillet eller den blot iagttog det, Lynge havde ingenlunde vundet.

Jasaa, man gjorde Modstand, man vilde formene ham Adgang til at sejre? Lynge satte alle Sejl til, og han bragte saavidt megen Forvirring ind, at Kampens Udfald en Stund var uvis; Strømpestoppernes Hær steg i Løbet af et Par Dage til det dobbelte. Lynges Pen gjorde meget og paaskønnelsesværdigt Arbejde; men var det dog ikke mærkeligt, den gnistred

ikke? Der faldt ikke Funker, ikke altid, ikke ubetinget. Det var som om Ilden var gaaet ud.

Her havde nu Lynge skrevet nogle Artikler, hvori han stræbte at give et fattigt Udtryk for sin uvisnelige Beundring for Ministeriets Chef. Ordene havde mangan Gang faldt hvassere i hans Blad, der var desværre ikke altid øvet det Maadehold i Angrebene, som det sig sømmed et Blad af *Gazettens* høje Rang; men nu var der ikke Tid at tænke derpaa, nu skulde Venstre søge at samle sig som én Mand om at skaane Landet for en Højreregering. Man skulde atter give Ministerchefen en Chance, lade ham forsøge sig endnu engang, med Mænd, som havde Folkets Tillid, med Kærnekarle af Venstres Elite. Dette var den eneste Udvej, der var intet Valg. Og Lynge anførte endog i Alvor, hvad en Udlænding havde skrevet til ham i Spøg, at holdt man blot fast paa den Regering, man havde i Norge nu, saa gjorde man storlig Ret, man modarbejded Reaktionen i Europa.

Nordmanden var stædig og ulærvillig som sædvanlig, den spurgte om den hørte rigtigt, om det virkelig var *Gazettens* Mening at ville beholde denne Ministerchef, som Bladet selv

i Aar og Dag havde skamskældt som Forræder og Løgner?

Men Lynge svared den gamle Dumrian med overlegen Haan: Ja, var det ikke forunderligt? Skønt to og to var fire, skønt der var Hungersnød i Kina, skønt Kejser Ferdinand var død, saa holdt han alligevel paa en Rekonstruktion af et liberalt norsk Ministerium, fremfor at slippe Højre til Magten. Forstod *Nordmanden* det nu?

Men inde i Stortingets Sal og ude i Stortingets Gange hersked der i de Dage den pinligste Uro, Repræsentanterne trak hinanden om efter Knaphullerne og stod overfor hinanden med lyttende Øren, fulde af den urokkeligste Overbevisning og fulde af Bagtanker. Vidste de nu blot, hvem Sejren kom til at tilhøre! Hvor var den rette Side? De tænkte paa Valget og vidste ikke deres arme Raad; den gamle Præsident kunde heller ikke give dem det ringeste Fingerpeg, alt, hvad de kunde faa ud af ham, naar han kom forbi med sit Hoved paaskakke og Hænderne paa Ryggen, var, at han desværre ikke kunde sige noget; han hæded ikke, hans Hjærte var rent

i saa Maade; men skulde han hælde, da hælded han nærmest til begge Sider.

Og Lynge hamred og spilled paa sit Jærn, laved de kendte Toner, svang Hatten; men var det ikke mærkeligt, Folket fulgte ham ikke, og Jærnet var koldt! Aldrig havde han slidt ihærdigere, han vidste, at meget stod paa Spil for ham, tabte han her, kom han til at undgælde sørgeligen for det. Det var næsten tragisk at se denne fordums Herlighed rejse sig og stride med Stumperne af sit Talent for en anden fordums Herlighed. Intet syntes at hjælpe, Leporello bragte Dag for Dag mistrøstigere Besked om Byens Stemning, og Lynges Humør sank ned til tyst Raseri. Hvad, havde man vovet at le af ham i *Grand*? Skulde man ikke standse Reaktionen i Europa?

Men til alt dette elendige kom endvidere en Mand med en ny Hjobspost. Manden bukker dybt for Redaktøren og siger, at han er Bondesen, Endre Bondesen

Jo, Redaktøren kendte ham. Han kendte ham som en Radikaler og Venstremand, en Meningsfælle, som delte hans egen ærlige Frygt for et Højreministerium?

Bondesen bukker igen; Hr. Redaktøren havde ikke taget fejl af ham, og det glæded ham. Det var for at udtrykke sin Tilslutning til Lynges sidste Politik, han var kommet. Han havde forresten ogsaa et andet Ærinde, — ja, først havde han her en Notis om en Ildebrand i Bernt Ankers Gade; om Redaktøren kunde bruge den?

Lyngelæser den lille Artikel igennem og mærker den Skudt med en Gang. Det var en fortrinlig Artikel, med Liv, med Spænding: en Student var nær bleven indebrændt, havde reddet blot snaue Livet ud af et Vindu i tredje Etage; han var kommet ud i bare Skjorten, men med Forældrenes Portræt i Haanden. Var det ikke skønt? Og Lyngel, som ikke vidste, at i hele denne livlige Notis var der intet andet som var sandt end selve Branden, var meget taknemmelig for dette Bidrag til Bladet.

Saa kommer Bondesen til sit egentlige Ærinde. Han havde til sin Sorg lært at kende til et Komplot mod Lyngel, der forberedtes et Angreb paa ham, en Brochure, der allerede var i Trykken og vistnok vilde komme ud en af de første Dage. Bondesen vilde gerne

meddele Hr. Redaktøren denne Oplysning; det havde saaret ham at se en af Landets fortjente Mænd blive trukket ned i Smudset af en Laban; det var Stimandsfærd.

Lyngge hørte paa denne Beretning med Ro. Ja, hvad saa? Var han ikke saa ofte bleven angrebet? Men lidt efter begyndte han at indse det farlige i, at en Brochure blev slynget ud imod ham netop nu, da der ligefrem spilledes om Liv og Død med hans Rekonstruktionspolitik. Han spurgte om Indholdet, om Angrebets Art; var det en politisk Brochure?

Nærmest. En lumpen Pamflet, Bondesen fandt den dobbelt lumpen, fordi den naturligvis blev udgivet anonymt.

Og kendte Hr. Bondesen Forfatteren?

Bondesen saa sig heldigvis istand til at oplyse, at Forfatteren var en Leo Højbro, ansat i den og den Bank. Hr. Redaktøren huskede maaske en Mand, som engang i Arbejdersamfundet havde optraadt mod Venstre, og som blandt andet sammenligned sig selv med en ruteløs Komet? Denne Mand var Højbro.

Jo, Lyngge huskede ham; han havde allerede da villet haane ham, gøre lidt Nar af

den daarlige Taler, men Fru Dagny havde bedt for ham. Det var den Aften, han havde havt et Møde med Fru Dagny, og hun havde bedt for denne Mand. Jo, han husked ham: sort som en Mulat, en Bjørn med svære Lemmer, en Mand, som ikke læste *Gazetten*, var det ikke saa?

Akkurat! Bondesen maatte beundre Hr. Redaktørens Hukommelse.

Lynge overvejer.

Men var Brochuren personlig? Var den ikke et blot fagligt Angreb paa hans Politik?

Brochuren var ogsaa i høj Grad personlig.

Lynge overvejer igen, hans Pande rynker sig, som altid, naar han tænker i Forbitrelse. Saa vidt var det kommet, man udgav Brochurer mod ham, smæded Redaktør Lynge i hans eget Sprog. Var det nu ogsaa vel overvejet af en saadan Mulat at vove det? Hvad om han vilde rejse sig i sin Højde, rejse sig i overnaturlig Størrelse? Gud naadig bevare hver liden Orm, som laa i hans Vej!

Han spurgte:

»Manden hedder Højbro?»

»Leo Højbro.«

Lynges noterer Navnet paa et Papir. Saa ser han paa Bondesen. Saa megen Troskab, et saa fint Træk hos en Mand, som han aldrig havde havt Anledning til at gøre noget godt! Lynges kunde ikke være koldere, han blev rørt, hans Guttehjærte bevægedes med det samme, og han spurgte, om han kunde være Hr. Bondesen til nogen Tjeneste til Gengæld. Det skulde være ham en Glæde, hvis han senere engang kunde være ham til nogen Hjælp i en eller anden Retning.

Bondesen bukker glad og beder om Lov til at faa komme igen, hvis noget galdt. Han vilde med det allerførste skrive sine Vers, sine Stemninger, nu var han sikker paa at faa dem offentliggjorte.

»Ja, gør De det, kom bare igen. Jeg takker Dem baade for Notisen og for Deres Oplysninger.« Og idet Lynges pludselig husker Ekscellencens Afskedsord til ham selv, lagde han til, ugenomsigtig, stor: »De har kanske gjort flere end mig en Tjeneste idag.«

Nu havde Bondesen blot at bede om den fornødne Diskretion. Han vilde ikke blandes ind i det, som nu skulde komme, hvad det end blev; han haabed at forblive unævnt?

Naturligvis, naturligvis, *Gazetten* skulde vide at bevare sin Takt. Men Lynges spørger pludselig for en Sikkerheds Skyld, hvorledes Bondesen dog har faaet Nys i denne Hemmelighed?

Og Bondesen svarer: Tilfældig, ved et heldigt Træf. Det var i alle Maader paalideligt, han vilde indestaa for hver Tøddel med sit Ord.

Saa gik Bondesen

Jasaa, man skumled, man konspirered! Ser man det! Lynges saa endnu engang paa Højbroens Navn og gæmte Papiret i en Skuffe. Det var dog ikke afvejen, at man vidste, hvem man havde for sig; det kunde komme til Nytte, Folk skulde ialfald beundre *Gazettens* Velunderrettethed. Jasaa, man vilde gerne pille ved ham, vippe ham; Krybene vilde ikke have sig afvejen, de satte sig paa Bagbenene mod ham og gnældred! Nej, Fejlen var, at han havde været for mild, havde baaret for meget over; en Mand med Rigets spidseste Pen lod sig ikke alting byde. Herefter skulde det blive anderledes!

Der sad nu denne Ihlen ude i det ydre Kontor og ødte Blæk til ingen Nytte; det var

Lynges pure Medlidenhed, som holdt ham paa hans Plads. Nu skulde han bort. Hvad Satan skulde han have denne Mand for nu, naar endog hans rødhaarede Søster søgte at undgaa ham paa Gaden! Havde ikke ogsaa Bladet tabt Abonnenter paa hans Artikler om Unionen? Nu var han sat ned paa den elendigste Spaltebetaling, og Halvdelen af hans idiotiske Notiser fra Torvet og Basarerne blev aldrig benyttede; men Manden forstod Ingenting, han rejste sig ikke og gik, han fordobled blot sine Anstrængelser for dog at tjene lidt, og der sad han fremdeles og blev mere og mere mager. Nej, Lynge havde været for god af sig, herefter skulde det blive anderledes.

Og han tog atter fat paa sit Slid med at rekonstruere Ministeriet. Han var netop i den rette Stemning til ikke at sky Brugen af grovt Skyts, og han skrev i denne Stund tre Stumper saa voldsomme, saa ruinerende, som ingen-sinde før under den hele Fejde. Dermed skulde Sagen gaa til Afgørelse.

Om Aftenen, før Lynge forlod Kontoret, kunde han ikke tie længer, men raabte sin Sekretær ind til sig og sagde:

»Der kommer en af de første Dage en Brochure mod mig. Jeg ønsker den Brochure anmeldt akkurat som om den ikke var skreven mod mig.«

Sekretæren forstaar ikke rigtig denne Ordre. Redaktøren vilde dog være den første, som kom til at faa Brochuren i Hænde, al Post blev bragt ind paa hans Kontor.

»For man maa være hævet over den Sort,« fortsætter Redaktøren, »man maa vise Ædelmodighed.«

Men forat forklare, at han allerede nu gik og tænkte paa denne Brochure, som ikke engang var udkommet, lagde han til:

»Jeg var bange for, at De kanske vilde anmelde den under mit Fravær; jeg kommer kanske til at rejse hjem, rejse ud paa Landsbygden i nogle Dage.«

Ja, saa forstod Sekretæren Ordren.

Men Lynge havde slet ikke tænkt paa at rejse ud paa Landsbygden og rejste heller ikke.

XIV.

I Stortingets Gange og Komitéværelser drev Repræsentanterne omkring, allesammen — Højre som Venstre — optagne af den store Afgørelse, som forestod. Paa alles Ansigter stod det dybeste Alvor at læse. Redaktører, Referenter, Bud, notable Besøgende, Tingmænd blanded sig om hinanden, hviskede i Kroge, rystede paa Hovederne, holdt paa deres Overbevisning og vidste ikke deres arme Raad. Lynges havde fat i saa en, saa en anden af de Vaklende, støttede under ham, holdt ham oppe og ventede sig Glæde af sine Folk. *Nordmandens* Redaktør spaserede ogsaa om med en eller anden ved sin Side, han var rystet, ganske bleg af Stundens Højtidelighed, han sagde næsten intet og talte Minutterne med Spæn-

ding. Nu havde Vetle Vetlesen Ordet inde Salen, ingen gad høre paa ham, hans Tale galdt blot Bevilgningen til et nyt Fyr paa Kysten; men alle vidste, at naar Vetle Vetlesen var færdig, vilde der komme en Interpellation, Højre vilde interpellere. *Nordmandens* Redaktør vilde saa nødig som nogen se dette engang saa hyldede Ministerium styrte i Grus paa denne forsmædelige Maade; men kom ogsaa Højre til at indtage dets Plads, saa skete det med al Ret, det hverken kunde eller skulde nægtes. Regeringen havde i aarevis trodset Venstres Vilje, forceret en reaktionær Kirkepolitik, brudt Løfter, trampet Ærligheden ned, — den maatte falde.

Lynges begyndte saa smaat at opgive Haabet. Han forhørte sig tilsidst hos Værksejer Birkeland, men kunde ikke flytte denne Hædersmand en Haarsbred. Han trak paa Skulderen, men følte sig ikke længer ovenpaa. Han blev tvertimod træt og ked af det hele og befandt sig uvel midt i denne Sverm af triste, alvorsfulde Mennesker, som gik og tog Sagen saa forbandet højtideligt. Lynges holdt det ikke længer ud, hans Gaminnatur oprørtes mod denne Bekymring for Landet, han gad

ikke grunde længer. Det første det bedste Menneske, han traf, standsed han op og levered en liden Spøg: Gad vide, om Vetlesen faar sit Fyr inat! Men da *Nordmandens* Redaktør i det samme gik forbi, bøjet, knuget ned af bitter Bedrøvelse, var Lynge ude af Stand til holde sig alvorlig længer, han pegte efter Redaktøren og sagde:

»Aa, se det Guds Lam, som bærer Al-verdens Byrder!«

Nej, det var umuligt at holde ud i denne tykke Elendighed! Lynge saa paa Klokken, han skulde ogsaa træffe Fru Dagny iaften, de skulde endelig gaa i Teatret sammen; det nærmed sig Tiden, han vilde ikke komme for-sent ligesom sidst. Han kunde jo heller ingen Hjælp gøre her, selv om han blev; Udfaldet var usikkert, men blev det sikrere om han var tilstede? Det vilde maaske tage en halv Time endnu; rigtignok havde Vetlesen endelig endt sin Tale, og Repræsentanterne strømmed ind forat votere; men Lynge kunde slet ikke blive længer. Han kunde heller ingen Hjælp gøre.

Og Lynge gik i Teatret

Men inde i Tingsalen foretoges Voteringen med yderste Langsomhed; det var som om alle var ængstelige for at faa den fra Haanden og blive stedt for noget nyt.

Saa blev der en liden Pause.

Galleriet var propfuldt af Tilhørere. Leo Højbro havde fundet sig en Plads i den gamle Referentloge og sad der og holdt næsten Aanden. Hvert Menneske paa Galleriet vidste, hvad der skulde ske, og sad urørlige.

Saa rejser Højres Fører sig.

»Hr. Præsident!«

Repræsentanterne stimer hen til ham, slaar en Ring om den Talende, staar foran ham, stirrer ham ind i Ansigtet. Interpellationen var kort og fyndig, et Spørgsmaal, et Spørgsmaal med Streg under, et Forlangende om Svar. Og da Højres Fører satte sig, saa den gamle Præsident fra den ene til den anden, ganske plaget af sin Tilbøjelighed til at hælde til begge Sider. Tilsidst sendte han med en Omskrivning Interpellationen videre, til dens rette Adresse, til Ministerchefen selv, der sad paa sin Plads og pusled med Papirer, som om der ikke var bleven interPELLeret.

Hs. Ekscellence taug et Øjeblik. Vented han nu den Støtte, som Lynge havde arbejdet for at faa skrabet sammen? Hvorfor stod der ingen ved hans Side, ikke en eneste? I forrige Tider var der dog ingen, der som han fik Hjærterne til at banke og Øjnene til at lyse i denne Sal. Nu var alt stille, kun bag sig i det store Rum hørte han Repræsentanternes Pusten.

Hs. Ekscellence rejste sig og sagde nogle Ord. Kunde man ikke ride dette Uvejr af med en liden parlamentarisk Vending? Han forsøgte det, yttred et Par Ord om sin lange Arbejdsdag, erklæred, at naar Landet ikke længer havde Brug for hans Tjeneste, skulde han vide at finde hjem til Alderdommen og Hvilen uden Pegepind for Højre. Da han satte sig, havde han sagt mange Ord uden at svare; hans Kunst havde været saare stor.

Men Højres Fører gaar ham paa Klingen. Ja eller Nej, et Svar, en Afgørelse.

Og atter venter Hs. Ekscellence et Øjeblik. Hvad ventede han efter, naar ikke én af Strømpestopperne turde være den første til at slaa et lidet Slag for ham? Ingen rejser sig, ingen kommer hen til ham.

Saa afgør Hs. Ekscellence Pinen: Ministeriet vilde imorgen indlevere sin Afskedsansøgning; Hs. Majestæt var forøvrigt paa Forhaand forberedt.

Og Hs. Ekscellence lukker sin Mappe paa Pulten, stikker den under Armen og forlader Salen, kold, rolig, — som om der ikke var bleven interPELLeret. Hans Raader følger efter ham to og to.

Ministeriet var styrtet.

Højbro søger at trænge sig ud af sin Loge og kom tilsidst med meget Besvær ud paa Gangen. Saa var da Ministeriet gaaet af, Lynges Manøvrer havde ikke kunnet redde det; hvad var nu det næste, Lynges skulde vække Opsigt med?

Højbro havde just været nede i Byen og sendt sin Brochure ud. Den var ikke bleven færdig saa betids, at den havde kunnet faa nogen Indflydelse paa Ministeriets Fald, men det var heller ikke nødvendigt; nu havde dog det vederhæftige Venstre sejret, *Gazettens* Reklamepolitik var bleven slaaet tilbage. Og

Højbro glæded sig i sit Hjærte, Venstre var endnu paa den rette Vej.

Han angred ikke paa et eneste Ord i sin Brochure, han vilde end ikke nu have havt en Sætning anderledes formet. Han havde fremstillet Lynge som en strandet Natur, en aandelig Sprade med en Begavelse, der var bleven forkvaklet allerede i de grundlæggende Aar, og som nu var sunken ned til at være Opvarter for en By, et Boulevardpublikum. Hvad sagde Byen? Byen var i en eneste Latter igaar over Højres nedsættende Omtale af Lagtingets Præsident; Byens Samtaleæmne i denne Uge har været *Gazettens* Nyhed om Overfaldet i Sandviken; det er et Spørgsmaal, om andre Folk i Byen har samme Fornøjelse af *Aftenpostens* Artikler som *Aftenposten* selv Ikke saa snart var noget foregaaet, før Lynge kom løbende, bukked, spurgte den højstærede By om dens højstærede Mening og bukked igen, naar han havde faaet den at vide.

Nu, dertil var forsaavidt intet at sige. Men læg Mærke til, at denne Mand uden Overbevisning, uden Vederhæftighed sad tildoms over Mennesker og Ting blot i Kraft af

sin Ævne til at lytte til sig Byens Mening. Hans personlige Løshed trak ned den offentlige Diskussion, saaed Forvirring hvor han kunde komme til og svækked Folkets Følelse for Ansvaret. Afvejen, Lynges vil gøre en Sving paa sig, Lynges vil holde Publikum i Aande med en mærkelig ny Ting! Han viser sig fra en fremmed Side, han overrasker, han vender op og ned paa alt stabilt og fast, end ikke sin egen tidligere Mening har han mer Agtelse for, end at han flirer den bort løst og let, visker den ud med en Pudsighed og lader den saa glemmes.

For en saadan Mand er moralsk Trohjørthed en smuk og hyggelig Husdyd, politisk Troskab og Sanddruhed en Frase, et Navn. Og han handler derefter. Han gaar og gør det ærlige Venstrearbejde usikkert ved sine pludselige Manøvrer, slaar til Skaglerne, fylder Broderlandets Presse med falske Forestillinger om den norske Folkemening og sætter os Aar tilbage i vor Forhandling med Svenskerne om vor Ret. Han mener ikke at lægge Venstre øde, han vil blot spille sin egen ejendommelige Tone i Konserten forat faa sit

Blad læst, han vil have en Rolle, være paa Tale; ak, nej, han vil ikke lægge Venstre øde, det vilde være altfor grovt, han tager Inderligheden, den varmeste Gyldighed af det og lader det saa vedblive at leve. Har han i tre Maaneder været trofast Venstremand og skrevet til Hjælp for sit Parti, saa udtænker han til den fjerde et Middel til at gøre Folk forbauset, og han udsender et Numer, hvori han ganske forrykker Venstres Standpunkt og glæder Højre med halvskjulte Indrømmelser.

Saaledes vil Lynges trænge ind i Højre. Han vil have Abonnenter i Højre, han vil opnaa Højres Interesse. Og Højre viser ham ikke Døren, ikke alle Højremænd, ikke hver eneste en, de høflige Folk lader ham ikke kaste ud. Vil han opnaa deres Interesse? Godt, han er virkelig interessant, han gør dem endog Indrømmelser! Og det vankelmodige Højre, Partiets sletbevidste Stakkelsmennesker lader sig nysgærrigt svine til af denne Mand med Indrømmelserne.

Over sit hele Felt udbreder saa Lynges sin imiterede Ærlighed, *Gazetten* er paa den rette Side i Spørgsmaal om Selvmord og

Sædelighedsforbrydelser, *Gazetten* lader ikke forkomne Spaakoner og Agenter dø i Synden, men afslører dem aabent og ubestikkeligt, med kold Retfærdighed, aabner dem al mulig Adgang til andre Menneskers Foragt og renser derved Samfundet for Synd og Humbug.

Men der maatte dog være noget ved denne Mand, som har skabt sig et saa rod-fæstet Redaktørry? Der var dét ved ham, at han en Tidlang var en journalistisk Kraft i sit paa journalistiske Kræfter saa nødlidende Land, og i den Tid levered han et virkningsfuldt agitatorisk Arbejde. Han fyred af sine Epigrammer med frisk Voldsomhed, Skuddene blev hørt, Skuddene gav Ekko oppe mellem Bjerge og nede gennem Dale, Skuddene var dristige, ingen kunde gøre ham dem efter. Høj og lav, stor og liden, allesammen maatte finde sig i at staa Skive, kun de uangribeligste Personligheder, de største Digtere, de største Komponister, de største Sportsmænd, disse populære Almenhelte af alle Slags, som Byens Mening værged for, kun de undgik Lynges Epigrammer. Men derved grundlagde denne Mand sin Position: han angreb grueligt,

han fyred, han brændemærked, -- javel, men han skaaned dem, som var Skaansel værd.

Og det syntes ikke at gaa op for nogen, at kun i et Land, hvor Journalistiken var saa daarlig som i Norge, kunde denne Mand spille en Rolle. I et stort Land vilde han have været Saks i et Blad, i Afganistan vilde han have svunget sig op til Landsbyens Medicinmand og gjort Kunster i Sandet.

Men nu skulde Venstre vogte sig for denne Mand. Saalænge Venstre endnu var et oprevet Parti og laa midt oppe i de unionelle Forhandlinger, vilde Lynge være Venstres de tre Maaneder og næsten Højres den fjerde; blev Venstre derimod samlet en Dag, vilde Lynge atter tilhøre det største Parti helt og ubeskaaret. Men slige Stridsmænd skulde Venstres rene og ideale Sag ikke betjene sig af. Lynge har vist sig altfor meget som Spekulant, man kunde vente sig alt af ham, han var istand til hvad det skulde være. Han har i vor offentlige Diskussion gjort Alvoret unødigt og etableret en ublu Letfærdighed med Mennesker og Sager, som der endnu ikke har været set Mage til herhjemme. Han

var at betragte som en Skarpskytter, der kom løbende ud af Slaget og forbaused alle Landets Fruentimmer ved den Mængde Blod, han havde paa Klæderne. Og spurgte Fruentimmerne, hvorledes det var gaaet og hvorledes det gik, vilde han svare: Gaaet? Jeg skød ti Tusind, saa kunde jeg ikke mer, jeg saa rødt. Men jeg gaar paa igen, ved Gud gør jeg ikke, — saasnart der blir lidt bedre Udsigter

Dette var Indholdet af Højbro's Brochure. Der var forøvrigt ogsaa flere endda personligere Ting i den, Hemmeligheder, som Højbro kun kunde have faaet at vide paa Lynges nærmeste Hold, af Leporello, af Redaktørens galante Forbindelser i og udenfor Byen. I det hele taget havde han fremstillet Lynge med Varme, med hed Haan; denne store Mand, der sad paa sit Kontor og afsagde sine Domme om alt og alle, var som Personlighed en Løbergut, der knapt var ren under Næsen. I Slutningen af sin Brochure havde Højbro erklæret, at Hensigten med Skriftet var at demaskere Lynges hele journalistiske Letfærdighed og tugte hans Tøjtepolitik. Venstre stod ikke fastere for Tiden, end at det saare vel trængte

til Troskab og Hjærtets Ærlighed af sine Folk, noget, som dets Sag kræved, og som den fortjente

Højbro gik med ludende Hoved hjemad. Om en Uge forfaldt hans sidste Termin i Banken, han havde ingen Raad med den, hvis der ikke skete et Under, der var ingen Udvej. Fru Ihlen havde to Gange talt med ham om sit Laan, Fredrik tjente nu næsten Ingenting i *Gazetten*, han havde i den sidste Maaned betalt Familjens Bagerregning, det var alt, han havde kunnet overkomme. Og Fru Ihlen havde ikke engang set sig istand til at afvise Højbro, naar han kom med Huslejen hver Maaned; ganske vist, hun skyldte Højbro disse halvandet Hundrede Kroner, men hvad skulde hun gøre, naar det for Tiden var saa smaat for hende? Den gode Fru Ihlen var virkelig meget at beklage, og naar Højbro betalte hende Huslejen, kunde hun ikke andet end modtage den. Der maatte vel ogsaa oprinde bedre Dage engang; i værste Fald fik Fredrik alligevel forsøge Amerika, did havde saa mange bra Mennesker rejst.

Men med alt dette var Højbro lige daarligt hjulpen. Han fik gaa til Bankchefen selv, forklare sin Nød og bede om Henstand denne ene Maaned; han vilde ikke forklare alt, ikke udlevere sig, men blot opnaa endnu en Maaned at omraade sig i. Var det nu ikke ogsaa pinsomt, han havde med stor Nøjagtighed betalt alle de andre Terminer paa Dagen, og nu stranded han netop paa den sidste! Endnu en hel Maaned at ængste sig i; kanske just i denne Maaned kunde det hele blive opdaget!

Højbro var kommet lige hjem, inden han selv vidste af det; han lukker Entrédøren op og møder Charlotte, der kommer fra Stuen med et Fad i Hænderne. Han havde ikke talt med hende i flere Uger, hun var ogsaa bleven saa taus og stille; Højbro havde lagt Mærke til, at Endre Bondesen slet ikke mere kom til Ih lens, og han kunde ikke forstaa Sammenhængen.

Han hilser, og Charlotte svarer. Hun takker med det samme for Brochuren, som Højbro havde sendt ind i Stuen igaar, hun havde læst den med stor Interesse. Men Fredrik havde rystet paa Hovedet, da han

havde faaet den at se, han var ogsaa bleven forarget.

Saa gaar hun ud i Køkkenet med Fadet og Højbro ind paa sit Værelse. Han lægger sig bagover i Gyngestolen og halvlukker Øjnene. Saa bleg og blaa hun var bleven, de bitte smaa røde Pletter i hendes Ansigt traadte tydeligere frem, Læberne skalv umærkeligt. Nej, naar han husked den første Tid, han var i Huset, hvorledes hun lo og straaled da! Nu var endog hendes Stemme bleven lavere, og hun saa Folk ugærne i Ansigtet. Og alligevel, alligevel gik der Fløjtespil gennem ham, naar han kom hende nær, og det trods hendes Skødesløshed, hun havde ikke engang sat sit Haar op.

Saa banker det paa hos ham, og han raaber: Kom!

Det var Charlotte igen. Hun havde vasket sig, pudset sig op, som i gamle Dage; hendes Hænder var tynde og hvide.

Undskyld, forstyrred hun? Hun vilde blot spørge: vidste nu Lynge, hvem det var, som havde skrevet Brochuren?

Kanske ikke endnu, svared Højbo, men han fik det nok at vide Vilde hun ikke

sidde ned? Værsgod! Og han rejste sig og trak Gyngestolen tilrette for hende.

Hun satte sig ogsaa og vedblev at sidde ganske roligt i Gyngestolen.

»Saa blir De vel stævnet?« spurgte hun.
»Jeg ved ikke, hvad det hedder, men der blir vel Forhør?«

»Tror De?« svared han og lo. »De synes, at jeg har været for slem mod Redaktøren?«

Men Charlotte taug, Charlotte, som ogsaa kendte Lynge, forsvared ham ikke med et Ord. Hun sad høj og fin tilbage i Stolen, Øjnene slog hun næsten ikke op; hvad i Alverden var det, som havde gjort hende saa sky? Hvorfor var hun forresten kommet ind til ham just nu?

»Jeg kan hilse fra Mimi Arentzen,« sagde hun og saa paa Højbro med et hurtigt Blik.

Men Højbro havde næsten glemt, hvem Mimi Arentzen var, først efter et Par Spørgsmaal husked han, at han en Aften i Vinter havde fulgt den unge Dame hjem i Sne og Storm.

»Jasaa? Tak!« sagde han. Jo, nu husked han hende godt, hun var ganske besynderlig

vakker, han husked hendes uskyldige Ansigt, det var saa uskyldigt og rent; ikke? Ja, hun havde kortklippet Haar, men

Charlotte luded sig ned og tog efter en løs Traadende i Gulvtæppet.

»Jo, vakker er hun,« sagde hun.

»Det er mærkeligt,« fortsatte han, »at dette Drag af Uskyldighed kan gøre saa meget i Grunden. Man kan være styg, hæslig, de aabne Øjne, den uskyldige Pande gør én vakker alligevel, elskelig.«

Charlotte trak denne Anledning efter Haarene til at svare, modsige ham:

»Ja, saa siger man jo.«

»Javel,« svared han, »saa synes endel; somme Kærringer er slige. Og jeg er en af dem.«

Saa var der i Grunden ikke mere at sige derom, men Charlotte blev ganske pludselig urolig, hun udbrød forpint, hæftigt, uden at kunne lade være:

»Noget i den Retning har De sagt engang før ogsaa. I Jesu Kristi Navn, hvor skal da den gøre af sig, som Jeg troed ikke, at De var saa middelalderlig, Højbro.«

Han stirred forbauset paa hende. Begyndte nu ogsaa hun at forsvare Tøseriet? Hun havde dog ganske sikkert været enig med ham før. Han blev hæftig han ogsaa og sagde:

»Middelalderlig? Vel, jeg hører ikke til den norske Radikaler Endre Bondesens Radikalisme, — hvis det er ham, De har dette fra. Naa, det er ikke fra ham? Nej-nej, saa er det Dem og mig, der ikke stemmer overens her.« Lidt efter fortsatte han: »I det hele taget er det begyndt herhjemme at blive Fan saa liden Skam og Skade i at komme mer eller mindre helbefaren ind i Ægteskabet; Jomfruen blir ikke det Spor mere agtet end Tæven, — undskyld! Den sidste gaar lige saa frank og frejdig paa Karl Johan, som enhver anden; idag hilser hun aabenlyst paa sin Elsker, mens Alverden ser paa det og Musikken spiller til, imorgen gaar hun til Byfogden med en anden. Jeg siger bare: Jeg kunde ikke gifte mig med hende. Kunde De? Vide, at dette Menneske, som man nu var bunden til, havde været ligget Huf! Hele Livet gaa og vide, at dette Bryst, disse Arme At man i

Grunden havde giftet sig med Resterne af et Menneske Og saa stadig være fordømt til at aande i sig denne Duft af Fald, Dunsten af en anden ved hvert Aandedræt! Men jeg har intet andet sagt, end at jeg for min ringe Del kunde det ikke.«

»Ja, saa kan jo den sige, som er ren.«

»Jeg begriber ikke, hvad det er, som har stukket Dem iaften, at De absolut vil forsvare den ufine Sag, at De vil gøre det? Det begriber jeg ikke. Ren? De skal vide, at jeg slet ikke er ren; men jeg siger, hvad jeg har sagt, alligevel. Jeg er desværre saa lidet ren, at vidste Verden, hvad jeg har gjort, saa sad jeg i denne Stund bag Bolt og Slaa.« Højbro rejste sig ophidset op og stod nu ret foran hende. »Jeg er altsaa ikke ren. Men derfor kan jo ogsaa enhver anden sige til mig: Nej, dig kan jeg ikke gifte mig med, for du er ikke ren. Det er godt, svarer jeg saa, jeg vilde have gjort det samme selv! Og saa dræber jeg mig, eller jeg flygter, eller jeg forsøger at glemme, alt eftersom jeg elsker stærkt til.«

Charlotte taug. Han sagde roligere, med et halvt Smil:

»Men — hvis der skulde findes en ren Pige, som vilde gifte sig med mig tiltrods for, at jeg ikke selv var ren, velan, saa føler hun anderledes i denne Sag end jeg, og vi gifter os.«

Se-saa, nu havde han ikke snydt nogen, ikke skjult noget. Og hvorfor skulde han ogsaa forsøge paa at smykke sig ud? Hans Sag var tabt alligevel, ganske tabt, det havde han set for længe siden. Og endog nu viste det sig saa tydeligt, Charlotte sad der som Ligegyldigheden selv, af alt, han havde sagt, tog hun sig intet nær, ikke engang det, han havde røbet om sig selv, havde gjort Indtryk paa hende.

»Saa gifter De Dem ja,« sagde hun bare med en fraværende Mine. Men hun lagde til, idet hun rejste sig og saa paa ham: »Jeg kan jo forresten godt forstaa, at De har Ret.«

Denne Eftergivenhed havde han ikke ventet.

»Nej, Ret,« afbrød han skyndsomt og vred sig. »Jeg har slet ikke Ret saadan i sin Almindelighed, og det har jeg heller ikke ment at sige. Men for mig selv har jeg Ret,

udelukkende for mit eget Vedkommende. Jeg kunde ikke gøre anderledes.«

Saa gik Charlotte, hun lod ikke til at have havt noget særligt Ærinde. Hun sagde slet ikke et Ord mere, men gik, med opret Hoved, kold, sikker som en Søvnængerske.

XV.

Nogle Dage senere gik Højbro hjemme-
fra forat begive sig ned i Banken. Klokken
var ikke mer end otte om Morgen. Det
var en mild og klar Dag, det første Tegn paa
Vaar, og Højbro havde faaet det Indfald at
betro sig til en eller anden af sine Kammerater
angaaende sin Forlegenhed med Banken; han
vilde ganske sikkert blive hjulpen, naar han
henvendte sig til nogen, og Haabet herom
satte ham i en glad Stemning. Hvor var ikke
ogsaa Morgen lys og klar; Sneen smælted
og Fuglene støjede stærkt i Træerne, hoppede
fra Gren til Gren og skreg.

Han var kommet et Stykke ned i Gaden,
da han saa Søstrene Ihlen foran sig, begge to,
baade Sofie og Charlotte; Charlotte havde
allerede begyndt med lys Jakke.

Han standsed næsten op, han gennem-
bævedes med en Gang af den Uro, som altid
kom over ham i Charlottes Nærhed, i nogle
Øjeblikke var det som om han sad i en Gynge,
halvkvalt af den susende Dejlighed, som trak
gennem hans Hjærte, naar han sejled nedad.
Han vilde have sagtnet sin Gang, holdt sig
bagefter hele Vejen, men Damerne havde alle-
rede set ham, og han havde intet rimeligt
Paaskud til at søge ind i en Sidegade. Hvad
skulde ogsaa de to Søstre paa Gaden efter
allerede Klokken otte om Morgen!

De hilste paa hinanden, og Sofie sagde
straks, at det var det blanke Vejr, som havde
lokket dem ud. Charlotte var paafaldende
munter at se til, hun hængte ikke længer med
Hovedet; kom en og anden Spadserende, som
de mødte, til at stirre lidt paa hende, fordi
hun saa saa godt ud idag, lo hun højt og
gjorde kvikke Bemærkninger om dem. Til
Højbro henvendte hun ikke et Ord.

Nu skulde Damerne benytte Anledningen
til at besøge Udstillingen Klokken ni, sagde han.

Sofie var var villig; hvad mente Charlotte?

Charlotte sagde kort Nej.

Nej-nej, sagde Højbro, saa kunde de jo gaa i Stortinget; der var det ogsaa svært interessant nu for Tiden.

Men Charlotte vilde heller ikke gaa i Stortinget. Charlotte vilde gaa paa Gaden og se Mennesker.

Naa, saa var der intet at gøre ved det; naar alt, han foreslog, blev forkastet, saa skulde ikke han sige mer. Højbro taug.

»Glæder De Dem meget til Vaaren?» spurgte Sofie.

»Ja. Jeg ved aldrig at have længtet mere mod den end iaar,« svared han.

»Det er ganske rimeligt,« bemærked Charlotte og lo kort; »De har vel heller aldrig nogen Vinter frøset saa meget som i Vinter.«

Sofie gav Søsteren et forbauset Blik.

De var komne ned i Parken. Pludselig standser Sofie og siger ærgerlig:

»Jeg har glemt Bogen. Huf, nej, nu maa jeg gaa tilbage.«

»Det kan jo Hr. Højbro gøre,« sagde Charlotte og pegte over til Højbro med Hovedet.

Sofie gav hende atter et Blik.

»Nu lagde jeg Bogen paa Bordet, men naturligvis glemte jeg den,« sagde hun.

»Ja, men Højbro kan jo hente den,« sagde Charlotte atter. Hun sagde det med fast rynket Pande.

»Man maatte vel først spørge Hr. Højbro, om han vilde være saa venlig,« sagde Sofie.

»Med Fornøjelse,« svared han. »Hvad er det for en Bog? Hvor ligger den?«

Den laa der og der. Det var en Bog, som skulde byttes i Lejebiblioteket. Men det var altfor galt at umage ham

»Lad ham bare gaa,« afbrød Charlotte.

Og Højbro gik.

Da han kom tilbage, drev Søstrene endnu paa samme Sted.

»Hvor De var snar; Tusind Tak!« sagde Sofie. Hun var rigtig taknemmelig for denne Tjeneste.

Og de gik videre igen.

»Nu blir det snart Cycleføre,« sagde Sofie til Søsteren.

»Jeg rider aldrig mer,« svared Charlotte.

»Nu kan du have Cyclen et Aar, om du vil.«

»Det er Takken, man har,« sagde Sofie spøgende til Højbro. »Ikke saa snart har hun faaet Cyclen, før hun slænger den væk igen.«

»Jeg forærer dig den!« sagde Charlotte haardt og bestemt.

»Saa-ja, bedre og bedre!« Sofie forsøgte at slaa det hen, men Søsterens irritable Sindsstemning satte hende i Forlegenhed. »Du burde skamme dig!« sagde hun sagte.

Men pludselig blev Charlottes Ansigt blegt, og hun udbrød:

»Du er virkelig utaalelig med din Vigtighed, Sofie. Naar jeg sagde, at Hr. Højbro nok vilde hente Bogen, saa var dét galt; siger jeg, at nu kan du bruge Cyclen et Aar, istedetfor mig, saa ved jeg, at Hr. Højbro heller ikke har noget imod det, men straks er det galt det ogsaa. Jeg gør Ingenting uden at det er galt. Det er nu ogsaa lidt formeget af det gode.«

Pause. Sofie gik og ledte efter noget at sige.

»Det mangled nu blot, at ogsaa Hr. Højbro begyndte at irettesætte mig,« fortsatte Charlotte.

»Jeg?« svared Højbro. »Hvad skulde jeg have at irettesætte Dem for?«

»Jeg sagde ogsaa blot, at det mangled bare.«

De var komne ned til Universitetsuret, og Højbro sagde:

»Skal vi gaa ind i *Grand* og faa noget? Jeg ser, jeg har Tid til det.«

»Tak,« svared Charlotte nu; »men vi skal jo til Biblioteket, denne Vej.« Og hun pegte ned mod Tivoli. »Tusind Tak forresten, men.«

Hun havde svaret mere elskværdigt end under hele Turen. Han fik en Mistanke om, at det var hans Dragt, som var Skyld i, at hun ikke vilde gaa med ham i *Grand*, han havde endnu ingen Overfrakke, og selv hans Jakke begyndte at trevles op i Kanten. Han sagde med et lidt bittert Smil:

»Ja-ja. Jeg vil nu ind i *Grand* et Øjeblik og faa noget at varme mig paa; det er sandt, som Frøken Charlotte siger, jeg fryser lidt.«

Han vilde tage til Hatten og forsvinde; men Charlotte rakte ham med en Gang Haanden. Han blev ganske forundret. Hun trykked hans Haand, trykked den, og idet han gik nedad Gaden, gav han sig til at spekulere paa, hvorfor hun pludselig havde trykket hans Haand. Vilde hun virkelig nedlade sig til at være elskværdig nu, blot forat udslette Indtrykket af sin Ondskabsfuldhed hele Morgenens? Han havde kun et Par Gange før holdt hendes Haand i sin, han følte endnu den glade, ris-

lende Bevægelse i Brystet og hørte hendes Stemme, da hun sagde: »De er varm jo? Jeg føler Deres Varme gennem Handsken; De fryser jo ikke?«

Men hvad skulde det hele betyde? Hvorfor havde hun været ligefrem uhøflig, naar han intet havde gjort hende? Og endog Cyclen vilde hun forære bort. Godt, det var nu bare et Baand mere, som brast; hvorfor i Alverden gik han og tænkte paa hende?

Han saa efter hende. Der gik hun gennem Studenterlunden, den lyse Jakke klædte hende saa vidunderligt, hun tog sig ud som en Sommerfugl mellem Træerne. Men i Guds Navn, lad hende gaa, lad hende flagre bort, forsvinde! Nu var han fjærnere fra hende end nogensinde, hun havde ligefrem haanet ham hele Morgen.

Han standsed. Der — der forsvandt hun! Og Højbro stirred et Øjeblik endnu paa det Krat, der havde skjult hende; han vred Hænderne stille og haardt; nej, hun kom ikke mer tilsyne. Saa gik han videre.

Da han var kommet til *Grand*, tænkte han først at gaa forbi, han havde i Grunden ikke Raad til at drikke Kaffe i *Grand*; men

da han husked, at han havde sagt, at han alligevel vilde gaa i *Grand*, vilde han staa ved sit Ord; det kosted nu heller ikke saa meget mere.

Han fik sin Kaffe og satte sig til at overveje, hvem af sine Kammerater han kunde henvende sig til angaaende Terminen; han ledte efter en Mand paa firti, femti Kroner, det skulde dog gaa mærkeligt til, hvis han ikke kunde opdrive en saadan Mand. Pludselig er der en ved Siden af ham, som siger Godmorgen.

Det er Endre Bondesen. Han er i en ny, fin Dragt, og hans Ansigt er fuldt af Glæde.

Bondesen havde fundet op en splinterny Maade at skaffe sig Penge paa. Efter det ulykkelige Opgør med Charlotte Ihlen havde han besluttet at skifte Bopæl forat gøre sin Adresse ukendt; ingen kunde vide, om ikke Pigen fandt paa noget, ja, kanske kom tilbage en Dag. Han havde heller ikke lejet i Parkvejen for længere Tid, og da Maaneden var ude, flytted han ind i en to Værelsers Lejlighed i Bernt Ankers Gade. Han havde været der i nogle Dage, da der udbrød en liden uskyldig Køkkenbrand i Etagen nedenunder; Ilden sluk-

tes straks, intet af Værdi ødelagdes, og Beboerne gik tilsengs og sov roligt til om Morgen, som om der ingen Brand havde været. Kun Bondesen sov ikke, han var i Forlegenhed, han mangled Penge, og han lagde de sindrigste Planer forat skaffe sig nogle. Hvad om han udnytted Branden? Maatte han ikke betragte denne lille Hændelse med Ilden som et lykkeligt Tilfælde, der kom ham tilhjælp? Han bragte selv en liden livligt skreven Notis til *Gazetten*, fremstilled alt, redegjorde endog for Detaljer: Ved Branden var der ingen anden, som led Tab, end en Student, der nævntes ved Forbogstaverne; han bjærged blot og bart Livet, alle hans Ejendele, hans Bøger, hans Klæder forsvandt i Luerne. Men Studenten havde havt sine Forældres Billede i Haanden, da han havde kastet sig ud af Vinduet.

Dette Numer af *Gazetten* havde saa Bondesen gjort sin Fader opmærksom paa; Studenten det var hans egen Endre, og saadan og saadan stod nu Sagerne. Det var forresten hans faste Haab, at en Sum af den og den Størrelse maatte kunne rette ham lidt paa Fode igen; indtil videre havde han faaet lidt Kredit paa Klæder, saa han var ikke helt nøgen.

Og denne Henvendelse til Faderen gjorde sin Virkning, især havde dette med Fotografiet, som blev bjærget ud af Ilden, rørt den gamle Bondemand i det Bergenske meget, han havde strakt sig videre end han egentlig kunde, havde solgt lidt af Buskapen, laant lidt af en Nabo og skrabt mange Penge sammen, rigtig mange Penge. Endre kunde fra den Dag af ikke alene betale Klatgæld baade her og der, men ogsaa have Damer med i Tivoli hele Vaaren udover; desuden havde han skaffet sig mange udmærkede Klæder. Nu var Endre Bondesen atter i Vinden og var frejdig og straalende.

»Ja,« sagde han til Højbro, »her kan De se! Nu har jeg rigtignok ikke sovet i tre Nætter, men bider det paa mig, hvad? Blir der bare Skind og Ben af det? Men det har jeg Hjulet at takke for; De tror ikke, hvor Hjulet styrker sin Mand. Havde De et Hjul De ogsaa, saa var De ikke saa blegfjæset. Ja, undskyld!«

Og Højbro, denne Bjørn, som kunde trykke Bondesen i Knæ med sin ene Haand, gjorde ingen Indsigelse herimod.

»Naa, man bukker naturligvis under en gang,« fortsatte Bondesen; »man er med paa

Tingen, man sover ikke i tre Nætter. Men saa dør man altsaa, man lever sig lykkeligt ihjæl Apropos, har De set *Gazetten* idag? Lynge anmelder Pamfletten, jeg mener Brochuren. Her, her staar det, første Side.«

Højbro tog Bladet og læste den lille Notis. Den var saa rimelig, som den kunde være, kun i Slutten den sædvanlige Snært, der satte en Strime: Forfatteren havde gjort et Forsøg paa at skamsmæde bekendte Mænd, der havde tjent Samfundet i Rækker af Aar, *Gazetten* og dens Redaktør var hævet over saa foragtelige anonyme Angreb. For *Gazetten* var heller intet hemmeligt, den kendte Bagvaskeren, en Mand, ved hvis Vandel der klæbed baade det ene og det andet, og hvis Skudsmaal ikke var det bedste.

Højbro bed sig i Læben. Ved hvis Vandel der klæbed baade det ene og det andet! For *Gazetten* var intet hemmeligt! Hm.

»Naa,« sagde Bondesen, »Sagen er nok ikke afgjort med dette, den blir nok tagen op igen.«

»Ja,« sagde Højbro ogsaa, »kender jeg Lynge ret, tager han nok denne Sag op igen.«

»Hvilket er aldeles rimeligt. Ja, jeg husker jo Deres Mening om Lynge, den er ikke den bedste.«

»Lynge er i Virkeligheden ikke værre, end at hvis Forfatteren af Brochuren gik til ham og sagde: her er jeg nu, det er mig, som har angrebet Dem, og jeg kommer herved forat sige Dem det, — hvis Manden gjorde det, vilde Lynge føle sig tiltalt af denne Opmærksomhed mod sig og paaskønne den. He-he. Han vilde næppe røre sig for at slaa igen. Saa lidet slet er Lynge i Grunden, det vil sige: saa lidet stabil, saa lidet ægte er hans Harme.«

»Jeg kan høre, at De er fuldstændig enig med Forfatteren af Brochuren.«

»Ja, jeg er fuldstændig enig med ham.«
Pause.

»Kender De Forfatteren?«

»Ja.«

»Tør man spørge, hvem det er?«

»Ja, det er mig.«

Bondesen havde ikke ventet dette Svar, han stirred et Øjeblik paa Højbro og taug. Der blev igen en Pause.

»Læs med det samme Versene paa den anden Side,« siger Bondesen.

Endelig havde Bondesen debuteret. Det var en Hymne til Vaaren, tre Vers, store, vældige Typer, et friskt Hurra for det spirende og opblomstrende i Folket, og Fædrelandet, hver Nybegyndelse tjente til det gode. Bondesen havde virkelig gjort sig stor Umage med disse Linjer og lagt megen god Mening i dem.

»Hvad synes De?« spurgte han.

»Maa jeg gratulere,« svared Højbro. »Det er udmærket gjort, tror jeg. Jeg har ikke bedre Skøn paa det.«

»Virkelig? Det maa vi have et Glas paa,« raabte Bondesen og ringte.

Men nu rejste Højbro sig, han maatte afsted til Banken, hvis han ikke skulde komme forsent; han havde bare fem Minutter tilbage.

Han gik.

Ved hvis Vandel der klæbed baade det ene og det andet. Jasaa, Lyng havde ham i sin Haand. Saa vidste han, hvad han havde at vente sig. Lyng vilde ikke spare ham, han var ikke af den Sort. Gik den Mand mod en Væg i Mørke, vilde han i Forbittrelse slaa Knytnæven mod Væggen, og endnu engang vilde han bide Tænderne sammen og slaa Knytnæven mod Væggen, forat give sin

Guttehidsighed Luft. Men han kunde godt tilgive, hvis han blev bedt om det. Værre var han ikke.

Men vidste han nu virlig noget? Hvor skulde han have faaet noget at vide? Af Bankchefen? Men isaafald vilde Højbro have været hægtet øjeblikkelig. Var det virkelig af den rene Frækhed, Lynges slynged ud dette om hans Vandel? Naar han kom ind i Banken, vilde han vel faa det opklaret.

Og Højbro traadte som sædvanlig indad den dobbelte Glasdør, han hilste, og Personalet svared. Han saa intet usædvanligt i deres Miner. Da Chefen kom, besvared ogsaa han hans Hilsen uden at vise nogen fremmed Mine, det skulde da være, at Chefen var end mildere i sit Blik. Højbro kunde ikke forstaa det.

Time efter Time gik, og intet skete. Da Chefen skulde forlade Banken, kaldte han Højbro høfligt ind i sit Kontor. Nu — nu altsaa! Højbro lagde roligt Pennen ned og traadte ind til Chefen. Naturligvis, nu skulde han have Stikket.

»Jeg vilde bare gøre Dem et Spørgsmaal, om De tillader,« sagde Chefen. »Man har for-

talt mig, at De er Forfatteren af en Brochure, som udkom for et Par Uger siden«

»Ja, det er mig,« svared Højbro.

Pause.

»Har De læst *Gazetten* for idag?« spørger Chefen videre.

»Ja.«

Pause igen.

»Jeg haaber, De har saa megen Agtelse for Dem selv, at De fuldstændig overser, hvad Bladet har skrevet om Deres Vandel, at De altsaa intet foretager i den Anledning. Deres Skudsmaal er godt.«

Højbro's Læber begyndte at bæve. Han vilde have forstaaet det, om han var bleven afsat fra sin Post, jaget bort, arresteret midt for Chefens Øjne. Denne gennemærlige Mand havde været ham som en Fader i ti Aar, han aned intet. Højbro fik netop sagt:

»Jeg takker Dem, Hr. Direktør, Tak, Tak!«
Bjørnen græd.

Direktøren saa paa ham, nikked og sagde kort, kortere end han plejed:

»Ja, det var alt, Højbro, De kan gaa.«

Og Højbro kom i sin Bevægelse til at sige Tak igen og gik.

Nu stod han ved sin Pult til Lukningstid, fortumlet af Tanker, ganske fortumlet. Vidste Lyngé noget? Hvis han vidste det allermindste, vilde han fælde ham pludselig, uden videre Forberedelse, lige saa snart imorgen som en anden Dag. Om han bare kunde frelse Papirerne forinden! Den hele Dag havde været saa fuld af Uro og Overraskelser, først Charlottes Forhaanelser imorges, saa hendes Haandtryk, som endnu varmed ham i hans Inderste, og endelig Chefens Venlighed, der virked mer paa ham end alt andet, ja, mer end alt andet. Maatte han bare ikke blive nødt til at rive den gamle Hædersmand ud af hans Vildfarelse!

Da han kom hjem om Aftenen, tændte han Lampen, men vred Nøglen i Døren om og satte sig i Gyngestolen uden at foretage sig noget. En Halvtimes Tid efter banked det paa Døren hos ham, men han rejste sig ikke forat lukke op. Det banked engang til, men han lukked endda ikke op; han blæste derimod Lampen ud og sad urørlig i Stolen. Gud hjælpe ham, om det var Charlotte! Han var ikke istand til at se hende nu; hun havde vel læst *Gazetten* hun ogsaa og gjort sig sine

Meninger, hvad skulde han saa sige hende, svare paa det første Spørgsmaal? Men forresten var det vist ikke Charlotte, og om det var hende, vilde hun kanske blot haane ham lidt igen, det var ikke umuligt; hvad vidste han!

Bankningen hørte op. Han sad der i Stolen, sovned i denne Gyngestol og vaagned langt paa Nat i Mørke, forfrossen, død i Fødder og Arme, med et Hoved, hvori mangehaande Drømme endnu svirred. Gad vide, hvor mange Klokken var?

Ved hvis Vandel der klæbed baade det ene og det andet

Han gik til Vinduet og slog Gardinet tilside. Maaneskin, mildt Vejr, Stilhed; et Bybud kommer gaaende opad Gaden, det er alt det levende, han øjner; i Skinnet fra Gaslygterne ser han, at Bybydet har rødt Helskæg og Skindhue. Ja, hvad saa, om denne Mand havde Skæg eller ej? Var det ikke bedst at klæde af sig og komme tilsengs?

Pludselig standser han og holder Aanden, han hører en svag Støj nedenunder, der rulles noget, trækkes noget; han gaar til Vinduet igen og ser, at Bybudet har standset ret nede, udenfor Gadedøren. Hvad gik der for sig,

hvad var det, som blev rullet? Han aabner Vinduet bitte lidt paa Klem og ser ned. Cyclen, Cyclen kommer ud af Døren, langsomt, forsigtigt, ført af Charlotte. Budet staar lige ved Siden og hjælper til. Saa giver Charlotte Slip, og hun taler noget, siger med lav Stemme et Navn, en Adresse og beder Budet om at komme tilbage imorgen tidlig med de Penge, han kunde faa.

Men hvad var det for en Adresse, og hvorfor skulde Cyclen sendes bort? Cyclen skulde til Pantelaaneren, Højbro kendte saa godt denne Adresse, dette Hus nede i Byen, hvor ogsaa hans egne Sager stod fast. Og nu blev Cyclen sendt til samme Sted.

XVI.

I *Gazettens* Kontor var det begyndt at stilne af, Lynges mange Standpunkter i Politiken havde gjort Vennerne sky, kun en og anden at de mest Trofaste, Folk, som havde rottet sig sammen om at stifte et Mellemparti, en Advokat, et Par Professorer, tre fire politiserende Damer besøgte ham endnu jævnlig og talte moderat til Publikum gennem hans Blad. Ingen vidste længer, hvor Lynges selv egentlig hørte hjemme.

Han vidste det knapt selv. Inde i sit Kontor, begravet i Aviser og Papirer, mørk af Sind, skuffet og slagen sidder Lynges der i sin Stol og tænker over. Hans Stol havde engang været at ligne med en Trone, nu var den knapt at regne for en solid Krak, og han

selv var sunken ned til en ret og slet Redaktør blandt andre Redaktører, som grebes i Fejl, i Vaklen, ja, i Fusk. Saa mangt, saa mangt der kan hænde i Verden.

De sidste Dage havde været haarde for Lynge. Der var han nu endog mod Formodning bleven drøjt tilbagevist af Fru Dagny paa deres Teateraften, havde faaet Afslag, var næsten bleven sat tildørs af den smukke Kone. Han havde aldrig før vovet sig saa langt frem, uden at han havde været sikker paa Sejr, og her havde nu hans varme Hjærte løbet af med ham og ført ham i Ulejlighed overfor den koldeste, mest beregnende Kystbydame! Han kunde næsten ikke fatte det. Rigtignok havde han ikke kunnet gøre Fru Dagny den Glæde at give hende Korset, Omstændighederne havde været ham imod, Ministeriet faldt, og Visen var ude; men han havde haabet, at Fru Dagny havde fundet noget ved ham selv, i hans Person, som hun havde sat Pris paa. Saa havde det vist sig, at denne Smule Kors virkelig var af Betydning for denne Kvinde, at naar ikke Korset kunde skaffes, saa var det forbi mellem hende og ham. Var det ikke latterligt? Han havde saagodtsom slet ikke rørt ved hende,

han havde grebet hende om Livet og fniset indvortes, som han plejed: Tihihihhi, du er min er du! men da var hun gaaet sin Vej med en Gang, ind i sit Soveværelse, hvor hun simpelthen havde drejet Nøglen om. Hun havde overladt til den gamle Frøken Gude at lukke ham ud; det var den triste Ende paa Besøget.

I flere Nætter havde Lynges atter sovet med knyttede Næver, ligesom i hine hans første Studenterdage, da han ogsaa bød sig frem til mangt og meget og fik Afslag overalt. Fortrædelighederne begyndte at gaa ham en høj Gang, Højbro's Brochure havde ogsaa skaffet ham en hel Del Bryderi og Tænkning, som han tidligere var fri for. Hvad skulde han gøre ved dette Smædeskrift? Haane det ned, drive Spas med det hele? Nu var der ingen Fru Dagny længer til at bede for Narren med den ruteløse Komet, man maatte kunne spotte ham ihjæl paa Stedet og begrave ham i Folks Latter? Paa den anden Side, var det raadeligt at spille Bas med denne Mand, udfordre ham saa frækt? Gud ved, hvad han kunde ville gøre, af en Slyngel kunde man vente alt. Lynges besluttede at tie bom stille baade om

Skriftet og Forfatteren; det var det ædelmodigste. Og han vidste bestemt, at taug han, vilde ogsaa de andre Blade tie, lige til *Nordmanden*, der vilde vente i tre Uger før den sagde det Ord, som skulde siges, og som kollegialt begrov Sagen for stedse.

Men da to Uger var gaaet, var det Lynge umuligt at holde denne Beslutning fast, saa søvnig kunde han ikke længer være, det laa ikke for ham. Han maatte ialfald hævde *Gazzettens* Ry som det bedst underrettede Blad og sige Verden, at den anonyme Bagvasker var kendt. Manden stod i den og den Bank, hans Vandel var der maaske intet at udsætte paa, det vidste Lynge intet om, men han vilde vove en liden Antydning i Retning af daarligt Skudsmaal; en Mand, som blev angivet af sine egne Venner, maatte der hæfte noget ved, og Endre Bondesen havde udtrykkelig kaldt ham en Laban, en Stimand. For Sikkerheds Skyld sendte Lynge den forfarne Leporello ned til Højbro's Chef, forat forhøre sig; men Leporello blev vist Døren. Da finder Lynge, at det begynder at gaa over alle Grændser; blev *Gazzettens* Mand, hans Mand, vist Døren? Hans Frimodighed blusser højt, og han begiver sig

selv ned til Bankchefen, i Lovens og Ordenens Navn. Han føler endnu sin gamle Kraft i sig, og han træder ind i Banken med løftet Hoved, som en Mand, der aldrig bøjer sig, aldrig viger en Tomme. Han siger Chefen under fire Øjne sit Ærinde — Bøgerne frem! Men Døren blev akkurat lige saa høfligt, lige saa nydeligt aabnet for ham, og da han befandt sig udenfor, blev Døren lukket igen!

Da var det forbi med Lynges Taalmodighed, han gik op i sit Kontor og skrev sin første foreløbige Notis med lynende Øjne. Smædeskriverens Vandel var plettet og hans Skudsmaal saa daarligt, som det kunde være.

Og Højbro's Brochure var virkelig ogsaa saa uretfærdig, saa ensidig, at den kunde forklare Lynges Harme. Ak, hvor den var ensidig! En Mand med hans store Fortjenester og gode Hjærte burde ikke priggives Landets Haanlatter, selv om han i nyhedsfattige Tider gjorde Revolter i Politiken og bragte sit Blad i Vinden. Midt i sin Modgang havde Lynges ogsaa Øje og Øre for andre end sig selv; havde han kanske helt glemt den fattige Digter paa Kvisten i Tordenskjoldsgaden? Lynges slog ikke Haanden af ham. Indtil nu havde

Fredrik Ihlen optaget en Stol i *Gazettens* Kontor, men nu skulde endelig Fredrik Ihlen væk, Lynges havde fundet en anden Mand i hans Sted, netop det nye, lovende Geni i Tordenskjoldsgaden. Lynges havde læst hans paa-begyndte Roman og fundet den meget værd; man kunde ikke lade Talentet forgaa, man maatte støtte Talentet. Og Lynges blev igen ved Tanken herom det aabne Hjærte, viste paa sin smukke Egenskab at bringe Begavelser til deres Ret.

Han aabner Døren og kalder:

»Aa, Ihlen, maa jeg tale med Dem et Øjeblik.«

Og Ihlen kommer.

»Vi har besluttet i et Møde i Bladet at lette en Smule vort Budget,« siger han. »Jeg har tænkt mig, at jeg muligens kunde klare mig med lidt mindre Hjælp i Redaktionen, og der bliver maaske ikke andet Raad for, end at vi to maa skilles.«

Ihlen stirrer paa ham. Hans Ansigt var i den sidste Tid blevet langt og blegt, han havde i flere Uger slidt som en Træl forat klare sin Moders Bagerregning; den usle Betaling, Lynges havde sat ham ned paa, havde

drevet ham til at skrive Stumper og Notiser Nætter og Dage, utallige Notiser, som Lyng med nogle Dages Mellemrum gennemsaa og vraged; var han i godt Humør, kunde han ud-søge sig et Par af disse stakkels Papirer og slænge hen til Faktoren med et overbærende Smil. Ihlen kunde ikke begribe, at hans Arbejde pludselig var bleven saa daarligt, og han skrev og strøg over, pinte sig til det yderste forat gøre det bedre næste Gang. Og altsammen hjalp ikke, hans Stumper blev leveret ham tilbage, i hele Bundter, i hele Ark, iforgaars endog uden at være læste.

»Vi vil uaturligvis med Glæde modtage Bidrag fra Dem,« fortsætter Redaktøren, da Ihlen tier; »men vi maa ophæve Deres Plads ved Bladet.«

»Men hvorfor det?« spørger Ihlen endelig, og han stirrer ganske forundret paa Redaktøren.

»Ja, hvorfor! Det er nu engang en Beslutning, og desuden Men De behøver jo ikke at gaa idag, det kan jo være til imorgen eller en anden Dag.«

Men Ihlen kan ikke forstaa det endda.

»Jeg synes ikke, at dette er rigtig hensynsfuldt,« siger han.

Redaktør Lyng.

Overfor saa megen Naivitet maa jo Lynge være skaansom, han rykker blot paa Skulderen og svarer:

»Hensynsfuldt? Ja, saa forskellige kan altsaa Meningerne være. Har vi ikke allerede trykt en hel Del af Deres Arbejder og betalt dem godt? Netop Hensynsløshed kan De vel ikke klage over, vel. Husker jeg ikke fejl, saa har vi endog havt en Notis om Deres Moders Haandarbejde engang og forsøgt at skaffe hende Søgning.«

»Ja, det har nu intet at gøre med denne Sag,« svarer Ihlen.

Lyngé blir utaalmodig, han sætter sig i sin Stol og griber efter nogle Papirer, som han ser i.

Nu vaagner Ihlens ærlige Harmé. Var han ikke en voksen Mand, og havde ikke *Gazetten* selv givet ham et Navn i den hjemlige Videnskab? Han siger:

»Jeg har virkelig ikke tjent saa svært meget i sidste, at ogsaa dette lille nu skulde fratages mig.«

»Men Herregud, Mand,« svarer Lyngé hidsigt, »forstaar De da endnu ikke, at vi ikke kan bruge det, De skriver? De maatte selv

kunne indse, at det er ubrugbart, det er uden Interesse, der er ikke nogen, som læser det.«

»Men De sagde jo selv engang, at det var godt.«

»Ak, ja, man kan aldrig være forsigtig nok med at udstede slige Attester.«

Naa, saa var der intet mer for Ihlen at gøre, han tier og trækker sig baglænds ud af Døren. Og Stipendiet? Havde ikke Lynge ogsaa stillet ham i Udsigt et Stipendium ved Tid og Lejlighed?

Ihlen gaar ind i Kontoret. Sekretæren spørger:

»Noget paa Færde?«

»Afskediget,« svarer Ihlen med et blegt Smil.

Han giver sig til at samle sine Papirer sammen og rydde sit Bord, han henter sine Bundter af kasserede Notiser frem fra Skuffer og Hylder, han vilde tage alle med, endog Manuskriptet til sin første berømte Artikel om det store Nationalspørgsmaal paa to Millioner, der endnu ligger blandt hans Papirer som en kær Erindring fra hans Storhedstid. Og da han var færdig, vil han gaa ind til Redaktøren og sige Farvel, men han maa vente et Øjeblik,

en Mand er netop kommet ind, Departementsmanden Kongsvold, der gaar ret ind i Redaktørens Kontor, som om hans Ærinde ingen Opsættelse taaler.

Lynges modtager sin gamle Bekendt fra Studenterdagene med et spørgende Blik. Værsaagod, sid!

Kongsvold ser sig hemmelighedsfuld omkring, takker med sagte Røst og tager et Papir op af Lommen.

»Det er Listen,« siger han, »Indstillingerne til Juryembederne. Den gaar til Stockholm iaften.«

Ved denne uventede Glæde stiger Lynges Taknemmelighed højt, han gennemløber Listen, sluger den med sine nysgærrige Øjne og trykker Kongsvolds Haand.

»Du har gjort mig en stor Tjeneste, gamle Ven, vær sikker paa, at jeg skal huske den.«

Men Kongsvold tør ikke levere Listen fra sig, af Frygt for, at hans Haandskrift kunde røbe ham; man kunde ikke vide, hvad der kunde ske, der kunde blive Spørgsmaal om Hjemmelsmanden, om Kilden. Og Lynges maa selv skrive Listen af.

»Saa haaber jeg da, at du for Guds Skyld ikke røber mig!« siger Kongsvold. »Det vilde være det samme som Afsked med en Gang.«

»Hvor vil du hen! Du tror nu vel ikke for et Øjeblik noget saa slet om mig?«

»Nej-nej, jeg er bare saa bange. Nej, naturligvis røber du mig ikke frivilligt, men jeg mente ufrivilligt, uforvarende. Og hvordan skulde det gaa, om Du blev sat under Pres?«

»Man presser ikke mig længer end jeg selv vil, Kongsvold. Jeg røber naturligvis aldrig dit Navn, jeg er ingen Forræder.«

Saa rejser Kongsvold sig forat gaa.

»Naa,« siger Lynge, »nu har du faaet en Højrechef igen?«

»Ja, det blev til det altsaa.«

Og Lynge nikker:

»Hvad sagde jeg! Nej, en Regering, der bryder Tro og Love, blir ikke bestandig i Norge. Saa langt frem er vi da komne.«

De to Mænd ser paa hinanden, Lynge blinker ikke.

»Farvel,« siger Kongsvold.

Men Lynge vil holde ham tilbage.

»Vent et Øjeblik, saa gaar jeg med, vi gaar i *Grand*.«

»Nej, det tør jeg ikke, Folk maa netop ikke se os sammen nu.«

Kongsvold gik

Og da Ihlen kom ind til Lynge forat tage Afsked, traf han Redaktøren som en helt anden Mand, ganske munter af Glæde. Kunde han paa nogen Maade have været Ihlen til nogen Hjælp nu, vilde han have strakt sig langt. Han sagde:

»Jeg vil give Dem en Anvisning paa Deres Tilgodehavende. Kassereren er vel gaaet nu, men De træffer ham imorgen.«

»Jeg har intet mer tilgode hos Dem,« svarer Ihlen, »jeg har faaet det sidste.«

»Ja-ja. Ja, send os nu en og anden Artikel, naar De synes saa.«

Saa sagde Ihlen Farvel og gik.

Der var ingen, som længer saa efter ham i Gaderne. Folk kendte ham og lod ham roligt gaa sin Vej med den Bunke kasserede Notiser under Armen. Ihlen havde tjent sin Tid, han havde tilfredsstillet Nysgærrigheden og var færdig. Nu var Turen til den næste.

Ihlen kom lige hjem, uden at en eneste havde løftet paa Hatten for ham.

XVII.

Da Højbro kom hjem om Aftenen, blev han mødt allerede i Entréen af Fru Ihlen, der yderlig nedslaaet og med sørgmodig Stemme fortalte, hvad der var hændt Fredrik. Nu havde han ingen anden Udvej end at forsøge Amerika; naar han solgte sine Bøger og sit Arbejdsbord, vilde han maaske faa nok til Rejsen. Han vilde ialfald ikke gaa til nogen af sin Familje, det havde han bestemt nægtet; det vilde maaske heller ikke have nyttet. Helt siden Fredrik var bleven Medarbejder i *Gazetten*, havde alle Ihlen'erne vist ham den største Kulde Forresten var Fruen nu saa heldig at kunne betale Højbro tilbage det store og lange Laan, disse halvandet Hundrede Kroner; jo, jo, det var da ikke fortidligt, det

havde staaet uafgjort altfor længe, han maatte undskylde

Men kunde hun da afse disse Penge nu, naar saa alvorlige Forandringer i Familjen forestod?

Ja, hun havde faaet disse Penge just til det Brug, det var Charlotte, som havde givet hende dem, Charlotte havde havt dem opsparet altsaa opsparet. Stakkels Charlotte, hun var saa god! Saasnart hun hørte om, at Moderen skyldte Højbro Penge, havde hun straks sagt: Det skal ikke ske, ikke en Dag længer! Nu havde hun da faaet sin Vilje. Gud ved, hvad det blev til med Charlotte, hun havde havt saa meget at gennemgaa i Vinter udover, hun havde aldrig sagt noget, men Moderen havde jo forstaaet det. Fru Ihlen havde ikke været blind, allerede for mange Uger siden havde Endre Bondesen opført at komme til Huset, og det havde vel sin Betydning, noget var sikkert foregaaet. Men det gjorde hende saa bitterlig ondt, Charlotte havde kastet sig om hendes Hals og sagt, at hun vilde rejse med til Amerika hun ogsaa, hvis hun bare havde havt Penge; men det havde hun ikke.

Alt dette fortalte Fru Ihlen med lav og fortrolig Stemme, for ikke at blive hørt af Smaapigerne inde i Stuen. Saa gav hun ham Pengene i Haanden, og Højbro vidste vel, hvor disse Penge var komne fra, at det var Laanet paa Cyclen. Han gjorde Indvendinger, han vilde ikke modtage disse Penge nu, Charlotte maatte beholde dem indtil videre, hun kunde bruge dem til Rejsepenge. Men Fru Ihlen rysted paa Hovedet. Nej, hun havde faaet Ordre til at give ham Pengene, Charlotte vilde bare vise hende tilbage, om hun kom ind med dem igen. Værsaagod!

Højbro iled ind paa sit Værelse og kasted sig i stærk Bevægelse ned i Gyngestolen. Gudskelov, nu kunde han klare Banken! Han kunde løse Papirerne ud allerede imorgen tidlig, paa Slaget ni, endog før Direktøren kom. Saa havde han kun én Nat tilbage, en eneste Nat, og i denne Nat vilde han sove saa lykkeligt, som et Menneske kunde, — hvis det blev ham muligt at lukke et Øje for Glæde.

Hvor havde han ikke lidt i Vinter og ingen Redning øjnet! Nu havde han rigtignok skrevet denne Brochure, som lod til at sælges

saa til en, saa til en anden, men deraf havde Højbro ingen Fortjeneste havt. Han havde foræret Manuskriptet bort til den første den bedste Bogtrykker og var blot glad over at kunne faa det offentliggjort uden Udgift. Saa var Dagene gaaet sin Gang, og Terminstiden rykked nærmere og nærmere.

Nu var han netop kommet hjem iaften forat overveje endnu engang, sætte sig i denne samme Gyngestol og rigtig pønse inderlig paa en Udvej til at skaffe Penge. Han havde forgæves været hos et Par, ja, hos tre af sine Kammerater og bedt om Hjælp; men kanske kunde han endnu huske en god Ven, som kunde afse en Haandsrækning, det var ikke umuligt, naar han tænkte sig om igen. Han vilde netop have siddet her paa dette samme Sted, uden at tænde Lampen, akkurat ligesom nu, og tænke paa det i mange Timer. Og nu sad han her med Pengene i Haanden! De to store Sedler dufted lidt af Moskus, de knitted mellem hans Fingre, han tog ikke fejl, han havde dem. Var det saa ikke forunderligt?

Han kunde ikke sidde stille, han rejste sig op i sit mørke Værelse og smilte; da han

hørte Skridt i Entréen, aabned han hurtigt Døren og saa ud. Han vilde altid ellers have siddet stille og holdt Aanden, mens han lytted, nu aabned han Døren med et glad Ryk, aldeles uden Mening, uden at ville træffe nogen.

»Godaften!« lød der.

»Godaften, Frøken Charlotte!« svared han og blev staaende der i Døren, mens det var mørkt i hans Værelse.

»Skal De ud saa sent?« spurgte hun.

»Nej, ud? Nej, jeg troed bare, at det var Deres Broder, som kom, jeg vilde sige Godaften.«

»Min Broder er i Stuen,« sagde hun; »skal jeg hente ham?«

»Nej, slet ikke, jeg vilde bare Det var Ingenting, slet ikke nogen Ting.«

De stod der overfor hverandre, hun kiged forbi ham, ind i hans mørke Rum og spurgte:

»Har De kanske ingen Lampe faaet iaften?«

»Jo, Lampe? Nu skal jeg straks«

Han gav sig i Færd med at tænde, med travle og usikre Hænder, og imens talte de til hinanden. Tilsidst kom hun ind i Værelset

og lukked Døren efter sig. De satte sig begge to.

»Jeg har noget at bede Dem om Forladelse for,« sagde hun.

»Mig? Nu har jeg aldrig hørt Magen. Men jeg vil derimod gærne takke Dem for«

Han viste med Øjnene hen til Pengene, der laa paa hans Bord, men hun afbrød ham:

»Jeg beder Dem om Forladelse for, at jeg var slig sidst.«

Naa, visvas, det var da ikke noget at bede om Forladelse for, og desuden var han maaske selv Skyld i det. Han svared:

»De kan jo være, hvordan De vil mod mig, ved De. Men forresten var De ikke anderledes sidst end ellers ja, jeg mener«

»Jo, det haaber jeg da,« afbrød hun leende. Og hun lagde til fuldt alvorlig: »Jeg ved ikke, jeg var saa irritabel, næsten syg af Ondskab. Forstod De det?«

»Nej.«

»Jo, det var jeg. Men jeg blir det aldrig mere, Højbro. Jeg har nu heller ikke faaet Fred for det, jeg vilde have bedt Dem om at

tilgive mig endnu samme Aften, men da jeg banked paa hos Dem, svared De ikke.«

»Saa, det var Dem alligevel! Ja, jeg aned det, men jeg turde ikke se Dem da, ikke se Dem i Øjnene «

»Ikke i Øjnene?«

»Nej. Man kan jo have gjort en eller anden Synd, som man maa slaa Øjnene ned for. Men det kan ikke De sætte Dem ind i, ikke De.«

»Jo, det kan jeg godt sætte mig ind i. Man kan ganske rigtigt have begaaet en eller anden hemmelig Synd, som man maa slaa Øjnene ned for.«

Han tog dette for et halvt Spørgsmaal, en Opfordring om at fortsætte: Naa, og saa videre? Hun vilde vise, at hun var med, at hun kunde forstaa og undskylde. Saa laved han sig til at sige hende, hvori hans Synd bestod, et Bedrageri, et Falskneri, han mangled Penge engang til et Væddemaal, som han havde tabt, virkelig sandt, et Væddemaal paa Æresord, og saa anbragte han et Dokument og fik Pengene.

Han begyndte:

»Det gik saaledes til«

Men hun afbrød ham igen:

»Nej, nej, nej. De maa ikke fortælle mig noget! Vi vil Ingenting fortælle; vel? Nej, kære, lad os være lidt glade iaften, ellers gaar det saa galt med mig. Jeg kan næsten ikke længer«

Hun gjorde Vold paa sig for ikke at briste i Graad.

Han blev altfor forundret til at fortsætte, han sagde ikke et Ord. Et Øjeblik tænkte han igen paa at takke hende for Pengene; men hun havde afbrudt ham, da han sidst vilde gøre det, det var maaske ogsaa udelikat af ham at minde hende saa direkte om hendes Moders Fattigdom, Pantelaaneren, Cyclen, og han taug.

Saa gav hun sig til at spørge ham ud om de gamle Portrætter, som stod paa hans Bord, om hans Forældre, om hans eneste Søster, alle disse Ting, som hun aldrig tidligere havde nævnt. Og hun blev overrasket og glad, da han viste hende et Billede af sin Søster.

»De er saa god iaften,« sagde han, »maa jeg ikke ogsaa vise Dem mit sidste Brev

hjemmefra? Men det er jo ikke aldeles rigtig stavet overalt.«

Hun tog Brevet og læste det med ligefrem Glæde. Hvilke kæernesunde og faste Meninger, hvilken Kærlighed! De mored sig begge to over Slutningen, hvor den gamle Fader, som ellers aldrig spøjte, havde sat op en Mængde Tegn efter hinanden og skrevet: »Her vedlægges nu et Par Dusing Skille-Tegn, som du selv maa sætte til Hist og her i Brevet.« Aa, det var en gennem redelig Sjæl, naiv og stærk, rigtig en Troende.

Og mens Højbro lagde Brevet sammen igen, sad Charlotte og saa paa ham, tænkte og saa.

De begyndte at tale om Fredrik. Han havde nu taget den Beslutning at forsøge sin Lykke i Amerika og var allerede gaaet i Gang med at faa sine Bøger afhændede; han havde ikke saa faa Bøger, der syntes at blive nok til Billetten. Nu vilde Charlotte have fulgt ham, hvis hun havde havt Raad til det; hun fortalte med et Smil, der nærmest var et Suk, at hun havde bedt til Gud i hele Eftermiddag om Rejsepenge, — saa lidet værdig, som hun var til hans Hjælp.

»Nej, det maa De ikke,« sagde Højbro uforsigtigt. »De maa ikke rejse med.«

»Hvorfor ikke? Jo, jeg vilde det saa gjerne, jeg er saa træt af mig selv her.«

»Men der er ingen anden, som er træt af Dem. Mangen en vilde vel savne Dem tungt, hvis De rejste.«

»Hvem skulde savne mig?«

Han selv mest, han selv Nætter og Dage. Men han svared:

»Siden De spørger: Endre Bondesen, for Eksempel.«

Hun raabte Nej, knytted Haanden og raabte Nej, bleg af Bevægelse, med haard Stemme. Og hun lo en kort Haanlatter.

»Jeg ønsker ikke at savnes af ham, ikke engang at huskes. Nej.« Hun slog over i en anden Tone og sagde: »Nej, vi skulde jo være glade iaften?«

»Ja, lad os det,« svared han ogsaa.

Forresten kunde hun ikke selv glemme dette med Endre Bondesen, hun begyndte igen at tale om ham. Han havde gjort hende saa ulykkelig, som et Menneske kunde gøre et andet ulykkeligt. Naa, nu skulde de ikke tale mere om det, bare være glade.

»Men De har vel elsket ham engang,«
sagde Højbro, »og da«

»Nu skal jeg sige Dem noget, men De tror mig vel ikke, det gør De vel ikke. Men om det er mit sidste Ord i Livet, jeg har aldrig elsket ham. Jeg er saa vis paa det nu, som jeg er vis paa, at jeg sidder her. Gud give, at De forstod, hvad jeg siger; men det gør De vel ikke. Jeg har ikke elsket ham. Men jeg var forlibt i ham en Aften, og den Aften blev jeg skete Men jeg har aldrig elsket ham, jeg har bare været forlibt i ham en Aften. Og jeg har vidst hele Tiden, siden den Aften, at jeg ikke elsked ham, men jeg har forsøgt at tro, at jeg gjorde det, ja, jeg har bedt mig om at gøre det. Gud alene ved det.«

Højbro følte en hæftig, dulgt Glæde, hans Ansigt rødmed, og han gjorde ikke engang Forsøg paa at skjule det. Ja, saaledes var det: den enes Død var den andens Brød. Midt i sin nysgærrige og glade Bevægelse vilde han tale videre, faa mere at vide; men hun strakte Haanden ud mod ham, berørte ligefrem hans Haar med sine Fingre og sagde med et bedende Blik:

»Ja, men kære, lad os nu tale om noget andet!«

Hun havde uvilkaarlig strøget henad hans Haar, da hun trak sin Haand tilbage. Det risled i hans Blod fra Top til Taa, og han tog hendes Haand, greb den.

»Men jeg vil ogsaa savne Dem, hvis De rejser,« sagde han ganske nær hendes Øre.

»Ja, maaske De,« sagde hun lige saa sagte. »Men De skal vide, at det er jeg ikke værd til.«

»Aa, er ikke De!«

Han trak sig nærmere hen til hende, lagde sig paa Knæ ved hendes Stol og tog begge hendes Hænder. Hun lod ham beholde dem, og hun hviskede med et Smil:

»Ja, men det maa vi ikke gøre. Der kunde komme nogen.«

»Nej, vi hører ingen, der kommer ingen. Jeg er saa lykkelig i denne Stund, som aldrig før i mit Liv, aldrig. Se, jeg holder Deres Hænder her, ved De det?«

»Ja.«

Saa lød der Skridt i Entréen, der var nogen, som gik tværs over Gulvet og ud i Køkkenet. Charlotte fór op, men satte sig

straks igen. Højbro tog atter hendes Hænder og kyssed dem, han klapped disse tynde, hvide Hænder, som han saa ofte havde kysset i sine Tanker, nu lagde han sine Læber mod dem i hed Fryd. Og han talte, hviskede nogle Ord, haabede, at det ikke var en Drøm det hele, bad om, at han virkelig maatte faa Lov til at være glad i hende, som han hele Tiden havde været glad i hende. Ingen, ingen havde anet, hvor hans Hjærte havde higit mod hende i hele denne Vinter.

Hun svared hertil:

»De siger, at De er lykkelig, Højbro; men det vil De ikke sige imorgen.«

»Imorgen og altid, hvis jeg maa! Sig, maa jeg? De raader for det, De alene. Hvorfor ikke imorgen? Jo, netop imorgen, især imorgen. For imorgen vil jeg ordne en ubehagelig Sag, som har tynget mig, og hvis jeg maa træffe Dem imorgen Aften, vil jeg spørge Dem om noget, bede Dem paa Knæ om noget, Charlotte.«

Men pludselig rejser Charlotte sig op og værger for sig med begge Hænder:

»Nej, nej, nu maa vi ikke mere, for Guds Skyld! Nu maa jeg gaa. Tak, Tak for iaften!

Og Højbro, De maa ikke bede mig om noget paa Deres Knæ; vel? Herregud, jeg svarer Dem Nej, saa skal De ikke gøre det, hører De! For jeg svarer Dem Nej, ja. Saa, nu maa jeg gaa.«

»Svarer De mig Nej? Jeg har holdt Deres Hænder, jeg har kysset dem, men De svarer Nej alligevel? Hør her, hør her, vil De aldrig, vil De ikke nogensinde? Giv mig lidt Haab, gærne om lang Tid, sæt mig paa Prøve, giv mig en lang Tid at vente i; jeg kan vente længe, hvis jeg maa haabe«

Skridtene lød igen i Entréen, ingen sagde noget imens; saa døde Skridtene hen ind i Stuen, og alt var stille.

Charlotte havde allerede Haanden paa Dørvrideren; hun var høj og blussende, hendes Bryst gik op og ned.

»Jeg elsker Dem,« sagde hun roligt, »ja, det er Dem, jeg elsker; men jeg siger Nej.«

De saa begge paa hinanden.

»De elsker mig! Ja, gør De det? Virkelig det? Kære, men saa siger De ikke Nej, ikke for bestandig? Hvorfor dog, sig mig det?«

Hun traadte hurtigt hen til ham, tog hans Hoved mellem Hænderne og kyssede ham paa

Munden, midt paa Munden. Hun klynked en Gang henreven, da hun gjorde det. Saa lagde hun Armen op for Ansigtet og iled til Døren.

Men han raabte efter hende, iagttog ikke længer nogen Forsigtighed, men kom lige hen i Døren og raabte:

»Men Charlotte, hvorfor gaar du saaledes?«

»Fordi,« svared hun tilbage med en tør Hvisken, »fordi jeg ikke længer er nogen ren Kvinde. Jeg er ikke ren, nej.«

Og hun havde endnu Armen foran Ansigtet for at skjule sig. Saa tog hun det Par Skridt henover Entrégulvet, aabned Stuedøren og forsvandt

Højbro lukked sin Dør i og blev staaende midt paa Gulvet. Ikke ren? Hvad betød det? Var Charlotte ikke ren? Hun havde kysset ham, det havde hun virkelig, han følte det endnu. Og hvorfor havde hun sagt, at hun ikke var ren?

Men i Himlens Navn, var Charlotte ikke ren? Ja, hvad saa, om hun ikke var det? Hun havde kysset ham, hun elsked ham; hvordan var det, havde hun ikke sagt det lige ud, at hun elsked ham? Men hun var ikke ren, havde

hun derpaa sagt, og det kom det heller ikke an paa, naar hun elsked ham. Hvem var ren? Han selv var det heller ikke, han var endog en Forbryder, en Ugerningsmand, og først imorgen vilde han kunne indløse sit Papir.

Han ser hen til Pengene paa Bordet, og de store Sedler ligger paa deres Plads. Jo, imorgen vilde han gaa til Charlotte med sin store Bøn. Hun skulde ikke være ren? Ak, renere end han, renere end nogen, han vilde virkelig knæle for hende. Nej — og hun elsked ham, hun havde kysset ham!

Han er overvældet af denne Erindring, gennembævet af vild Dejlighed, og han blir staaende der midt paa Gulvet uden at foretage sig noget. Hun havde havt sin Morgenkjole paa, denne tynde Kjole, hvorigennem man kunde læse Korsettet, og Armene var nøgne næsten helt op til Albuen, saa korte var disse Kjoleærmer. Hvor det var nogle mærkelig søde Kjoleærmer ogsaa. Men hvad om nogen anden havde kysset disse Arme? Ja, hvad saa? Naturligvis havde vel andre kysset dem, hun sagde jo selv, at hun ikke var ren. Disse Arme havde vel ovenikøbet hvilet om andres Nakker, andres Liv, naar hun

ikke var ren. Men hun var ren nok, han elsked hende.

Lampen brændte roligt paa Bordet, Skinnet stod blankt og stivt ud fra Kuppelen, og den brændte, som om ingen, ingen Ting var ivejen med ham, som stod der alene i Rummet og tænkte.

Han satte sig i Gyngestolen. Men disse Arme havde altsaa hvilet om andre; kunde det godt glemmes? De skulde omfavne ham, som de havde omfavnet andre, de kunde ikke være bare hans; hun kunde anstille Sammenligninger mellem hans Omfavnelser og andres.

Dybere og dybere synker han hen i Tanker. Nej, var hun virkelig ikke ren? Han husked, at han havde truffet hende udenfor Bondesens Dør, at han havde stødt paa de to i Gange og paa afsides Steder. Og hende, som han havde tilbudt hver Dag og Time, siden første Gang han saa hende! Hun vilde komme til ham fuld af Erfaring, vant til hvadsomhelst, vilde være øm mod ham, som mod andre, og omslutte ham med sine øvede Arme. Og saa gennem hele Livet gaa og vide, at dette var saa! Han kunde det ikke, nej, det

var umuligt; før vilde han lægge Haand paa sig selv.

Lampen brændte videre og Lampen brændte videre.

Time efter Time gik, snart i Henrykkelse over, at Charlotte elsked ham, derpaa i voldsom Bedrøvelse. Han slog sig i Hovedet. Nej, det var umuligt, og det vidste han saa evigt vel, at han ikke holdt det ud. Hun kunde have stjaalet, myrdet, kun ikke netop dette. Saa brændte Lampen tør, og da den begyndte at hoste, blæste han den ud. Han lagde sig tilbage paa Sengen, fuldt paaklædt og med vidaabne Øjne. Charlottes Kys gløded endnu paa hans Mund. Tænk, saa havde hun bedt til Gud om Rejsepenge! Hun var ikke fordærvet, og han elsked hende Herrens meget; men hvad hjalp det? Gaa hele Livet og vide alt!

Først da det blev Morgen, og hans Gardin ikke længer kunde holde Lyset ude, faldt hans Øjne blytunge i, han døde væk, gled hen i en Søvn, hvorfra han ikke vaagned, førend der blev banket paa hans Dør.

Frederik Ihlen traadte ind til ham.

»Klokken er ti,« sagde han; »men De har maaske fri fra Banken idag?«

»Er Klokken ti? Nej, jeg har ikke fri.«
Højbro sprang op.

»Jeg er afskediget i *Gazetten*, det er derfor, jeg er hjemme endda.«

»Ja, det hører jeg.«

»Ja, saa kan det gaa. Aa jeg burde vel have lydt Deres Raad og været der ifra, men«

»Aa, ja. Men«

»Jo, derom er der ingen Tvivl længer.«
Pause.

»De er paaklædt, De har altsaa været oppe for tidlig og har villet tage Dem en Lur bagefter?« siger Ihlen.

»Ja, det er nok saa.«

»Aa, ja, det har hændt mig ogsaa. Hvad det var, jeg vilde have sagt: De har udgivet en Brochure, De er forresten i *Gazetten* idag igen.«

»Jasaa.«

Og mens Højbro vasked sig, gik Ihlen ind efter Bladet. Det var i Grunden blot den samme Notis, som forrige Gang, kun skærpet, Anklagen for plettet Vandel stærkere understreget, den havde faaet bestemt Form, der var ikke Tale om noget Forlydende længer,

Gud og Hvermand vidste det. I denne Gentagelse, i dette ikke at slippe en Sag afsyne, men tage den op igen Dag efter Dag til stadig haardere Behandling, kunde man kende Lynge igen. Højbro læste Notisen med Interesse og sagde ikke et Ord, da han var færdig.

»Hvad siger De, hvad synes De?«

»Der fortælles,« svared Højbro, »om Aktaion, at han engang paa et Jagttog kom til at overraske Artemis med sine Nymfer i Badet, han overrasked hende. Til Straf for denne ufrivillige Forseelse forvandlede Artemis ham da til en Hjort, og hans egne Jagthunde rev ham ihjæl. Saaledes gaar det ogsaa mig. jeg har overrasket Lynge i hans Element og skrevet en Brochure, og denne min egen Brochure ødelægger mig gennem Lynge. Ak, ja, hvad skal man sige!«

»Nej, hvad skal man sige!«

Da Ihlen var gaaet, slog Højbro sig atter flere Gange for Panden, mens han drev frem og tilbage i Værelset. Hver Gang, han kom til Døren, standsed han et Sekund og lytted efter Skridt, men han hørte ingen. Charlotte var maaske slet ikke oppe, kanske var hun

ogsaa gaaet ud. Han vred Hænderne efter hende og bad hende hviskende om at komme, mens han drev og drev. Og *Gazetten* den var efter ham igen, den skrev frækt væk om hans Vandel, som om den kendte til en eneste Plet ved den. Der henne paa Bordet laa Pengene, det kosted ham nogle Minutter at løbe ned i Banken og løse Papiret ind, altsammen vilde være ordnet i Løbet af en halv Time, Æren reddet og *Gazettens* Hentydninger for evigt slaaet ned.

Hvad saa? Og Charlotte, det skyldige, dejlige Barn! Pludselig iler han hen til Bordet. griber Pengene og folder dem hurtigt sammen. Saa tager han en Konvolut frem og lægger Sedlerne ind i den, han stikker et Kort efter, hvorpaa han havde skrevet et Farvel, et Tak for alt, Kære; saa adresserer han denne Konvolut til Charlotte og brænder alle sine andre Brevskaber. Bordet er ryddet, alt er i Orden; Charlottes Rejsepenge ligger midt paa Gulvet, paa det mørke Tæppe, forat det kunde blive opdaget straks.

Han skynder sig ud af Værelset og naar Gaden uden at blive set. I det samme kaster han Øjnene op til anden Etage og blir Char-

lottes Ansigt var; hun viger undseligt tilbage, han tager til Hatten og hilser op, hans mørke Mulatansigt fortrækker sig, skønt han smiler. Og hun svarer deroppe med et Nik ned til ham, og da han vedbliver at staa der og se op, slaar hun Gardinet tilside og træder helt hen til Vinduet. Saa hilser han igen.

En halv Time efter havde Højbro udleveret sig til Politiet.

XVIII.

Allerede et Par Uger efter kunde *Gazetten* — den første med Nyhederne som altid — meddelte i en varm, sympatisk Notis, at Fredrik Ihlen, *Gazettens* højt skattede Medarbejder, var rejst til Amerika. Han havde sin Søster med, den i Sportskredse saa vel bekendte Frøken Charlotte Ihlen. Maatte det nu gaa dem godt i det nye Land! Efter Forlydende stod Hr. Ihlen i Underhandling om en Professorpost ved et af de amerikanske Universiteter, og *Gazetten* vilde komplimentere Amerika for Valget.

Saaledes viste Lynge sin Velvilje for Ihlen til det sidste. Han smilte selv over dette Forlydende om Professorposten, som han havde hittet paa af sig selv, opfundet paa staaende

Fod, mens han skrev Notisen; kan lod sin Haan se uskyldig ud, berøved den enhver Braad og sad blot selv og fniste over den i Enrum. Hans Gaminnatur yttred sig idelig i ham og forkorted ham mangelen kedelig Time.

Han havde forresten heller ikke undslaaet sig for alvorlige Gærninger, Stortingsvalgene var i Anmarsch, Lyng havde rykket i Marken med Valgartikler i flere Uger, han havde hævdet det reneste Venstrestandpunkt med en Tapperhed, som satte selv *Nordmanden* saa helt tilbage. Endre Bondesen havde hjulpet ham; den unge Radikaler, der egentlig havde debuteret som Hymnedigter, bragte Tid efter anden en meget brugbar Valgartikkel, fuld af sand Følelse og Kraft. Lyng var meget taknemmelig for denne Hjælp, selv var han ikke længer saa rap paa Pennen, som før, og kunde saare vel trænge til en Haandsrækning. Hans gamle Smidighed havde tabt sig, hans Slag blev mere og mere at ligne med *Nordmandens* Slag, som ingen Mand tumled for. Hvor kunde det være? Havde han ikke den selvsamme kraftige Overbevisning om sin Sags Ret, som før? Og spared han sig maaske,

lagde han sig paa Ladsiden? Ingenlunde, Lynge sled tvertimod hæftigere end nogen-
sinde. Midt i sin aftagende journalistiske
Ævne arbejdede han saa ihærdigt, som om
han aldrig havde tænkt eller følt noget andet
i sit Liv, end at Venstre skulde sejre netop
ved dette Valg. Ingen skulde klage over
hans Tro paa Sagen og hans Vilje til at for-
svare den, hver Dag bragte *Gazetten* en Valg-
leder. Kun Værksejer Birkeland gik der alene
i sin skumle Mistænksomhed og sagde: »Om
Lynge skriver ren Venstrepolitik i ti Aar i
Træk uden at slingre, saa er jeg ikke sikker
paa, at han ikke har en Bagtanke med det.«

Men Birkeland — saa mange gode Egen-
skaber som den Mand havde — han var et af
de tyngste Hoveder i Landet, et af de latter-
ligt tunge Hoveder. Saa mangen Gang havde
han spærret Munden op og stirret efter Lynge,
naar denne udmærkede Redaktør dansed afsted
paa letten Taa gennem Vanskelighederne og
gjorde de nydeligste Kunster med hvert
Spørgsmaal. Birkeland kunde ikke følge med,
hans Hoved var altfor tungt, og han gentog
blot denne skumle Frase om de ti Aar og

Bagtanken, som han desuden desværre fik færre og færre til at tro paa.

Lynges viste i Gærningen, at hans politiske Slingringer ikke var saa alvorligt mente, han var saa godt som nogen en norsk Venstre-mand, naar det Kneb. Rigtignok havde han kastet med Hovedet, men han havde selv faaet en Følelse af, at han ikke burde have gjort det, og mangen Gang i Enrum satte han sig til at angre bitterligt disse Kast med Hovedet, siden de havde vist sig saa uheldige. Hvad om de simpelthen havde vippet ham af Pinden! Han var paa et hængende Haar nær bleven sat udenfor det hele. Og Lynges vilde jo ikke sættes udenfor, han følte endnu Al-verdens Muligheder i sig og kunde udrette mere end nogen forstod.

Havde ikke netop nu hans Instinkt fejret en ny Triumf i den Højbroske Sag? Lynges havde følt i sit Blod, at Højbro var en saadan Person i Samfundet, som var moden til Af-sløring, og han havde ikke behøvet at rette mere end et Par Naalestik mod ham paa maa og faa, før han overgav sig.

Samtidig kunde han overraske Landet med en fuldstændig Liste over de indstillede Jury-

embedsmænd flere Dage før Udnævnelserne fandt Sted. Dette store Kup vakte overmaade megen Opsigt, og Folk sagde atter, at man kunde laste Lynge for baade det ene og det andet, men hans Mage den fandtes ikke. Og Lynge gned sig veltilfreds i Hænderne over disse nye Sejre, Kupene havde sin Tiltrækning for ham og besatte hans Fantasi med nye Planer, nye Overraskelser. Og ham vilde man vippe af Pinden? Aldrig! Aldrig!

»Kom!«

Et Bud fra Venstres Hovedkvarter, et Brev, Svar udbedes.

Og Lynge gennemløber Brevet og svarer straks. Venstreforeningen vilde udgive nogle af hans Valgartikler i Særtryk, sprede dem i ti og atter ti Tusinder af Eksemplarer omkring i Landet. Værsaagod! Naturligvis gav han med Glæde Tilladelse hertil, Artiklerne stod til fuld Raadighed, gratis, aldeles uden Erstatning, for Fædrelandets Skyld. Han gav Budet en Krone, det var et ungt Bud, en Gut med blaa Øjne, som vist aldrig tidligere havde set Redaktør Lynge i hans Stol.

»Værsaagod! Køb dig nu en Bog med Billeder.«

Og rørt over Guttens Taknemmelighed springer Lynges op og leder i sine Dynger af Papir efter nogle illustrerede Blade og Tidsskrifter, som han ogsaa rækker ham. Dette Brev fra Venstreforeningen havde sin store Betydning just nu og gjorde ham glad. Hans energiske Valgarbejde blev anerkendt, blev paaskønnet, Venstreforeningen vilde ikke have udgivet i Særtryk *Gazettens* Artikler, uden at de var det værd. Nu vilde han skrive endnu en Artikel netop for dette Særtryk, han vilde gøre det allerede idag, og han havde Æmnet liggende foran sig i en Udtalelse i den svenske Riksdag.

Saa stikker netop Leporello Hovedet ind ad Døren.

Naturligvis, naar han havde det travlt, saa kom Leporello. Lynges havde ikke længer saa meget Brug for Leporello, han behøved ikke hans Hjælp saa ofte som før; dertil kom nu ogsaa, at han havde Leporello hemmelig mistænkt for at have sladdret og bragt Højbro intime Oplysninger. Lynges oprørtes ved denne Tanke; havde han fortjent en saadan Troløshed? Han havde opdaget et Kvindemenneske paa Gaden en Dag, og hans første Tanke

havde været den at sætte Leporello i Arbejde med at forhøre sig om dette Kvindemenneske; men han havde heldigvis betænkt sig og blot yttret et Par vage Ord. Han havde aldeles ikke givet Leporello noget Hværv. Han var heller ikke en Yngling, hans gode firte Aar var ingen Alder for Spøg; hans Glød svandt, og han trængte sin lille Rest af Varme til Bladet. Nej, han var virkelig i det sidste begyndt at være mere hjemme om Aftenerne, han læste Manuskripter igennem, forsyned dem med Overskrifter med mangedobbelte Streger under og pusled med Stumper og Notiser saa flittigt som en Maur. Om Morgenens kunde han saa se tilbage paa et udmærket udført Arbejde.

»Den Dame, De talte om forleden, hedder Madam Olsen«, siger Leporello.

Lynge ser op fra sit Bord.

»Ja, Kære, lad hende hedde Madam Olsen, saa meget hun vil«, svarer han. »Jeg er nu ikke saa nysgærrig heller. Det faldt mig bare ind at spørge Dem, om De kendte hende.«

Men Leporello, som ogsaa kender sin Redaktør og ved, hvorledes man skal indgive ham en Oplysning ad Omveje, svarer hurtigt:

»Naturligvis. Men er det ikke pudsigt: hendes Mand har Høkerhandel i Fjerdingsgen, han handler med alle de løse Piger, som findes i Fjerdingsgen, og ved De, hvad man kalder ham? Disse Tyvetøser har givet ham et Navn: Fjerdingsfyrsten. Ha-ha-ha.«

Lyng smilte lidt nødig; han vilde helst have været Leporello kvit idag. Men Leporello var mod al Sædvane snaksom just nu og spurgte:

»Hvad er det for en ny Mand, De har faaet ude i Kontoret?«

Det var den nye Digter, Geniet fra Tordenskjoldsgade. Lyng havde taget ham til sig og hjulpet ham ret paa Fode, han var interesseret i at bringe dette Talent frem, og der var sjælden nogen inde i hans Kontor, uden at han sagde til dem, naar de gik: »Se nu paa ham, naar De gaar ud; det er en ny norsk Digter, ubetinget.« Og han svared Leporello, som alle andre:

»Det er den nye Digter. Se paa ham, naar De nu gaar.« Samtidig viste han hen til Døren med Hovedet.

Men Leporello oversaa dette Vink og gik ikke. Af gammel Vane vilde han gjerne med-

dele Lynges, hvad han havde hørt paa Gader og i Kaféer, Byen talte igen om *Gazetten*, Folk fandt den atter bedre, Valgartiklerne, Artiklerne om Jærnbaneanlæggene, Telegrammerne om Mordet i Rakkestad og Kuldsejlingen ved Tvedestrand, alt var lige udmærket. Der var noget for alle, Bladets varmhjærtede Forslag om Kvinder til Statsrevisorer havde frembragt sande Jubelskrig i *Bikubens* Lejr: Nu var det endelig engang for alle Slut med dette Snak om, at Kvinder ikke kunde være det samme som Mandfolk, endog et saa mægtigt Organ som *Gazetten* havde gjort sig til Talsmand for Kvinders Valg til Statsrevisorer.

Det oplived Lynges at høre disse Meddelelser, han følte sig gennemstrømmet af Tilfredshed, af et mildt Behag, og da han forstod, at Leporello næppe vilde gaa, før han havde faaet en Krone eller to til Middag, rakte han ham med et velvilligt Smil en blaa Seddel og nikked.

Ikke engang efterat Leporello var gaaet, forlod den hyggelige Stemning Lynges, han blev siddende der lænet tilbage i sin Stol, med Øjnene fæstede paa sin lille Hylde med de leksikale Værker. Jo, *Gazetten* sejled igen

op i Vinden, Abonnenterne kom tilbage. Og hvorfor skulde Folk være dumme? Alle, som kunde læse, maatte jo erkende, at hans Blad var egentlig Landets eneste Blad. Det var ikke længer saa hvidglødende som før, nejvel, men det var én Fordel mere, det kunde læses i alle Hjem, af enhver ung Dame. Lynge havde igen taget Ordet for en Forbedring af Pressens Tone, og han havde gjort det i Dannelsens Navn. Hvad ligned denne raa Udskælden af Modstanderne? Han vilde sætte sit evige Had mod denne Trafik og som hidtil saa ogsaa herefter gøre sit til at hæve Pressens Niveau.

Samtidig havde han i hele Vaar nedlagt i sit Blad den ene fortræffelige Idé efter den anden. Ikke saasnart var Sneen borte, før han atter begyndte sine Artikler om Sport, han bebuded ovenikøbet en Sportstidende for hele Aaret, ogsaa om Vinteren, naar Ski og Skøjter var i Virksomhed. Paa alle Omraader befæstede han en Stilling, slog under sig det ene Punkt efter det andet og var paany Byens Aarvaagenhed. Dette med Kvinder som Statsrevisorer havde virkelig været et lykkeligt Indfald af ham, og flere fulgte stadig. Han vilde

have indført en Skat paa Spadserstokke. Enhver Mandsperson, som ikke af Helbredshensyn var nødt til at bruge Stok, skulde erlægge en vis aarlig Sum forat faa Adgang dertil. Han vilde have en Tombola anbragt i ethvert Passagerskib paa Kysten og Fjordene. I Turisttiden vilde det være de mange Rejsende et kærkomment Tidsfordriv at more sig med denne Tombola, hvis Indtægter skulde tilfalde Turistforeningen, der igen skulde bruge dem til Reklame. Han vilde henlede Opmærksomheden paa Billederne paa de norske Spilkort: var det Billeder at lægge frem paa Whistbordet? Hvad om man simpelthen trykte Kort med Landets berømteste Mænd og Kvinder paa, de største Kunstnere, Politikere, Digtere? Kort og godt et nationalt Spilkort, et selvstændigt, patriotisk Spilkort med kendte og kære Ansigter paa. *Gazetten* vilde med Glæde aabne en Valgkampagne, hvori hele Landet kunde deltage, de, der fik de fleste Stemmer, var valgt til henholdsvis Konger, Damer og Knægter. En Uges Tid efter vilde Lyng have en Skærpelse af Lovgivningen angaaende Dyrs Beskyttelse. Om Sommeren, naar Villabeboerne rejste paa Landet, efterlod de sine

Katte i Byen, jaged dem ud paa Gaden, stængte Dørene for dem og lod dem sulte, saa det var en Gru. Skulde der ikke sættes en Stopper herfor?

Der var virkelig ikke et Hul saa trangt, at ikke Lynge bored sig ind i det og bragte en interessant Idé med sig tilbage derfra. Naar man dertil føjed alle de Malere og vittige Hoveder, som skrev Hopsajargon i *Gazetten*, var det ikke det ringeste paafaldende, at Bladet blev læst med Begær overalt.

»Kom!«

Endre Bondesen traadte ind, han levered et Manuskript, samtidig vilde han gøre Hr. Redaktøren opmærksom paa en Fejltagelse: det var ikke Charlotte Ihlen, som fulgte med sin Broder til Amerika, det var Sofie, Søsteren.

»Er De vis paa det?« spørger Lynge.

»Aldeles vis. Jeg har set Charlotte idag paa Gaden. Jeg har ogsaa hørt, at det oprindelig var Charlotte, som skulde være rejst med, men af visse Grunde holdt hun sig tilbage«.

»Af hvilke Grunde?«

»Det ved jeg ikke rigtig. Man siger, at det er noget, som staar i Forbindelse med Højbro, Leo Højbro. Jeg ved ikke«.

Lynge grunded. Nogen Berigtigelse holdt han ikke af at bringe, han berigtiged saa lidet, som muligt, det var hans Princip. Hvad der havde staaet i *Gazetten*, det havde staaet der, og dermed blev det. Men da Bondesen var gaaet, redded Lynge sig med en ganske simpel Tilføjelse, en ny Notis: Frøken Charlotte Ihlen, der som meddelt havde fulgt sin Broder og Søster et Stykke paa Vej, var kommet tilbage.

Og atter blev han afbrudt, idet han just vilde paabegynde sin Valgartikel om den svenske Udtalelse, Departementsmanden Kongsvold stikker sit magre, udslidte Fjæs ind ad Døren.

Lynge saa lidt forundret paa ham.

Kongsvold hilser. Han havde altid før været tilbageholdende, næsten lidt selvbevidst, nu smilte han paafalde ydmygt, rakte Lynge Haanden og opførte sig i det hele taget som en Mand, der vilde indsmigre sig. Og den arme Djævel havde dog intet andet paa Hjærte, end at Departementschefen havde faaet Nys om hans Befatning med Offentliggørelsen af de berømte Indstillinger, og nu saagodtsom havde givet ham et Vink om at søge sig ud af Departementet.

Lynges hørte paa denne meget private Affære med Taalmodighed.

»Hvordan Fan skulde man faa Mistanke om, at det netop var dig, som var min Kilde?» siger han. »Herfra er det ikke kommet«.

»Nej, jeg forstaar det ikke,« svarer Kongsvold. Og han hælder ydmygt og sønderknust med Hovedet og gentager endnu engang, at han ikke forstaar det.

»Du har naturligvis været uforsigtig paa en eller anden Maade. Sligt hævner sig.«

Han uforsigtig! Nej, nej, han havde ikke været uforsigtig. Men nu var der altsaa det Faktum, at han og netop han havde haft Indstillingerne mellem Hænderne for at ekspedere dem, konvoluttere dem.

Hja, det var en kedelig Historie.

Ja.

Mensaa rent farligt var det nu vel ikke heller?

Kongsvold er vis i sin Sag: det var et tydeligt Vink til ham om at se sig om efter noget andet.

Lynges vender sig ind til sit Bord. Han havde ialfald ingen Raad med det, desværre.

»Det var svært kedeligt,« siger han.

Pause.

»Ja, jeg ved ikke, hvad vi skal gøre,« siger Kongsvold sagte og forsigtigt, prøvende sig frem.

Hertil svarer ikke Lynge noget.

»Jeg ved det slet ikke. Jeg tænkte at spørge dig.«

»Hvad om?«

»Ja, hvad vi altsaa skulde gøre, hvad jeg skulde finde paa.«

»Hnej, det maa du naturligvis selv bestemme, hvad du skal gøre i den Sag. Det er ikke godt at raade hverken fra eller til for mig.«

Disse Ord fik Kongsvolds Hoved til at synke endnu dybere ned, han stirred fortabt mod Gulvet.

»Om jeg søgte noget andet, saa faar jeg det vel ikke,« siger han. »Jeg faar næppe nogen anbefaling af Statsraaden.«

»Nej, det er kanske ikke saa godt at faa noget andet.«

»Ja, du vilde vel hjælpe mig til, for det Tilfælde?«

»Naturligvis, det lille jeg kan; men. Du ved selv, at i den Regering, vi nu har, læser man ikke mit Blad engang, saa min Hjælp vilde vist ikke frugte stort.«

»Ja, gør nu ialfald, hvad du kan.«

»Nej, rent ud sagt: det tror jeg, du vilde være daarligt tjent med,« svarer Lynge. »Det vilde jo blive end aabenlysere for alle, at vi havde arbejdet sammen, hvis jeg gav mig til at understøtte dig nu. Indser du ikke det?«

Og med et Slag indser Kongsvold ogsaa dette. Han maatte give Lynge Ret. Han sidder der i flere Minutter uden at sige noget. Men pludselig skyder en lys Gnist ned i hans Sjæl: han vilde gaa til sin Chef og fortælle ham alt, han vilde bede om Naade denne Gang og aldrig mere misbruge sin Stilling; hvo ved, Chefen hørte ham maaske?

Han rejste sig stille og sagde Farvel.

»Farvel!« svared Lynge. Og han vendte sig igen ind til Bordet og begyndte at skrive paa sin Valgartikel. Det galdt at komplettere dette Særtryk, denne udmærkede Artikelrække, som skulde bringe Venstre Sejren ude blandt Norges Vælgere. Man gjorde sin Pligt og stred for sin Sag, Birkeland kunde skumle saa meget, han vilde, om de ti Aar og Bagtanken.

